Försäkringar för Gröna näringar

Villkor

LF 10450 utg 05 Grafisk Produktion 2025-02

Villkor för Försäkringar för Gröna näringar GN5

Gäller från 2025-04-01

ÖSTERFÄRNEBO SOCKENS BRANDFÖRSÄKRINGSBOLAG
Tallens väg 5
811 98 ÖSTERFÄRNEBO

Innehåll

Översiktlig information om försäkringsvillkoret ... 3

Grundskydd

A. Egendomsförsäkring ... 5
B1. Avbrottsförsäkring ... 16
B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring ... 19
C. Ansvarsförsäkring ... 20
E. Rättsskyddsförsäkring ... 24
J. Tjänstereseförsäkring ... 27
L. Krisförsäkring ... 31

Tilläggsförsäkringar

F. Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter ... 32
G. Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter ... 33
N. Maskinskadeförsäkring ... 33
O. Särskilda gårdsbyggnader ... 34
P. Husbocks- och hästmyreförsäkring ... 35
S. Skogsförsäkring ... 35
S1. Skogsförsäkring Max ... 35
S2. Skogsförsäkring Mer ... 37
S3. Skogsförsäkring Bas ... 38
S4. Gemensamma bestämmelser för Skogsförsäkringarna Max, Mer och Bas ... 39
U. Biodlingsförsäkring ... 41

Övrigt

V. Särskilda försäkringsvillkor ... 42
Q. Säkerhetsföreskrifter ... 42
R. När skada inträffat ... 48
X. Allmänna undantag ... 50
Y. Allmänna avtalsbestämmelser ... 51
Z. Definitioner ... 53

Översiktlig information om försäkringsvillkoret

Inledning

Villkoret för försäkringar för Gröna näringar* är ett gemensamt villkor för:

- Försäkring för Lantbruksföretag
- Försäkring för Hästverksamhet
- Försäkring för Växthusföretag

Vi ger på dessa sidor en kortfattad information om några viktiga avsnitt i försäkringsvillkoren. Meningen är att du ska känna till de delar som har betydelse för din försäkring och var i villkoren du kan hitta dem. Det är emellertid den fullständiga texten under respektive avsnitt i försäkringsvillkoren som – i kombination med texten i ditt försäkringsbrev – bestämmer innehållet i ditt försäkringsskydd.

För oss är det viktigt att vår försäkring ger dig det skydd du behöver för din verksamhet. I ditt försäkringsbrev anges vad som är försäkrat, försäkringsform, försäkringsbelopp och självrisk. Kontrollera att du har rätt omfattning på din försäkring genom att läsa igenom ditt försäkringsbrev och jämföra med villkoret. Försäkringsvillkoret är den avtalstext som ligger till grund för vilken ersättning du får om en skada skulle inträffa.

Försäkringsvillkoret

Detta försäkringsvillkor gäller för rörelsedelen i Lantbruksföretag, Hästverksamhet och Växthusföretag.

Det gäller för egendom och verksamheter, se under rubriken "Specifikation Rörelsedel - Gröna näringar ", i ditt försäkringsbrev. För vissa verksamheter och viss egendom i ditt företag kan andra försäkringsvillkor gälla, dessa anges under rubriken "Specifikation Rörelsedel – Övrigt Företagande", i ditt försäkringsbrev.

En asterisk (*) i villkorstexten anger att ordet finns förklarat i avsnitt Z. Definitioner, som du hittar sist i villkoret. Detta villkor är numrerat efter ett system för andra försäkringsvillkor, vilket medför att numreringen inte alltid är löpande.

Avsnitt i Villkoret för försäkringar för Gröna näringar*
Grundskyddet indelas i:

A. Egendomsförsäkring
B1. Avbrottsförsäkring
B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring
C. Ansvarsförsäkring
E. Rättsskyddsförsäkring
J. Tjänstereseförsäkring
L. Krisförsäkring

Du kan komplettera ditt grundskydd med följande tilläggsförsäkringar:

F. Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter
G. Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter
N. Maskinskadeförsäkring
O. Särskilda gårdsbyggnader
P. Husbocks- och hästmyreförsäkring
S. Skogsförsäkring
   S1. Skogsförsäkring Max
   S2. Skogsförsäkring Mer
   S3. Skogsförsäkring Bas
U. Biodlingsförsäkring
V. Särskilda försäkringsvillkor

Försäkrad verksamhet

Försäkringsvillkoret är avsett för dig med jordbruks-*, skogsbruks-*, växthus-* eller hästverksamhet*, annan näringsverksamhet* och körning för annans räkning*. Annan näringsverksamhet och körning för annans räkning omfattas av ansvars- och rättsskyddsförsäkringarna, enligt → C.01 och → E.01, endast om den årliga* bruttointäkten är högst 4 prisbasbelopp för vardera och avbrottsskydd med ett försäkringsbelopp på vardera 4 prisbasbelopp enligt → B1.01.

Kom ihåg att sådan verksamhet som inte anges i försäkringsvillkoret eller i försäkringsbrevet är oförsäkrad verksamhet. Kontakta oss om du vill ändra din försäkrings omfattning eller har behov av att försäkra en oförsäkrad verksamhet.

Vad ingår i grundskyddet?

A. Egendomsförsäkring gäller för bland annat skadehändelserna brand, åskslag, stöld och skadegörelse*, snötryck, hagel och storm enligt villkorspunkterna under → A.11. För växthus* och växthusväxter* gäller särskilda tillägg och bestämmelser för att storm, hagel och snötryck skall gälla.

Försäkringen omfattar automatiskt egendom som tillkommer under försäkringsåret (dock inte tillköpt fastighet eller byggnad*) fram till årsförfallodagen. Vid försäkringsårets slut ska investeringarna anmälas så att försäkringen kan ändras enligt de nya uppgifterna.

B1. Avbrottsförsäkring gäller normalt för följdskador av egendomsskada enligt → A.11. I avbrottsförsäkringen täcks ekonomisk förlust orsakad av att hela eller delar av driften ligger nere eller genom påföljande produktionsstörningar. Du måste vara aktiv och vidta åtgärder för att återuppta produktionen.

B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring gäller normalt för arrende- och hyresförlust till följd av egendomsskada enligt → A.11.

C. Ansvarsförsäkring skyddar dig vid skadeståndskrav för person- eller sakskada som din verksamhet kan orsaka. Det kan gälla till exempel att produkter som du sålt vållar skada.

E. Rättsskyddsförsäkring ersätter advokat-, rättegångs- och ombudskostnader vid tvist- och skattemål. Den ersätter även rättegångskostnader i den händelse du skulle misstänkas eller åtalats för miljöbrott eller arbetsmiljöbrott och inte ha rätt till en offentlig försvarare.

J. Tjänstereseförsäkring ger ett grundläggande reseskydd när du reser på studie- eller inköpresor i tjänsten och omfattar bland annat kostnader vid akut sjukdom och olycksfallsskada, vårdkostnader, tandskadekostnader och resekostnader.

L. Krisförsäkring ger dig, din familj och dina arbetstagare* rätt till stödsamtal på grund av skador som omfattas av villkoret för försäkringar för Gröna näringar*.

Under respektive avsnitt i försäkringsvillkoret finns undantag och begränsningar.

Våra tilläggsförsäkringar

Här ger vi en mycket kortfattad information om våra tilläggsförsäkringar.

Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter

Försäkringen gäller för storm- och hagelskador på växthus* och växthusväxter*. Om det finns en ersättningsbar skada ersätts även avbrottsskador och skador på växter till följd av stormen eller hagelskuren.

Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter

Försäkringen gäller för snötrycksskada på växthus* och växthusväxter*. Om det finns en ersättningsbar skada ersätts även avbrottsskador och skador på växter till följd av snötrycksskadan.

Maskinskadeförsäkring

Försäkringen gäller för plötsliga och oförutsedda skador. Maskinskadeförsäkringen kan tecknas antingen individuellt eller generellt för verksamhetens verksamhetsinventarier*, byggnadsinventarier* och/eller markinventarier*. Om det finns en ersättningsbar maskinskada ersätts reparationskostnad, oundviklig följdskada samt kostnader enligt avbrottsförsäkringen. Skador som beror på dåligt underhåll eller förslitning ersätts inte.

Särskilda gårdsbyggnader

Om du har byggnader* på din gård som är byggda på ett speciellt sätt, till exempel timrade eller med konstnärlig utsmyckning kan du teckna denna försäkring. Försäkringen ersätter merkostnader för att återställa en byggnads särart vad gäller byggnadsmetoder och material.

Skogsförsäkring

Äger du skog kan du välja mellan tre olika skogsförsäkringar. De är Skogsförsäkring Max, Skogsförsäkring Mer och Skogsförsäkring Bas. Skogsförsäkring Max är vår mest omfattande skogsförsäkringsprodukt.

Husbocks- och hästmyreförsäkring

Försäkringen ersätter sanering och reparation av byggnad* som angrips av husbock eller hästmyror.

Biodlingsförsäkring

Försäkringen gäller för din biodlingsverksamhet och ger ett skydd med samma omfattning som grundskyddet i villkoret för försäkringar för Gröna näringar*.

Under respektive avsnitt i försäkringsvillkoret finns undantag och begränsningar. Dina tilläggsförsäkringar och dess omfattning framgår av ditt försäkringsbrev. Kontakta oss om du vill veta mer om dem.

Mer om försäkringar för Gröna näringar*

Vilken självrisk gäller?

Självrisken* är alltid lägst den som anges i ditt försäkringsbrev. Om du väljer högre självrisk* för egendomsförsäkringen betalar du lägre premie. Mer om självrisker* och karens finns under varje avsnitt i försäkringsvillkoret. Här finns också hänvisningar till de särskilda självrisker* som kan gälla vid vissa skadehändelser eller för viss egendom.

Val av försäkringsform

Försäkringsformerna är fullvärdeförsäkring* eller förstariskförsäkring* enligt ➔ A.07. Oavsett försäkringsform värderas skada enligt samma skadevärderingsregler. Fullvärdeförsäkring innebär att det inte finns någon bestämd högsta ersättning medan ersättningen vid förstariskförsäkring begränsas till det belopp som är angivet i försäkringsbrevet.

Vilka säkerhetsföreskrifter finns?

Vi ställer vissa minimikrav på anläggningens och verksamhetens säkerhet. Dessa föreskrifter finns samlade under avsnitt ➔ Q. Säkerhetsföreskrifter. Om det vid skada konstateras att du har brutit mot en säkerhetsföreskrift som har samband med skadan kan följden bli att ersättningen minskas. Minskningen är oftast 20–30 procent av den ersättning som annars skulle ha lämnats, men i vissa allvarliga fall kan ersättning utebli helt.

LBK*:s rekommendationer (Lantbrukets brandskyddskommitté) gäller som säkerhetsföreskrifter enligt många punkter i försäkringsvillkoret.

Skadeförebyggande råd

Du är välkommen att kontakta oss för information och råd om den praktiska tillämpningen av villkorets säkerhetsföreskrifter och skadeförebyggande åtgärder.

Kom ihåg att det är speciellt viktigt att kontakta oss om du planerar att göra en ny-, till- eller ombyggnad av en byggnad. Är säkerhetsstandarden bättre än villkorets minimikrav, kan du få lägre premie. Dessutom minskar alltid en hög säkerhet risken för allvarliga skador och långa avbrott i din verksamhet. På vår webbplats finns många skadeförebyggande råd och vår broschyr ”Din gårds säkerhet”.

Vad ska jag göra vid skada?

För att du inte ska gå miste om möjlighet till ersättning ska skadan anmälas till oss så snart som möjligt. Du får då också ta del av vår skadeservice. Du har skyldighet att efter bästa förmåga försöka minska skadans omfattning genom aktiva räddningsåtgärder. Vi ersätter skäliga kostnader för detta. Läs mer i avsnittet ➔ R. När skada inträffat.

Hur regleras försäkringsavtalet?

När försäkringen ska betalas, vilka uppgifter som ska lämnas, hur försäkringen kan förnyas eller sägas upp med mera framgår av avsnitt ➔ Y. Allmänna avtalsbestämmelser. För övrigt gäller Försäkringsavtalslag (2005:104).

GRUNDSKYDD

A. Egendomsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för
Försäkringen gäller för
- försäkringstagaren
- annan ägare av egendom som är försäkrad enligt ⮕ A.06, om ägaren inte kan få ersättning genom annan försäkring.

02. När försäkringen gäller
Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller
03.1 På försäkringsställe
För byggnader*, byggnadsinventarier*, markanläggningar* och markinventarier* gäller försäkringen på de försäkringsställen som anges i försäkringsbrevet.

03.2 På annan plats
För annan egendom än den som anges under ⮕ A.03.1 gäller försäkringen på annan plats inom Norden, men med den begränsning som kan följa av reglerna om riskökning i försäkringsavtalslagen.

04. Försäkrat intresse
Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller. För viss egendom och vissa skadehändelser gäller dock undantag och begränsningar.

Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer endast genom att egendomen till exempel inte kan användas på beräknat sätt.

05. Definition av egendomstyper
Egendomen indelas i följande typer. Egendom ägd av arrendator indelas i denna försäkring i samma egendomstyper som om den ägts och försäkrats av fastighetsägaren.

05.1 Byggnader och byggnadsinventarier
Egendom som enligt 2 kap 2 § jordabalken hör till byggnad delas i denna försäkring upp i byggnad* respektive byggnadsinventarier* enligt ⮕ 05.1.1 och ⮕ 05.1.2. Till egendomstypen räknas också i denna försäkring anordning utanför byggnad som är ägnad till stadigvarande bruk för byggnaden (till exempel gödselbehållare). Dessutom ingår ledning och kulvert till sådan anordning om den inte är en del av fastighetens stamnät.

05.1.1 Byggnader
Härmed avses byggnader* som används i den försäkrade verksamheten. Även växthus* räknas som byggnad. Till byggnaden hör till exempel stomme, mellanbotten, tak, innertak, väggar, fönster och dörrar. Dessutom ingår golv i andra byggnader än djurstallar och växthus samt dränerings- och grundskikt till ridbanor i ridhus.

05.1.2 Byggnadsinventarier
Härmed avses övrig fast egendom som är avsedd för en byggnads* eller växthus* användning, till exempel el-, vatten-, ventilation- och värmeinstallationer samt inomhus placerade ledningar*.

Till byggnadsinventarier hänförs även fast utrustning och inredning avsedd för djurskötsel, exempelvis golv i djurstallar, ridbaneunderlag*, utgödsling, gödselbehållare, sommarfoderbord, utfodringsanordning och mjölkningsutrustning, liksom annan fast utrustning, till exempel foderberednings- och torkningsanläggningar, transportörer, silor och sorterare. Dessutom hänförs utrustning och inredning i växthusodling, exempelvis odlingsbord, skuggningsväv, golv i växthus och gångar i betong till byggnadsinventarier.

05.2 Markanläggningar och markinventarier
Fasta anläggningar och fasta inventarier som är avsedda för användning utanför byggnad* och som inte är hänförliga till egendomstyperna byggnad*, byggnadsinventarier* eller verksamhetsinventarier*, delas upp i markanläggningar respektive markinventarier enligt följande. Byggnader* med en byggnadsyta på högst 5 kvadratmeter i anslutning till markanläggning eller markinventarie ingår.

05.2.1 Markanläggningar
Härmed avses till exempel brunnar, broar, vägar, täckdiken, öppna diken, dammar, invallningar, miljöbäddar, spolplattor och paddockar.

05.2.2 Markinventarier
Härmed avses till exempel stängsel, utomhus placerade ledningar*, rör under mark för fodertransport, utrustning i dammar samt solceller monterade på mark. Dessutom avses pumpar i brunnar, dammar och invallningar.

05.3 Verksamhetsinventarier
Verksamhetsinventarier är självgående maskiner och övriga inventarier, som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning.

05.3.1 Självgående maskiner
Härmed avses trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivet fordon som endast används för skördearbete, växtskyddsarbete*, radrensning, gödsel- eller kalkspridning.

05.3.2 Övriga inventarier
Härmed avses verksamhetens
- maskiner, vagnar, arbetsbodar och redskap
- gårdscistern, verkstadsutrustning, utrustning för odling utanför byggnad, reservdelslager, byggnadsmaterial, kontorsinventarier och kontorsmaterial
- seldon, sadlar, remtyg, hästvagnar och sulkyer
- arbetskläder och personlig skyddsutrustning
- datorer som inte är byggnadsinventarier*
- elektronisk utrustning som betjänar flera fordon
- förvaringslådor, korgar och returemballage.

05.4 Produkter och växthusväxter

05.4.1 Produkter

Härmed avses verksamhetens

- producerade varor, även stallgödsel
- inköpta varor, exempelvis utsäde, foder, strö, handelsgödsel, växtskyddsmedel, engångsemballage, driv- och smörjmedel, bränsle*, förbrukningsartiklar samt sperma och embryon för användning i egen djurbesättning.

Skogsråvara enligt S.Skogsförsäkring och julgranar ingår inte.

05.4.2 Växthusväxter

Härmed avses verksamhetens

- växter, bär och frukter under odling i växthus*
- moderplantor* under odling i växthus*

05.5 Obärgad gröda

Härmed avses

- växter under odling på åker eller friland
- jordbruksprodukter* och skördade växter odlade på åker eller friland som inte placerats på slutgiltigt förvaringsställe.

Undantag

- försäkringen gäller inte för julgransodling.
- försäkringen gäller inte heller för träd och buskar för avsalu om det inte särskilt anges på försäkringsbrevet.

05.6 Djur

Härmed avses nötkreatur, får, getter, grisar och fjäderfä. Andra djurslag såsom hästar, hägnat vilt och sällskapsdjur ingår endast om det särskilt anges i försäkringsbrevet.

05.7 Ritningar och arkivalier samt datamedia

Härmed avses

- originalritningar och andra originalhandlingar, exempelvis bokföringsböcker
- band, cd, dvd, USB-minne eller minneskort och liknande lagringsmedia med information.

05.8 Pengar och värdehandlingar

Härmed avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, växlar, checkar och andra fordringsbevis
- härstamningsbevis och hästpass.

05.9 Arbetstagares egendom

Härmed avses

- personlig lösegendom, dock inte pengar och värdehandlingar enligt → A.05.8
- egendom, som enligt tecknat kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren.

Med arbetstagarens egendom avses inte sådan egendom som är förvarad på annan plats än på arbetsplatsen.

05.10 Annans egendom

Härmed avses egendom enligt → A.06, med egendomstyp enligt → A.05.2-9, som är i försäkringstagarens vård men tillhör annan än försäkringstagaren eller arbetstagare*. I egendomens värde ingår även kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

06. Försäkrad egendom och försäkrad verksamhet

06.0 Lagligt förvärvad egendom

Försäkringen gäller endast för egendom som har förvärvats lagligt och som erhållits med medel som förvärvats lagligt.

06.1 Egendom som försäkringen omfattar i försäkrad verksamhet

Försäkringen omfattar endast sådan egendom i försäkrad verksamhet som försäkringstagaren äger eller ansvarar för eller i avtal har åtagit sig att försäkra och som med egendomstyp* är angiven i försäkringsbrevet eller ingår med fullvärdeförsäkring* enligt → A.06.1.3 eller förstariskförsäkring* enligt → A.06.1.4. Med försäkrad verksamhet avses i detta villkor jordbruks*-, skogsbruks*-, växthus*- och hästverksamhet*, annan näringsverksamhet enligt → A.06.1.1, körning för annans räkning enligt → A.06.1.2 eller verksamhet angiven i försäkringsbrevet. Till försäkrad verksamhet räknas också långtidsuthyrning av bostäder på den försäkrade fastigheten där kostnader och intäkter tas upp i verksamheten.

Varje enskild byggnad* ska anges i försäkringsbrevet för att omfattas av försäkringen.

06.1.1 Annan näringsverksamhet

Härmed avses verksamheter utöver jordbruks*-, skogsbruks*-, växthus*- och hästverksamhet*. Med annan näringsverksamhet aves om inget annat anges i försäkringsbrevet följande verksamheter:

- sortering och paketering av inköpta jordbruksprodukter* odlade i Sverige
- turismverksamheter i form av boende, kiosk, cafeteria, matservering, ridning och skogsvandringar
- hovslagning och klövvård
- försäljning av fiskekort eller fiskerättighet samt korttidsjakt*
- produktion och försäljning av ved, flis och sågat virke (ej konstruktionsvirke)
- gårdsverkstad*
- uppställning av båtar, husvagnar/andra släpfordon och motordrivna fordon
- uthyrning av arbetskraft* för arbetsuppgifter inom gröna näringar* samt till trädgårdsarbete
- handel med överskottsel*, dock ej frekvenshandel.

06.1.2 Körning för annans räkning

Härmed avses maskinellt arbete med egna maskiner. Om inget annat anges i försäkringsbrevet avses körslor som utförs:

- för växtodling
- i skogsbruk
- för transport och lyft av jordbruks- och skogsråvara samt transport av djur* och hästar
- i trädgårdsskötsel
- vid grävning i åker- och skogsmark
- vid väghållning såsom snöröjning, halkbekämpning, sopning, putsning av vägren, underhåll av vägdiken och vägtrummor
- körning med häst.

06.1.3 Egendom som alltid ingår med fullvärdeförsäkring

Följande egendom ingår, med fullvärdeförsäkring*, utan att den särskilt anges i försäkringsbrevet:

- Byggnad* och egendom enligt ➔ A.05.1–05.7 som tillkommit under försäkringsåret med undantag för tillköpt fastighet eller byggnad*.
- Byggnadsinventarier* uppförda i betong utanför byggnad* enligt följande:
  - plansilo utan tak, gödselplatta, flytgödselbehållare och urinbehållare samt däri fast monterad gödselpump,
  - tak eller annan övertäckning till flytgödselbehållare och urinbehållare, oavsett material i tak/annan övertäckning.
- Byggnadsinventarier uppförda utanför byggnad* i annat material än betong, använda till djurproduktion* enligt följande:
  - flytgödselbehållare och urinbehållare samt däri fast monterad gödselpump, till behållarna hörande tätande material, tak eller annan övertäckning.
- Obärgad gröda*

Egendomen har dock vissa begränsningar i omfattningen enligt ➔ A.06.2.

Anmärkning

Anmälan av egendom som tillkommer under försäkringsåret ska göras till försäkringsbolaget enligt ➔ Y.03.2.1. En nyuppförd eller tillbyggd byggnad* som inte har anmälts till bolaget före försäkringens förnyelsedag och som inte anges i försäkringsbrevet omfattas inte av försäkringen.

06.1.4 Egendom som alltid ingår med förstariskförsäkring

Följande egendom ingår med förstariskförsäkring* upp till det i tabellen angivna försäkringsbelopp utan att den anges i försäkringsbrevet:

Försäkringsbelopp – Antal prisbasbelopp*	
Övriga inventarier*	0,5
Produkter och växthusväxter*	0,5
Djur*	0,5
Markanläggningar* och markinventarier*, se undantag ➔ A.06.2.1	4,0
Ritningar och arkivalier samt datamedia*	2,0
Pengar och värdehandlingar*	
– förvarade i låst värdeskåp enligt SS 3000 eller 3150 eller SS-EN 1143	2,0
– förvarade i låst brand- och dyrksäkert kassaskåp	1,0
– förvarade på annat sätt	0,2
– vid rån eller överfall*	2,0
Arbetstagarens egendom* för varje arbetstagare – eller det belopp som kan finnas angivet i respektive kollektivavtal	0,2
Annans egendom*	2,0
Mark som försäkringstagaren äger och som skadas genom dammgenombrott, se ➔ A.11.13	2,0
Mark och vatten som försäkringstagaren äger eller arrenderar och som skadas genom utströmning av vätska från cistern, se ➔ A.11.17	35,0

06.2 Undantag

06.2.1 Egendom med begränsad omfattning

Om inget annat anges i försäkringsbrevet har viss egendom ett begränsat försäkringsskydd:

- Obärgad gröda* omfattas endast av försäkringen vid skada genom brand enligt ➔ A.11.1 och vid skada på transporterat* gods enligt ➔ A.11.9. Vid skada genom stöld och skadegörelse gäller försäkringen dock för skada på inplastade foderbalar enligt ➔ A.11.11.
- Tätande material till utomhus belägen vattendamm eller bassäng/behållare för flytgödsel eller urin omfattas endast av försäkringen vid skada genom brand enligt ➔ A.11.1.
- Tak till eller annan övertäckning av utomhus belägen flytgödselbehållare, urinbehållare eller rötgaskammare omfattas endast av försäkringen vid skada genom brand enligt ➔ A.11.1.

06.2.2 Undantagen egendom

Om inget annat anges i försäkringsbrevet omfattas inte i försäkringen:

- egendom hörande till vattenbruk, vatten- eller vindkraftverk
- trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon, som inte är självgående* maskiner
- registreringspliktiga släpfordon
- fyrhjuling och ATV (All Terrain Vehicle)
- vattenfarkost*
- luftfartyg
- produktiv skog, skogsmark och skogsråvara.

07. Försäkringsform

07.1 Fullvärdeförsäkring* gäller för:

- byggnad* med byggnadsinventarier*
- verksamhetsinventarier*
- produkter* och växthusväxter*
- obärgad gröda*
- djur*
- röjningskostnad enligt ➔ A.43.4

om inte annat anges i försäkringsbrevet.

07.2 Förstariskförsäkring* gäller för:

- markanläggningar* och markinventarier*
- ritningar och arkivalier samt datamedia*
- pengar och värdehandlingar*
- arbetstagares egendom*
- annans egendom*.

08. Försäkringsbelopp

08.1 Förstariskförsäkrad egendom

Försäkringsbelopp är de i försäkringsbrevet eller i ➔ A.06.1.4 angivna beloppen till vilka egendomen är försäkrad.

08.2 Värdeökning på förstariskförsäkrad egendom

De vid försäkringsårets början gällande försäkringsbeloppen för förstariskförsäkrad* egendom anses vid varje tidpunkt därefter vara ändrade enligt tillämpliga index för näringen. Detta gäller dock inte de förstariskbelopp som anges i ➔ A.06.1.4.

11. Vad försäkringen gäller för

Anmärkning

Cyberangrepp eller Datasäkerhetsincident**

Försäkringen omfattar egendomsskada enligt ➔ A.01–A.11 vars uppkomst eller omfattning orsakats av eller står i samband med Cyberangrepp* eller Datasäkerhetsincident*.

11.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand, varmed avses eld som kommit lös.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på produkt* där branden uppstått som en följd av att produkten självantänt
- på tak och övertäckning av plastfolie, duk eller väv som består av brännhål och som uppstått som en följd av flagor och sot på grund av brandhärd som inte är belägen i omedelbar anslutning till övertäckningen.

11.2 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed avses ögonblicklig kraftyttring som orsakats av gasers och ångors strävan att utvidga sig.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom sprängningsarbete
- på motor, ljuddämpare eller katalysator på självgående* maskiner
- på däck eller slangar genom explosion i dessa.

11.3 Åskslag

Försäkringen gäller för skada genom åskslag.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme (regleras i → A.11.5)
- på egendom i kyl- eller frysenhet (regleras i → A.11.5)
- genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet (regleras i → A.11.16).

11.4 Elfenomen

Försäkringen gäller för skada genom elfenomen som är plötsligt och oförutsett, exempelvis kortslutning, överslag eller överspänning, som leder till fysisk skada på elektrisk utrustning.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på verksamhetsinventarier* av annan orsak än skada på elektriska kablar genom kortslutning samt direkta följdskador på elektriska komponenter
- på egendom som orsakats av att enbart säkring (strömbegränsningsskydd) löst ut
- genom avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme (regleras i → A.11.5)
- på egendom i kyl- eller frysenhet (regleras i → A.11.5)
- genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet (regleras i → A.11.16).
- genom elfenomen eller strömavbrott på elektrisk utrustning med inkommande eller utgående spänning överstigande 1 000 V AC (växelström) eller 1 500 V DC (likström). Undantaget gäller även om brand eller explosion* därvid uppstått i utrustningen eller om elfenomenet eller strömavbrottet direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål

11.5 Oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme

Försäkringen gäller för skada på produkter*, växthusväxter* och djur* genom oförutsett

- avbrott i tillförsel av el, gas, vatten och värme
- ventilationsavbrott i djurstallar
- fel på kyl- eller frysenhet*.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet (regleras i → A.11.16)
- på växthusväxter genom oförutsett avbrott i tillförsel av värme. Undantaget tillämpas inte om värmen tillförs från extern leverantör.

Anmärkning

Djur* och produkter* och växthusväxter* ska skyddas av driftlarm och reservelverk enligt säkerhetsföreskrifterna i → Q.01.2.4 och → Q.01.4.3.

11.6 Utströmning av sot

Försäkringen gäller för skada genom plötslig och oförutsedd utströmning av sot från eldstad, som uppstår i samband med eldning.

11.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom utströmning av sot från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork
- genom utströmning av sot på övertäckning av plastfolie, duk eller väv.

11.7 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildas vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

11.8 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från luftfartyg träffar egendom.

11.9 Kollision, påkörning, vältning, dikeskörning, fastkörning och transportskada

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom kollision*, påkörning*, vältning*, dikeskörning, fastkörning och transportskada* eller som annars uppkommit vid lastning och lossning i samband med transport.

Försäkringen gäller även för kostnad för bärgning av försäkrad egendom i samband med ovan angivna skadehändelser.

11.9.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

- för skador i yrkesmässig trafik*
- för skada som kan ersättas enligt trafikskadelagen
- för skada som uppstår i samband med tippning som utförs med fordon med tippfunktion
- för skada på övertäckning av plast, duk och väv.

11.9.2 Särskild självrisk

Självrisken* är 50 procent av prisbasbeloppet*. Den särskilda självrisken tillämpas inte vid skador som inträffar i samband med transport på allmän väg* eller består i endast fastkörning. I dessa fall tillämpas självrisk* enligt → A.42.

Anmärkning
Se säkerhetsföreskrift samt påföljd enligt ➔ Q.01.17 Kollision, påkörning, vältning, dikeskörning, fastkörning och transportskada.

11.10 Glasskada
Försäkringen gäller för skada genom bräck eller sönderslagning på följande egendom
- glas i vind, sido-, bak eller takruta på självgående maskin
- glas i inredning, fönster eller dörr
  - i egen försäkrad byggnad*
  - i hyrd eller arrenderad lokal eller byggnad* om försäkringstagaren enligt kontrakt är skyldig att svara för skadan

Försäkringen gäller också för skada genom sådan plötslig yttre påverkan att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset. Med glas jämställs här plastmaterial såsom material av polykarbonat, akrylplast eller liknande material som används i stället för glas. Vid glasskada som försäkringen gäller för ersätts även målning, etsning, blästring på glas, larmfolie eller ingjuten larmtråd liksom plastfilm som glaset belagts med.

11.10.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för
- glas i växthus
- glas som inte är monterat på därför avsedd plats
- skada genom sprängningsarbete
- skada som orsakats av att glaset målas, etsas, blästras eller beläggs med plastfilm
- skada på glas i byggnad* under uppförande, ombyggnad eller tillbyggnad, om skadan uppkommit i samband med sådan åtgärd
- skada genom kollision, påkörning, vältning, dikeskörning, fastkörning eller transportskada (regleras i ➔ A.11.9).

11.11 Stöld, tjuvslakt eller skadegörelse
Försäkringen gäller för skada genom stöld, tjuvslakt eller skadegörelse*.

11.11.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för
- stöld av nycklar om denna inte skett genom inbrott* eller rån
- skada på obärgad gröda. Försäkringen gäller dock för skada på inplastade foderbalar.

11.11.2 Högsta ersättning
Vid stöld av nycklar är högsta ersättning för låsändringar 2 prisbasbelopp*.

Anmärkning
Se säkerhetsföreskrift samt påföljd enligt ➔ Q.01.15 för skyddskrav mot stöld och skadegörelse och ➔ Q.01.16 för skyddskrav på låsanordning på dieselcistern.

11.12 Skada genom skada på reservelverk
Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada genom skada på reservelverk som uppfyller kraven enligt säkerhetsföreskrifterna ➔ Q.01.2.4.

11.12.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada på reservelverk (regleras i ➔ A.11.1-11 och ➔ A.11.13-18).

11.13 Översvämning eller dammgenombrott
Försäkringen gäller för skada:
- Genom översvämning på byggnad* och egendom däri, markanläggningar* och markinventarier*. Med översvämning förstås skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm nederbörd per dygn), snösmältning eller stigande sjö eller vattendrag. För översvämning i byggnad* ska vatten strömma från markytan direkt in i byggnad* eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.
- Genom genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm och liknande (även reningsdamm). Mark ersätts upp till 2 prisbasbelopp*.
- Genom genombrott av invallning. Mark ersätts upp till 2 prisbasbelopp*.

11.13.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för
- skada genom dammgenombrott av kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion
- skada på obärgad gröda* och utomhus förvarade produkter
- skada på båthus*, sjöbod*, tält, annan övertäckning eller egendom däri
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn.

11.13.2 Särskild självrisk
Självrisken* är 50 procent av prisbasbeloppet* vid översvämning och dammgenombrott.

11.13.3 Högsta ersättning
Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för
- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret
  samt
- därav föranledda skador enligt Avbrottsförsäkring och Arrende- och hyresförlustförsäkringen är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp*.

11.14 Snötryck
Försäkringen gäller för skada genom snötryck. Vid skada genom snötryck på byggnad*, byggnadsinventarie* eller markanläggning* gäller försäkringen även för skadad egendom däri.

11.14.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för
- skada genom snöras*
- skada på obärgad gröda* eller utomhus förvarade produkter*
- skada på plasthall, båthus*, sjöbod*, tält, drivbänk, annan övertäckning eller egendom däri
- skada på växthus eller egendom däri. Undantaget tillämpas inte om särskilt tillägg ➔ G. omfattar växthuset respektive växthusväxterna*, vilket framgår av försäkringsbrevet
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, att byggnorm för rådande snözon inte följts, felaktigt utförande eller material, ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter. Vid tillämpning av detta undantag för byggnad*, byggnadsinventarie* eller markanläggning* gäller försäkringen inte heller för skada på egendom däri.

11.14.2 Särskild självrisk
Självrisken är 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 50 procent av prisbasbeloppet och högst 5 prisbasbelopp.

Anmärkningar
Se säkerhetsförskrift → Q.01.28 vid snötryck

11.15 Storm eller hagel
Försäkringen gäller för skada genom storm – vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund – eller genom hagel. Med skada genom storm avses skada som orsakats av att egendomen

- i samband med storm utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder
- träffas av föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig
- träffas av träd, flaggstång eller elstolpe även vid lägre vindstyrka.

Med skada genom hagel avses skada som orsakats av att egendomen slås sönder av hagel.

11.15.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för:

- Skada genom isskruvning.
- Skada på revetering, puts eller skorstensbeklädnad av annan orsak än föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig
- Skada på obärgad gröda* eller utomhus förvarade produkter*.
- Skada på plasthall, båthus*, sjöbod*, tält, drivbänk eller annan täckningsanordning eller egendom däri.
- Skada på växthus eller egendom däri. Undantaget tillämpas inte om särskilt tillägg F. omfattar växthuset respektive växthusväxterna*, vilket framgår av försäkringsbrevet.
- Skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter. Vid tillämpning av detta undantag för byggnad*, byggnadsinventarie* eller markanläggning* gäller försäkringen inte heller för skada på egendom däri.

11.15.2 Särskild självrisk
Självrisken är 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 50 procent av prisbasbeloppet och högst 5 prisbasbelopp.

11.16 Utströmning av vätska från ledningar
Försäkringen gäller för skada på egendom genom oförutsedd utströmning av

- vätska eller vattenånga från ledningar* med därtill anslutna anordningar
- vatten från badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme inomhus anpassat för återkommande vattenbegjutning. Våtutrymmena ska vara utförda enligt de byggregler och i förekommande fall branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället. Vid skada på grund av läckage från våtutrymmen som inte uppfyller ovan ställda krav, gäller försäkringen endast om läckaget inte har samband med avvikelsen (från ovan ställda krav).
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning vid strömavbrott eller fel på anläggningen.

Vid skada som försäkringen gäller för ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom försäkrad byggnad* för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

11.16.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för

- Kostnad för reparation av det fel som orsakat skadan eller skada på de ledningar* varifrån utströmningen skett. Vid läckage genom ytskikt och tätskikt ser vi hela våtutrymmet (väggar och golv) som en enhet.
- Kostnader för allt arbete och allt material som hade behövts för att, dagen innan skadan upptäcktes, renovera det skadade våtutrymmet enligt gällande bygg- och branschregler, om det skadade utrymmet är äldre än 35 år.
- Skada genom utströmning från dräneringssystem, rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör eller altan.
- Vätska eller ånga som strömmat ut.
- Skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen skett under den tid försäkringen varit i kraft.
- Skada som kan ersättas enligt reglerna i trafikskadelagen.
- Skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad* ur avloppsledning (regleras i → A.11.13).
- Skada genom utströmning vid dammgenombrott (regleras i → A.11.13).

Anmärkning
Se Säkerhetsföreskrifter → Q.01.14 för skyddskrav vid utströmning av vätska från ledningssystem.

11.17 Utströmning av vätska från cistern
Försäkringen gäller för skada på egendom genom oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare.
Vid skada som försäkringen gäller för ersätts

- kostnader för, enligt gällande miljölagstiftning, nödvändig sanering av mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde som försäkringstagaren äger eller arrenderar
- kostnader för återställande efter sanering enligt föregående punkt
- utrunnen vätska.

11.17.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan.

11.17.2 Särskild självrisk
Självrisken* är 50 procent av prisbasbeloppet*.

11.17.3 Högsta ersättning
Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- sanering och därmed sammanhängande återställande
  och
- utrunnen vätska och därav föranledda skador enligt → B1. Avbrottsförsäkring och → B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring är vid varje skadetillfälle begränsat till 35 prisbasbelopp*.

11.18 Naturskador

Försäkringen gäller för skada genom
- jordskalv (minst 4 enligt Richterskalan)
- jordskred, jordras eller bergras
- lavin
- vulkanutbrott inom Norden.

Skada genom sättning i mark eller grund ersätts endast om den är en direkt följd av händelse enligt punkterna ovan.

11.18.1 Undantag

Försäkringen gäller inte om jordskred, jordras, bergras eller lavin orsakats av:
- sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete
- gruvdrift eller uppläggning av jord eller stenmassor
- vatten- eller vågerosion.

Försäkringen gäller inte heller för skada på obärgad gröda*.

Begränsning

Sprickor i byggnaden ersätts endast om de avsevärt minskar funktionsdugligheten.

11.18.2 Särskild självrisk

Självrisken* är 50 procent av prisbasbeloppet* vid naturskador.

11.18.3 Högsta ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för
- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret samt
- därav föranledda skador enligt → B1. Avbrottsförsäkring och → B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp*.

41. Skadevärderingsregler

Vid skada på egendom som är underhållen och funktionsduglig beräknas ett skadebelopp enligt nedan angivna skadevärderingsregler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma regler.

Under → A.41.1–41.3 fastställs återställandekostnad för byggnader*, byggnadsinventarier*, markanläggningar* och markinventarier*, därefter görs värdeminskningsavdrag enligt → A.41.4 för att ta fram skadebeloppet. Övrig egendom hanteras under → A.41.6–A.41.13.

41.1 Skadevärdering byggnad

41.1.1 Byggnad eller del av byggnad återställs

Om det sker ett återställande av den skadade byggnaden eller del av byggnaden värderas skadan till den verkliga kostnaden för återställandet.

Med återställande förstås
- reparation av skadad byggnad*
  eller
- återuppförande av den skadade byggnaden på dess egen grund
  eller
- uppförande av annan byggnad inom driftenheten* för verksamhet som kunde ha bedrivits i den skadade byggnaden med avseende på längd, bredd, höjd och konstruktion.

Värdering
- Återställandekostnaden värderas till kostnaden (material och arbetskostnad) för att återställa skadad byggnad* eller del av byggnad* utan dröjsmål, på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material och med högst samma kapacitet* och standard*. Åldersavdrag enligt → A 41.4 görs på återställandekostnaden vid reparation och återuppförande av skadad byggnad.
- Om återställandet sker genom uppförande av annan byggnad inom driftsenheten* värderas skadan högst till vad det skulle kostat att återuppföra den skadade byggnaden på dess egen grund efter åldersavdrag enligt → A 41.4.
- Byggnad eller del av byggnad som ägs av arrendator, kan om markägare motsätter sig återställande på fastigheten, återställas på annan fastighet inom Sverige. Värdet på oskadade delar av byggnaden inkluderas inte vid beräkning av högsta återställandekostnad och åldersavdrag görs enligt → A 41.4.

41.1.2 Byggnad eller del av byggnad återställs inte

Återställs inte den skadade byggnaden* eller del av skadad byggnad värderas skadan enligt → A.41.1.1. Efter värdering av återställandekostnad görs avdrag enligt tabell för åldersavdrag → A.41.4, lägsta skadebelopp i procent av återuppförandekostnaden framgår i kolumnen för icke återställande.

41.2 Skadevärdering byggnads- och markinventarier och markanläggning

41.2.1 Byggnads- och markinventarier och markanläggningar återställs

Om det sker ett återställande av den skadade byggnads- och markinventarien eller markanläggning värderas skadan till den verkliga kostnaden för återställandet.

Med återställande förstås
- reparation av skadad byggnads- och markinventarie eller markanläggning
  eller
- anskaffande av byggnads- eller markinventarie eller markanläggning för samma syfte inom samma produktionsgren*
- anskaffande av byggnads- och markinventarie eller markanläggning för samma syfte när utformningen inte varierar mellan olika produktionsgrenar*, till exempel hydroforanläggning.

Värdering
- Återställandekostnaden värderas till kostnaden (material och arbetskostnader) för att återställa skadad byggnads- och markinventarie eller markanläggning*, utan dröjsmål, på ett rationellt sätt beträffande metoder, material, och med högst samma kapacitet* och standard*.
- Efter fastställande av återställandekostnad görs avdrag enligt tabell för åldersavdrag → A.41.4, kolumnen för återställande.
- Bolaget har rätt att avgöra om byggnadsmarkinventarie eller markanläggningen ska repareras, eller ersättas med begagnat likvärdigt föremål* vid återställandet. För egendom vars underhåll varit eftersatt eller som utsatts för onormalt slitage har bolaget rätt att utöver åldersavdraget bestämma ett förhöjt avdrag från återställandekostnaden.

41.2.2 Byggnads- och markinventarier och markanläggningar återställs inte

Återställs inte en skadad byggnads-, markinventarie eller markanläggning* värderas skadan till kostnaden för återställande enligt ➔ A.41.2.1. Efter värdering av återställandekostnad görs avdrag enligt tabell för åldersavdrag ➔ A.41.4, kolumnen för icke återställande.

41.3 Gemensamma skadevärderingsregler

41.3.1 För byggnad, byggnads- och markinventarie och markanläggning

- **Vid billigare och enklare återställande:** Om försäkringstagaren väljer att återställa den skadade egendomen med ett enklare och billigare utförande* eller med lägre kapacitet* begränsas skadekostnaden till faktisk återställandekostnad. Ersättning lämnas dock lägst enligt de skadevärderingsregler som gäller för egendom som inte återställs.
- **Om del av egendom återställs:** Återställs endast en del av försäkrad egendom begränsas återställandekostnaden till kostnaden för den faktiskt återställda egendomen.
- **Vid värdeökning:** Värdeökning som kan uppstå till följd av förhöjd ändamålsenlighet eller annan uppförandeplats dras av från skadebeloppet.
- **För ej underhållen eller funktionsduglig egendom:** För egendom som vid skadetillfället inte var underhållen eller i funktionsdugligt skick värderas skadan till skillnaden mellan egendomens marknadsvärde* före och efter skadan.
- **För ej använd egendom:** För egendom, dock ej byggnad*, som vid skadetillfället inte används och som försäkringstagaren inte kan visa att den skulle komma att användas, värderas skadan till skillnaden mellan egendomens marknadsvärde* före och efter skadan.
- **Vid återställandekostnad som påverkats av myndighetsbeslut:** I skadekostnaden ingår merkostnader – intill 5 prisbabelopp – föranledda av att skadad byggnad, byggnads- och markinventarie och markanläggning enligt myndighetsbeslut eller för byggande enligt gällande normer måste ges annan konstruktion eller utformning än före skadan.
- **Vid pågående renovering, underhålls- eller ombyggnadsarbete:** Om renovering, underhålls- eller ombyggnadsarbete pågår eller planeras, värderas skadan till den merkostnad som uppstår för att åtgärda skadan i samband med det pågående eller planerade arbetet.
- **Återställande inom två år:** Återställande måste påbörjas snarast och vara fullgjort senast inom två år från skadedagen*. Fördröjs återställandet av hinder som inte beror på den försäkrade, kan bolaget medge att återställandet ska vara fullgjort inom två år från den dag hindret upphörde men inte senare än tre år från skadedagen. Vid prövning i skiljedom eller domstol utökas tiden för återställandet med tiden från prövningen (från anmälan till beslut). Endast i de fall då omprövningen utfaller till försäkringstagarens fördel kompenseras försäkringstagaren för kostnadsutvecklingen under prövotiden. Kostnadsutvecklingen beräknas i sådant fall enligt byggnadskostnadsindex.
- **Merkostnader vid forceringsåtgärder:** I skadekostnaden inräknas inte merkostnader som beror på forceringsåtgärder, till exempel övertidsersättning, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

41.3.2 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av byggnad*, byggnadsinventarier*, markanläggningar* eller markinventarier* hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift är den försäkrade även berättigad till restvärdesersättning för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde.

Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar och på bolagets bekostnad vidta nödvändiga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnaden inte kan användas. Restvärdesersättningen lämnas inte, i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning.

41.4 Tabell för åldersavdrag

Beräkning av ålder görs från tidpunkten då egendomen för första gången togs i bruk. Åldersavdrag görs enligt tabellen nedan på den återställandekostnad (material och arbetskostnad) som fastställts under ➔ A.41.1–A.41.3. Värdeminskningsavdrag görs inte på röjningskostnad.

Tabellen anger antal friår, procentuell årlig avskrivning på återställandekostnaden och lägsta skadebelopp vid återställande respektive vid icke återställande. Exempelvis för ett 15 år gammalt plåttak blir avdraget från återuppförandekostnaden 15 % (10 friår och 5 år x 3 %). Ersättningen blir enligt tabellen 85 % av återuppförandekostnaden både vid ett återställande och ett icke återställande.

Varje föremål* av skadad egendom värderas för sig och hanteras i sin egen grupp i tabellen. Exempelvis hanteras elmotorer alltid enligt punkten ➔ 2.4.12, oberoende av till vilken inventarie motorn tillhör. Väljer bolaget att återanskaffa ett begagnat likvärdig föremål* blir skadebeloppet det lägsta av inköpspris eller det skadebelopp som fastställs enligt tabell för åldersavdrag.

Övriga byggnadsmarkinventarier och markanläggningar värderas enligt punkten ➔ 2.5 i tabellen, åldersavdraget i tabellen tillämpas inte om det skulle leda till oskäligt resultat.

41.5 Skadevärdering verksamhetsinventarier

41.5.1 Verksamhetsinventarie återställs

Med återställande förstås

- reparation av skadad verksamhetsinventarie eller
- anskaffande av annan verksamhetsinventarie för samma ändamål.

Återställande av en skadad verksamhetsinventarie ska göras inom två år från skadedagen*.

41.5.2 Värdering

- Vid återställande värderas skadan till kostnaden (material och arbetskostnader) för att återställa den skadade verksamhetsinventarien med rationella metoder och material.
- Skadan värderas högst till skillnaden mellan verksamhetsinventariens marknadsvärde* omedelbart före och efter skadan.
- Bolaget har rätt att avgöra om verksamhetsinventarien ska repareras, ersättas med begagnad likvärdig verksamhetsinventarie eller ersättas kontant.
- Begagnade likvärdiga delar används vid reparation i den utsträckning som är möjligt.
- Om marknadsvärdet ökar till följd av återställande genom reparation, dras värdeökningen av från skadekostnaden.

Värdeminskningstabell					
		Antal friår och årligt avdrag från återuppförandekostnaden		Lägsta skadebelopp i % av återuppförandekostnaden	
		Friår	Årligt avdrag	Vid återställande	Vid icke återställande
1	**BYGGNAD OCH DEL AV BYGGNAD**				
1.1	**Byggnadsskal och stomme**				
1.1.1	Byggnadens stomme, golv, mellanbotten, innertak, fönster och dörrar, med undantag för golv i djurstallar och växthus samt för ridbaneunderlag*.	0 år	2 %	100 %	30 %
1.1.2	Rull-, skjut- och vikportar i annat material än trä	10 år	3 %	20 %	10 %
1.1.3	**Takbeläggning för andra byggnader än växthus**				
1.1.3.1	Betong, tegel eller motsvarande	20 år	2 %	20 %	10 %
1.1.3.2	Plåt	10 år	3 %	20 %	10 %
1.1.3.3	Annat material	5 år	8 %	20 %	10 %
1.1.4	**Väggar för andra byggnader än växthus**	**0 år**	**2 %**	**100 %**	**30 %**
1.2	**Växthus – väggar och tak**				
1.2.1	Glas	0 år	2 %	100 %	30 %
1.2.2	Skivor av polykarbonat med skyddsfilm eller motsvarande material	2 år	3 %	20 %	10 %
1.2.3	Skivor av polykarbonat utan skyddsfilm eller motsvarande material	0 år	20 %	0 %	0 %
1.2.4	Skivor av akryl eller motsvarande	2 år	10 %	10 %	0 %
1.2.5	Plastfolie	0 år	30 %	0 %	0 %
1.3	**Tält, hall och övertäckning**				
1.3.1	Duk och väv i tält, hallar och annan övertäckning	0 år	15 %	0 %	0 %
1.4	**Väggbeklädnad**				
1.4.1	Målning	5 år	8 %	20 %	0 %
1.4.2	Tapetsering och annan väggbeklädnad (inte våtrum)	5 år	8 %	20 %	0 %
1.5	**Golvbeläggning (ej våtrum)**				
1.5.1	Textila	5 år	8 %	20 %	0 %
1.5.2	Plast, linoleum, laminat	10 år	5 %	20 %	0 %
1.5.3	Keramiska plattor, sten eller massivt trä	25 år	5 %	20 %	0 %
1.5.4	Lamellträ och ytbehandling av trägolv	15 år	5 %	20 %	0 %
1.6	**Yt- och tätskikt i våtrum**				
1.6.1	Golv- och väggmatta (trådsvetsad)	5 år	5 %	20 %	0 %
1.6.2	Keramiska plattor inklusive tätskikt	5 år	5 %	20 %	0 %
1.6.3	Övriga material och utföranden samt målning i våtrum	2 år	10 %	20 %	0 %
2	**BYGGNADS- OCH MARKINVENTARIER**				
2.1	**Installation för värme, vatten, el, avlopp, sanitet, centraldammsugning samt maskinell utrustning**				
2.1.1	Rörsystem, mjölkledning, vattenradiatorer och sanitetsgods (till exempel WC-stol, tvättställ och vattenburen golvvärme)	10 år	5 %	20 %	0 %
2.1.2	Luft/luft värmepumpsanläggning, brännare till pannanläggning och pelletsanläggning	2 år	15 %	20 %	0 %
2.1.3	Övriga värmepumpsanläggningar, värmeåtervinningssystem, solfångare för värmeproduktion, takvärme, elslingor i golv och hushållsmaskin inklusive spis	2 år	10 %	20 %	0 %
2.1.4	Solcellspaneler för elproduktion	5 år	5 %	20 %	0 %
2.1.5	Övriga installationer samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskiner (till exempel värmepanna exklusive brännare, varmvattenberedare, elradiator och kylanläggning för spannmål)	5 år	8 %	20 %	0 %
2.1.6	Köks-, garderobs- och badrumsinredning	10 år	5 %	20 %	0 %
2.1.7	Batteri för lagring av förnybar energi	2 år	10 %	20 %	0 %
2.2	**Skorsten**				
2.2.1	Stål eller plåt	5 år	8 %	20 %	0 %
2.2.2	Annat material	20 år	2 %	20 %	0 %

Värdeminskningstabell, fortsättning					
		Antal friår och årligt avdrag från återuppförandekostnaden		Lägsta skadebelopp i % av återuppförandekostnaden	
		Friår	Årligt avdrag	Vid återställande	Vid icke-återställande
2.3	**Elinstallationer**				
2.3.1	Elinstallationer och ledningar* (inklusive brytare och uttag)	25 år	5 %	20 %	20 %
2.3.2	Larm	5 år	8 %	20 %	0 %
2.4	**Byggnads- och markinventarier som är specifika för den försäkrade verksamheten**				
2.4.1	Gödsel-, urinbehållare-, gödselplatta-, pumpbrunnar och utvändiga gödselkulvertar utförda i betong	0 år	3 %	100 %	10 %
2.4.2	Golv i djurstall, foderbord, inredning i djurstall och plansilo utförda i betong samt inlastningsgrop	0 år	3 %	100 %	10 %
2.4.3	Gödselrobot	0 år	10 %	20 %	10 %
2.4.4	Läktare och sarg i ridhus	0 år	3 %	100 %	10 %
2.4.5	Varmluftstork och foderbehållare för torr vara. Silor/foderbehållare (ej trämaterial) för ensilage och andra fuktiga varor	0 år	3 %	100 %	10 %
2.4.6	Mjölktank	0 år	3 %	100 %	10 %
2.4.7	Hötork, kalluftstork, reservelverk, hissanordning och telfer	0 år	3 %	50 %	10 %
2.4.8	Mekanisk ventilation	0 år	3 %	50 %	10 %
2.4.9	Inredning i djurstallar, boxar, grindar, båspallmatta, bogstöd, båsavskiljare, skrittmaskin	3 år	10 %	20 %	10 %
2.4.10	Mjölkningsanläggning, mjölkningsrobot, kylkompressor	3 år	10 %	20 %	10 %
2.4.11	Utgödslingsanordning, gödsel- och urinpumpar, omrörare, spaltgolv, stålgaller, durkplåt	3 år	10 %	20 %	10 %
2.4.12	Hökanon, utrustning för inläggning och uttagning av foder i silotorn, automatisk utfodringsanläggning, grovfodervagn, kraftfodervagn, skruvar, transportörer och elevatorer	3 år	10 %	20 %	10 %
2.4.13	Elmotorer	3 år	10 %	20 %	10 %
2.4.14	Dukar som tätskikt i dammar och gödselbassänger. Tak till eller annan övertäckning av utomhus belägen flytgödselbehållare, urinbehållare eller rötgaskammare.	3 år	10 %	20 %	10 %
2.4.15	Kvarnar, krossar, foderblandare och utrustning i foderkök	3 år	10 %	20 %	10 %
2.4.16	Styrenhet (till exempel växelriktare och styrdator, dock inte persondator)	5 år	8 %	20 %	10 %
2.4.17	Löpband för hästar, skrittmaskin, tidtagnings- och ljudanläggningar, vågceller och elektronisk utrustning	3 år	10 %	20 %	10 %
2.4.18	Ridbaneunderlag*	1 år	25 %	20 %	0 %
2.4.19	Sorterings-, tvättnings-, mullnings-, paketerings- och filmningsmaskiner, jordblandare, jordfyllare, krukningsmaskiner	3 år	5 %	25 %	10 %
2.4.20	Automatiserad anläggning i växthus				
	– roulettebord inklusive bevattning i borden	3 år	7 %	15 %	10 %
	– sallatsrännbord inklusive bevattning i borden	3 år	7 %	15 %	0 %
2.4.21	Automatisk så- eller planteringsmaskin	3 år	7 %	15 %	0 %
2.4.22	Reningsanläggning för vatten	3 år	7 %	15 %	0 %
2.4.23	Växthusarmatur	3 år	7 %	15 %	0 %
2.4.24	CO2-brännare i växthus	3 år	10 %	15 %	0 %
2.4.25	Bevattningsanläggning i växthus, dysor, dropp, sprinkler, slangar	3 år	10 %	15 %	0 %
2.4.26	Gödselblandare	3 år	10 %	15 %	0 %
2.4.27	Lådvikare, skötsel- och skördevagnar	3 år	10 %	15 %	0 %
2.4.28	Mörkläggnings-, skuggnings- och energisparväv i växthus	3 år	10 %	15 %	0 %
2.4.29	Ljuskällor i växthus exkl armaturer (vid 2 000 tim årlig användning eller mer)	0 år	20 %	5 %	0 %
2.5	**Övriga byggnads- och markinventarier**	**3 år**	**10 %**	**20 %**	**10 %**
3	**MARKANLÄGGNINGAR**				
3.1	Brunnar, broar, vägar, invallningar och motsvarande	10 år	4 %	75 %	10 %

41.6 Skadevärdering produkter, djur och växthusväxter

41.6.1 Värdering av produkter och djur**

Skada på produkter* och djur* värderas till marknadsvärdet*. Marknadsvärdet* fastställs utifrån värdet vid normal försäljningstidpunkt för skadad egendom. Avdrag görs för inbesparade kostnader.

41.6.1.1 Värdering av djur under tillväxt*

Skada värderas, om inte särskilda omständigheter föranleder annat, till värdet vid den tidpunkt då djuret skulle ha sålts om skadan inte hade inträffat. Avdrag görs för inbesparade kostnader. Ersättning under ansvarstiden för aktuell produktionsgren* i → B1. Avbrottsförsäkring justeras med hänsyn till detta.

*41.6.2 Värdering växthusväxter**

Skada värderas, om inte särskilda omständigheter föranleder annat, till värdet vid den tidpunkt då växthusväxten skulle ha sålts om skadan inte hade inträffat. Avdrag görs för inbesparade kostnader. Ersättning under ansvarstiden för aktuell produktionsgren i → B1. Avbrottsförsäkring justeras med hänsyn till detta.

41.6.2.1 Värdering av moderplantor och fleråriga växthusväxter**

Finns inte motsvarande plantor eller växter på marknaden, beträffande exempelvis ålder, värderas moderplantor* och fleråriga växter till kostnad för ny planta av motsvarande kultur, plantering samt del i täckningsbidrag enligt bestämmelserna i → B1. Avbrottsförsäkringen från senaste skörd av sticklingar, blommor, bär eller frukt till skadedagen*. Ersättning lämnas endast för växter som normalt saluförs på den svenska marknaden. I värderingen tas hänsyn till den skadade växthusväxtens kvarvarande produktionstid.

41.7 Skadevärdering obärgad gröda

Skada på obärgad gröda* värderas till marknadsvärdet* vid skördetidpunkten, med avdrag för inbesparade kostnader.

41.8 Skadevärdering ritningar och arkivalier samt datamedia

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år från skadedagen* läggs ned för att återställa den förlust av information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

41.9 Skadevärdering värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år från skadedagen* läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar*.

41.10 Skadevärdering mark och vatten

Skada värderas till de skäliga kostnader, godkända av bolaget, som inom två år från skadedagen* läggs ned för sanering och återställande av mark och vatten.

41.11 Skadevärdering arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom* som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler. Arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt bolagets hemförsäkringsvillkor.

41.12 Skadevärdering annans egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för den egendomstyp* egendomen skulle ha tillhört om försäkringstagaren varit ägare.

42. Självrisk

Självrisken* är lägst den som anges i försäkringsbrevet. Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor. Med undantag för självrisk enligt avsnitt *S. Skogsförsäkring* gäller följande: om en och samma skadehändelse medför att ersättning ska betalas genom flera moment i försäkringen eller genom flera av dina försäkringar hos oss dras endast en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet.

42.1 Särskild självrisk

Särskild självrisk* som är angiven under → A.11.1–11.18 gäller om den är högre än den i övrigt avtalade självrisken.

43. Skadeersättningsregler

*43.1 Fullvärdeförsäkring**

43.1.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- summa skadebelopp enligt → A.41 Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt → A.43.4
- räddningskostnad enligt → A.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt → A.42.
- påföljd vid åsidosättande av upplysningsplikt enligt → Y.03.2 och → Y.05
- påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift → Q.01.50 och räddningsplikt → R.01.4

och med hänsyn till

- leverantörsgaranti enligt → A.43.7.

Anmärkningar

För viss egendom och vissa skadehändelser gäller särskilda begränsningar av högsta ersättning enligt → A.06 och → A.11.1–11.18.

*43.2 Förstariskförsäkring**

43.2.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- summa skadebelopp enligt → A.41 Skadevärderingsregler
- räddningskostnad enligt → A.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt → A.42.

och med hänsyn till

- leverantörsgaranti enligt → A.43.7.

43.2.2 Högsta ersättning

- Ersättning lämnas högst med försäkringsbeloppet enligt → A.08.
- Därutöver lämnas ersättning för röjningskostnad enligt → A.43.4 i samband med ersättningsbar skada.
- Avdrag görs vid åsidosättande av upplysningsplikt enligt → Y.03.2 och → Y.05, säkerhetsföreskrift → Q.01.50 och räddningsplikt → R.01.4.

43.4 Röjningskostnad

I samband med sådan skada som ersätts av försäkringen lämnas även ersättning för kostnader för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering av skadad egendom. Bolaget har rätt att avgöra om grunder, golv, plattor, brunnar och andra i betong uppförda fundament ska återanvändas, borttransporteras, sönderdelas eller lämnas orörda. För förstariskförsäkrad* egendom ersätts röjningskostnad enligt ovan utöver försäkringsbeloppet för egendomen.

Vid skada på häst enligt → A.11 ersätts kostnader för destruktion och avlivning enligt veterinärs beslut.

43.5 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt ⮕ R.01.3, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll. Vid förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

43.6 Inteckningshavare

43.6.1 Panträtt

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal. Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

43.6.2 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress, så har han/hon, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till försäkringsersättning enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.6.3 Fullvärdeförsäkrad egendom

Vid tillämpning av gällande bestämmelser om inteckningshavares rätt till skadeersättning anses vid beloppslös fullvärdeförsäkring* av egendom dess värde enligt tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället utgöra försäkringsbelopp.

43.7 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig. Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

43.8 Skadeersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom. Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts tillrätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han/hon utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

43.9 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom/henne.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett. Vid reparation eller återuppförande av försäkrad byggnad* och byggnadsinventarie* medger bolaget att till den försäkrade, efter hand som återställandet sker, utge ersättning a conto för den kostnad som den försäkrade uppenbarligen har rätt till. Utgiven a contoersättning avräknas från den totala kostnaden för återställandet. Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad* överklagats och på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

43.10 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet*. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom/henne enligt avsnitt ⮕ R.01.

B1. Avbrottsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad jordbruks-*, skogsbruks-*, växthus-*, hästverksamhet* och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet samt körning för annans räkning enligt ⮕ A.06.1. För annan näringsverksamhet enligt ⮕ A.06.1.1 och körning för annans räkning enligt ⮕ A.06.1.2 ingår avbrottsskydd med ett försäkringsbelopp på respektive 4 prisbasbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrottsskada till följd av egendomsskada med mera enligt ⮕ B1.11.1, då skadan enligt ⮕ B1.11.1, inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

04. Försäkrat intresse

04.1 Försäkrat intresse

Försäkringen avser avbrottsskada som är en följd av egendomsskada med mera enligt ⮕ B1.11.1. Med avbrottsskada avses sådan skada som består i att det försäkringsmässiga täckningsbidraget minskas eller går förlorat genom inskränkning i den försäkrade rörelsen.

04.2 Undantag

Ersättning lämnas inte för förlust som beror på att:

- Avbrottstiden förlängts på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist.
- En del av ansvarstiden* utnyttjats för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

08. Försäkringsbelopp

Om inte annat anges i försäkringsbrevet eller i detta villkor gäller avbrottsförsäkringen för jordbruks*-, skogsbruks-*, växthus-* och hästverksamhet* utan försäkringsbelopp. Begränsningar av försäkringsbeloppen finns angivna i tabellen nedan.

Försäkringsbelopp – Antal prisbasbelopp*	
Annan näringsverksamhet (B1.01), om inte annat anges i försäkringsbrevet.	4,0
Körning för annans räkning (B1.01), om inte annat anges i försäkringsbrevet.	4,0
Leveransavtal kan inte följas på grund av skada som egendomsförsäkringen gäller för enligt B1.11.1.	15,0
Kostnader orsakade av att tillträde till den egna rörelsen hindras genom avspärrning enligt B1.11.1.	10,0
Extrakostnad för ersättare enligt B1.43.5.	0,5
Extrakostnad för rådgivning enligt B1.43.5.	1,5
Övriga inventarier*, produkter* eller djur* som endast är försäkrade enligt egendomsförsäkringen A.06.	1,0

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Avbrottsskada

Försäkringen gäller för avbrottsskada genom:

- Sådan skada som egendomsförsäkring gäller för enligt → A.01–A.11.
- Sådan skada på häst som egendomsförsäkring enligt → A.11.1–11.18 gäller för, om inte ersättning kan fås från annan försäkring.
- Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme. Högsta ersättning är 100 prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.
- Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av data- eller telekommunikation som är en direkt följd av en fysisk skada.
- Att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet. Ersättning lämnas i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel och högsta ersättning är 10 prisbasbelopp.
- Att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan skada som egendomsförsäkring enligt → A.11.1–11.18 gäller för, inträffat inom Norden hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden. Högsta ersättning är 15 prisbasbelopp* om inte annat anges i försäkringsbrevet.
- Sådan skada som → N. Maskinskadeförsäkring gäller för, om egendomen är maskinskadeförsäkrad enligt försäkringsbrevet.
- Sådan skada som → F. Storm och hagelskada på växthus eller växthusväxter gäller för, om egendomen är försäkrad för storm och hagelskada enligt försäkringsbrevet.
- Sådan skada som → G. Snötryckskada på växthus eller växthusväxter* gäller för, om egendomen är försäkrad för snötryckskada enligt försäkringsbrevet.
- Sådan skada som → U. Biodlingsförsäkring gäller för, om egendomen är försäkrad med biodlingsförsäkring enligt försäkringsbrevet.

Anmärkning

Driftlarm och reservelverk

Djur*, produkter* och växthusväxter* ska skyddas av driftlarm och reservelverk enligt säkerhetsföreskrifterna i → Q.01.2.4 och Q.01.4.3.

Cyberangrepp eller Datasäkerhetsincident**

Försäkringen gäller för avbrottsskada genom sådan skada som egendomsförsäkringen enligt A.01-11 gäller för vars uppkomst eller omfattning orsakats av eller står i samband med Cyberangrepp* eller Datasäkerhetsincident*.

Försäkringen omfattar emellertid inte avbrottsskada genom oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme då avbrott i tillförsel orsakats av eller står i samband med cyberangrepp riktat mot leverantör eller leverantörer av el, gas, vatten eller värme.

11.2 Försäkringen ersätter

Försäkringen ersätter

- bortfall av täckningsbidrag
- skadebegränsande kostnader
- merkostnad vid återanskaffning av djur* som sålts akut
- extrakostnader i egen växtodling i jordbruk
- extrakostnader intill 10 prisbasbelopp* utöver skadebegränsande kostnader*
- extrakostnad för ersättare och rådgivning
- extrakostnader för hästar

som uppkommer under ansvarstiden* enligt → B1.11.3.

11.2.1 Undantag

Försäkringen ersätter inte

- bortfall av täckningsbidrag vid växtodling i jordbruk
- bortfall av täckningsbidrag från hästförsäljning och tävlingsverksamhet med hästar
- avbrottsskada till följd av skada på produkter* i kyl- och frysenhet*, som kyls genom påfyllning av externt köldmedium exempelvis flytande kväve
- viten.

11.3 Ansvarstid

Ansvarstiden räknas från skadedagen*. Försäkringen gäller endast för sådan avbrottsskada som uppkommit under ansvarstiden. Om inget annat anges i försäkringsbrevet är ansvarstiden:

- vid produktion av växter i växthus som återupptas inom 12 månader från skadedagen – 18 månader
- vid verksamhet med djur* i byggnad där tidigare produktionsgren* återupptas inom 12 månader från skadedagen – 24 månader
- vid övriga avbrottsskador – 12 månader.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas efter ansvarstidens* slut.

41.1 Beräkning av täckningsbidrag

41.1.1 Försäkringsmässigt täckningsbidrag under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som ansvarstiden*, dock högst 12 månader.

Jämförelseperioden börjar 12 månader före dagen då skada enligt → B1.11.1 inträffat. Överstiger ansvarstiden* 12 månader ska det sålunda beräknade beloppet ökas med täckningsbidraget under en mot den överskjutande tiden svarande jämförelseperiod, som också börjar 12 månader före skadedagen*.

Med det försäkringsmässiga täckningsbidraget avses resultatet av följande bokförda intäkter och kostnader enligt motsvararande Bas kontoplan:

Intäkter +

3000- 3799	Huvudintäkter, fakturerade kostnader, rörelsens sidointäkter, intäktskorrigeringar
3900- 3929	Övriga rörelseintäkter
3980-3999	Erhållna offentliga bidrag, EU-bidrag, övriga ersättningar och intäkter

Kostnader -

4000-4999	Utgifter/kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster
5000-5190	Lokal och fastighetskostnader
5300-5399	Energikostnader (enerigikostnader för lokaler 5000-5190)
5400-5499	Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial
5500-5599	Reparation och underhåll
5600-5699	Kostnader för transportmedel
5700-5799	Frakter och transporter
6800-6899	Inhyrd personal
6910-6919	Licensavgifter och royalties

Råder under ansvarstiden andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, ska försäkringsmässigt täckningsbidrag under jämförelseperioden, beräknat enligt ovan jämkas.

Jämkningen sker genom att det framräknade täckningsbidraget ökas eller minskas. Det jämkade beloppet ska anses utgöra det täckningsbidrag som rörelsen skulle ha gett under ansvarstiden om skada inte inträffat.

Anmärkning
Annan definition av täckningsbidrag kan tillämpas, vilken då anges i försäkringsbrevet.

*41.1.2 Försäkringsmässigt täckningsbidrag under ansvarstiden**
Vid beräkning av täckningsbidrag som rörelsen gett under ansvarstiden* gäller

- att täckningsbidraget ska ökas med ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag som orsakas av att en del av ansvarstiden* – utöver den tid som skulle ha behövts för att återställa den skadade egendomen i samma skick som före skadan – blivit använd för förbättring, utvidgning eller annan förändring, inbegripet sådan som är en följd av myndighets beslut.

Anmärkning
Vid beräkning av det försäkringsmässiga täckningsbidraget under ansvarstiden ska hänsyn tas till avvikande intäkter och kostnader som beror på den inträffade skadan, såsom lägre fasta kostnader eller driftskostnader till följd av utebliven eller minskad verksamhet, lagerförändringar, försäkringsersättningar, ersättningar för nödförsäljning av djur samt ökade intäkter i annan verksamhet.

41.2 Skadebelopp

Skadebeloppet utgörs av täckningsbidraget under jämförelseperiod enligt → B1.41.1.1 minskat med

- faktiskt uppnått täckningsbidrag under ansvarstiden* enligt → B1.41.1.2
- sådan ökning av täckningsbidrag som till följd av skadan under ansvarstiden* uppstått i annan rörelse, som försäkringstagaren själv eller annan för dennes räkning driver
- den ränteavkastning som försäkringstagaren under ansvarstiden erhållit på ersättning för egendomsskadan.
- det täckningsbidrag som innefattas i ersättning för egendomsskadan, till exempel i ersättning för djur under tillväxt, växthusväxter och eget reparationsarbete
- övriga inbesparande kostnader.

42. Karens

Med karens förstås att ersättning inte lämnas för uppkommet bortfall av täckningsbidrag och extrakostnader, orsakat av avbrott under viss tid (karenstiden) räknat från den tidpunkt då skadan enligt → B1.11.1 inträffade. Karenstiden är 24 timmar vid avbrottsskada om inte annat anges i försäkringsbrevet.

43. Skadeersättningsregler

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp, enligt → B1.41.2
- skadebegränsande kostnader enligt → B1.43.1
- merkostnader vid återanskaffning av djur som sålts akut enligt → 43.2
- extrakostnader enligt → B1.43. 3-B1.43.6
- ränta enligt → B1.43.7

med avdrag för

- karens enligt → B1.42

och med hänsyn till

- påföljd vid felaktig uppgift enligt → B1.43.8
- påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter enligt → Q.01.50 och räddningsplikt enligt → R.01.4
- restvärde i provisoriska byggnader som bekostats av bolaget.

43.1 Skadebegränsande kostnader

Bolaget ersätter kostnader som begränsar täckningsbidragsförlust och den kostnaden får högst uppgå till det belopp som åtgärden minskar täckningsbidragsförlusten enligt → B1.41.2.

Kostnader som medför nytta även efter ansvarstidens* slut ersätts högst med det belopp som kan anses falla inom ansvarstiden.

43.2 Merkostnad vid återanskaffning av djur som sålts akut

Bolaget ersätter merkostnad som uppstår vid återanskaffning av djur* som sålts akut vid sådan skada på byggnad* som egendomsförsäkringen enligt → A.11.01–A.11.18 gäller för. Bolaget ersätter då merkostnad för anskaffandet av motsvarande djur* som sker inom två år från skadedagen*.

43.3 Extrakostnader i egen växtodling i jordbruk

Bolaget ersätter skäliga extrakostnader för inhyrning av ersättningsmaskin eller för annan särskild växtodlingsåtgärd. Kostnader för ersättningsmaskin betalas endast mot uppvisande av specificerad faktura avseende hyra av maskin likvärdig med den försäkrade.
I sådant fall betalas 75 procent av skälig hyreskostnad. För annan särskild växtodlingsåtgärd ersätts skäliga extrakostnader.

Kostnaderna får dock inte överstiga den förlust i skördevärde som uppstår om maskinen inte hyrs in eller om särskilda växtodlingsåtgärder inte vidtas, med avdrag för inbesparade kostnader.

43.4 Extrakostnader för att upprätthålla verksamheten
Bolaget ersätter extrakostnader upp till 10 prisbasbelopp* utöver skadebegränsande kostnader för att upprätthålla verksamheten.

43.5 Extrakostnader för ersättare och rådgivning
Om egendomsskadan överstiger 50 prisbasbelopp* ersätts
- inhyrning av nödvändig ersättare under försäkringstagarens besök på referensanläggningar upp till 0,5 prisbasbelopp
- rådgivning avseende återställande av byggnad eller vid uppstart av produktion. Kostnad för rådgivning ersätts upp till 1,5 pbb.

43.6 Extrakostnader för hästar
Bolaget ersätter kostnader för hyra av stallplats till skälig kostnad.

43.7 Ränta
Bolaget ersätter skälig ränteförlust eller räntekostnad under ansvarstiden* med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens* slut. Ränteförlust eller räntekostnad beräknas efter Riksbankens referensränta ökat med 2 procentenheter.

43.8 Felaktig uppgift om årsomsättning
Har försäkringstagaren inte följt de bestämmelser om lämnande av uppgifter som anges i Allmänna avtalsbestämmelser → Y.03.2.1 och om det vid avbrottsskadan visat sig att den verkliga årsomsättningen* under kalenderåret närmast före det försäkringsår under vilket skadan inträffat är högre än den för samma kalenderår uppgivna årsomsättningen, ersätts enligt → Y.05 endast så stor del av skadan som premien för den uppgivna årsomsättningen utgör av premien för den verkliga årsomsättningen.

43.9 Högsta ersättning vid avbrott genom översvämning, dammgenombrott, utströmning eller naturskada
Vid följande skadehändelser* gäller nedan angiven sammanlagda högsta ersättning från → A. Egendomsförsäkring, → B1. Avbrottsförsäkring och → B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring.

Sammanlagd högsta ersättning – antal prisbasbelopp*	
Skada genom översvämning och dammgenombrott enligt egendomsförsäkring → A.11.13	350
Skada genom utströmning av vätska från cistern enligt egendomsförsäkring → A.11.17	35
Naturskada enligt egendomsförsäkring → A.11.18	350

43.10 Tidpunkt för betalning av skadeersättning
Skada regleras efter ansvarstidens* slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som åligger försäkringstagaren. Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

43.11 Räntebestämmelser
Betalas ersättningen senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet*. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom/henne enligt → R.01.

B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för
Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom ägare av i försäkringsbrevet angivna byggnader*. Försäkringen gäller också för arrendator som hyr ut arrenderad byggnad*.

02. När försäkringen gäller
Försäkringen gäller för arrende- och hyresförlust till följd av egendomsskada med mera enligt → B2.11, som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Försäkrat intresse
Försäkringen avser arrende- och hyresförlust som är en följd av egendomsskada med mera enligt → B2.11. Med hyresförlust avses minskning av hyres- och arrendeintäkter, som hänförs till försäkrade byggnader* eller av arrendator vidareuthyrd byggnad*.

03.1 Undantag
Ersättning lämnas inte för
- arrende- och hyresförlust som beror på den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist
- att en del av ansvarstiden* utnyttjas för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

11. Vad försäkringen gäller för
11.1 Arrende- och hyresförlust
Försäkringen gäller för arrende- och hyresförlust som uppstår genom:
- Sådan skada som egendomsförsäkring enligt → A.11.1–11.18 gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad.
- Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme. Högsta ersättning är 100 prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.
- Oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av data- eller telekommunikation som är en direkt följd av en fysisk skada.
- Att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet. Ersättning lämnas i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel och högsta ersättning är 10 prisbasbelopp.
- Sådan skada som → N. Maskinskadeförsäkring gäller för, om egendomen är maskinskadeförsäkrad enligt försäkringsbrevet.
- Sådan skada som → F. Storm och hagelskada på växthus gäller för, om egendomen är försäkrad för storm och hagelskada enligt försäkringsbrevet.
- Sådan skada som → G. Snötrycksskada på växthus gäller för, om egendomen är försäkrad för snötrycksskada enligt försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller för hyresförlust även när egendomsförsäkringen inte gäller för egendomsskadan om detta beror på att leverantör eller entreprenör är ansvarig på grund av åtagande i avtal.

Anmärkning
Cyberangrepp eller Datasäkerhetsincident**
Försäkringen gäller för arrende- och hyresförlust genom sådan skada som egendomsförsäkringen enligt ➔ A.11.1-11.18 gäller för vars uppkomst eller omfattning orsakats av eller står i samband med Cyberangrepp* eller Datasäkerhetsincident*.

Försäkringen omfattar emellertid inte arrende- och hyresförlust genom oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme då avbrott i tillförsel orsakats av eller står i samband med cyberangrepp riktat mot leverantör eller leverantörer av el, gas, vatten eller värme.

11.2 Försäkringen ersätter
Försäkringen ersätter
- arrende- och hyresförlust
- skadebegränsande kostnader* och kostnader för provisoriska lokaler som uppkommer under ansvarstiden* enligt ➔ B2.11.3.

11.3 Ansvarstid
Försäkringen gäller endast för sådan arrende- och hyresförlust som uppkommer inom ansvartiden. Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då skada enligt ➔ B2.11 inträffat, och är 24 månader om inget annat anges i försäkringsbrevet.

Det åligger försäkringstagaren att utan dröjsmål och senast inom sex månader vidta åtgärder för att återställa och återskaffa skadad egendom, så att tidigare produktionsgren* kan återupptas. Om inte ovanstående krav är uppfyllda begränsas ansvarstiden till sex månader.

41. Skadevärderingsregler
41.1 Beräkning av arrende- och hyresförlust
För utarrenderad/uthyrd byggnad* eller lokal i byggnad* beräknas arrende- och hyresförlusten till skillnaden mellan nedsättning i hyran, som arrendatorn/hyresgästen enligt lag kan kräva, och minskade kostnader för uppvärmning, belysning med mera samt ränta på ersättning för egendomsskada.

42. Självrisk
Självrisken* är lägst 20 procent av prisbasbeloppet*. Avtal kan träffas om annan självrisk*, som då anges i försäkringsbrevet. Självrisk* som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

43. Skadeersättningsregler
Ersättningsbeloppet utgörs av
- arrende- och hyresförlust värderad enlig B2.41
- skadebegränsande kostnader* enligt ➔ B2.43.1
  med avdrag för
- självrisk* enligt ➔ B2.42
- påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter enligt ➔ Q.01.50 och räddningsplikt enligt ➔ R.01.4
- påföljd vid åsidosättande av upplysningsplikt enligt ➔ 43.3
- påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt ➔ Q.01.50 och räddningsplikt enligt ➔ R.01.4.

43.1 Skadebegränsande kostnader
Bolaget ersätter skadebegränsande kostnader* som högst får motsvara arrende- och hyresförlust enligt ➔ B2.41.1. Kostnader som medför nytta efter ansvarstidens* slut, exempelvis uppförda provisoriska lokaler, ersätts högst med det belopp som kan anses falla inom ansvarstiden.

43.2 Verklig förlust
Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning genom egendomsskadan uppkommen arrende- och hyresförlust.

43.3 Felaktig uppgift
Om ersättning för egendomsskadan minskas på grund av åsidosättande av upplysningsplikt enligt ➔ Y.03.2 och ➔ Y.05 ska ersättningen för arrende- och hyresförlust minskas i motsvarande grad.

43.4 Högsta ersättning
Vid följande skadehändelser* gäller nedan angiven sammanlagda högsta ersättning från ➔ A. Egendomsförsäkring, ➔ B1. Avbrottsförsäkring och ➔ B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring.

Sammanlagd högsta ersättning – antal prisbasbelopp*	
Skada genom översvämning och dammgenombrott enligt egendomsförsäkring ➔ A.11.13	350
Skada genom utströmning av vätska från cistern enligt egendomsförsäkring ➔ A.11.17	35
Naturskada enligt egendomsförsäkring ➔ A.11.18	350

43.5 Tidpunkt för betalning av skadeersättning
Skadan regleras efter ansvarstidens* slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom/henne.

Om polisutredning avvaktas ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

43.6 Räntebestämmelser
Betalas ersättningen senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom/henne enligt avsnitt ➔ R.01.

C. Ansvarsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet
Försäkringen gäller för
- försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare* för skada orsakad i tjänsten.
- den försäkrade som ägare eller brukare av fastighet där verksamheten bedrivs
- försäkrad som ägare eller delägare till de fastigheter eller byggnader eller innehavare av de tomträtter som anges i försäkringsbrevet.

Försäkrad verksamhet
Försäkringen avser försäkrad verksamhet enligt ➔ A.06.1 För annan näringsverksamhet enligt ➔ A.06.1.1 och körning för annans räkning enligt ➔ A.06.1.2 gäller försäkringen endast om den årliga* bruttointäkten är högst 4 prisbasbelopp för ➔ A.06.1.1 respektive ➔ A.06.1.2, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

01.1 Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- skadeståndsskyldighet som kan åläggas försäkringstagaren såsom medlem eller delägare i annan förening eller annat bolag än den försäkrade verksamheten.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft. För försäkringstagare som upphör med sin verksamhet och därigenom inte längre har gällande ansvarsförsäkring gäller denna försäkring under ytterligare tre år.

Vid serieskada* anses samtliga skador i serien utgöra en skada och försäkringen gäller även för skada som inträffat efter försäkringstiden förutsatt att den första skadan i serien av skador har inträffat under försäkringstiden. Om den första skadan i en serieskada* inträffar före försäkringstiden, omfattas inte denna eller efterföljande skador av detta försäkringsavtal.

Vid serieskada* anses samtliga skador utgöra en enda skada även i frågan om försäkringens självrisk och försäkringsbelopp. Självrisken och det försäkringsbelopp som var gällande när den första skadan i serien av skador inträffade gäller för hela serieskadan* enligt punkt ➔ C.42 Självrisk samt ➔ C.43.1 Högsta ersättning.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar i hela världen utom i USA och Kanada. Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid konferenser och mässor gäller försäkringen dock för skada som inträffar i hela världen.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skadestånd, inklusive ränta, utrednings-, förhandlings-, rättegångs- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

11. Vad försäkringen gäller för

Anmärkning

Ansvarsförsäkringen inkluderar produktansvar om inte annat anges i försäkringsbrevet.

11.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada samt förmögenhetsskada till följd av sådan ersättningsbar skada enligt

- allmänna skadeståndsrättsliga regler
- allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde
- sedvanligt kontrakt med järnvägsbolag eller annan järnvägsförvaltning för skada genom rullande materiel, överskriden lastprofil, trafik på stickspår eller användande av obevakad järnvägsövergång
- sedvanligt kontrakt med strömleverantör där den försäkrade övertagit ansvar enligt ellagen
- sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

Om denna försäkring gör undantag för sak- eller personskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Vid skada genom levererad egendom eller felaktigt utförd tjänst avräknas från skadeståndet värdet av den levererade egendomen respektive värdet av den utförda tjänsten.

Anmärkning

Ingrediens- och komponentskada

Försäkringen gäller för ingrediens- och komponentskada som uppkommit till följd av att en produkt som är levererad av den försäkrade, genom förening med en annan produkt blivit en oskiljbar del av en slutprodukt på sådant sätt att slutprodukten skadats eller inte kan användas för avsett ändamål.

Cyberangrepp eller Datasäkerhetsincident**

Försäkringen omfattar ansvarsskada avseende person- och sakskada vars uppkomst eller omfattning orsakats av eller står i samband med Cyberangrepp* eller Datasäkerhetsincident*.

Ansvarsskada avseende sakskada inkluderar inte förlust av, skada eller fel på eller förhindrad åtkomst av elektroniskt lagrad information hos försäkrad eller annan.

11.2 Ren förmögenhetsskada

11.2.1 Ren förmögenhetsskada vid vissa miljöskador

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada i vissa fall enligt ➔ C.12.5.

11.2.2 Ren förmögenhetsskada vid vissa växtodlingsarbeten i jordbruk

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada* vid följande växtodlingsarbeten: sådd, växtskyddsarbete*, gödsel- och kalkspridning.

11.2.3 Undantag vid ren förmögenhetsskada vid växthusodling

Försäkringen gäller inte för ren förmögenhetsskada vid växthusodling.

11.3 Ansvar enligt dataskyddsförordningen

Försäkringen omfattar den skadeståndsskyldighet för materiell eller immateriell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt Artikel ➔ 82 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (Dataskyddsförordningen).

11.4 Skada i följd av trafik med vissa motorfordon

Försäkringen omfattar trafikförsäkring för i försäkringsbrevet angivet trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivet fordon som

- endast används utomhus för skördearbete, växtskyddsarbete*, radrensning, gödsel- eller kalkspridning.

Vid skada enligt ➔ C.11.4 gäller försäkringen enligt trafikförsäkringen i bolagets villkor för "Försäkring för traktor och motorredskap använda i lantbruksverksamhet", villkor MTL.

*11.5 Skada orsakad av hemdjur**

Enligt 22 kap 7 § byggningabalken är ägare av hemdjur i regel skyldig att betala endast ett till hälften jämkat skadestånd för skada som djuret förorsakat på annans hemdjur. I sådant fall ersätter försäkringen likväl med tillämpning av försäkringsvillkoren i övrigt, även den resterande skadan.

11.20 Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk* åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan samt
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att betala.

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1 Levererad produkt

12.1.1 Skada på produkt

Försäkringen gäller inte för

- skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten eller i montering, uppförande eller annan åtgärd i samband med leverans av produkten
- kostnad i samband med reklamation, utbyte eller återtagande av levererad produkt. Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad produkt befaras orsaka skada
- skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

12.1.2 Bristande produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

12.1.3 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

12.2 Omhändertagna motorfordon

Försäkringen gäller inte för skada på trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon och registreringspliktigt släpfordon som den försäkrade eller annan för dennes räkning omhändertagit om skada inträffar till följd av trafik med fordonet.

Försäkringen gäller inte heller om skada på sådan egendom inträffar sedan egendomen avlämnats eller återlämnats.

12.3 Trafik med motordrivet fordon[1]

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av trafikförsäkring, vilken tillhandahålls i landet ifråga, och som inträffar till följd av trafik med motordrivet fordon

- för vilket trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning gäller
- när det används inom tävlingsområde

när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av det motordrivna fordonet.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring. Försäkringen gäller dock för skada i följd av trafik med vissa motorfordon enligt C.11.4.

12.4 Luftfartyg och liknande[1]

Försäkringen gäller inte för

- skada genom luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- skada orsakad genom segel- eller maskindrivna skepp och båtar eller genom kollision med av dessa bogserade föremål när den försäkrade, eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av dessa farkoster.

12.5 Miljöansvar[1]

12.5.1 Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av

- miljöskada. Med miljöskada avses skadeståndskyldighet enligt miljöbalken.
- översvämning i samband med nederbörd
- urlakning från åkermark
- anrikning av oorganiska ämnen
- skada på den biologiska mångfalden.

12.5.2 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller dock för skadeståndsskyldighet enligt miljöbalken om skada beror på

- att fel – dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod – tillfälligt har begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett har uppkommit på byggnad*, anläggning eller anordning.

Försäkringen gäller även för skada som den försäkrade i egenskap av byggherre vid byggnation på egen fastighet, kan bli ansvarig för enligt miljöbalken, kapitel 32 och enligt 3 kap 6–7 §§ arbetsmiljölagen.

12.5.3 Försäkringen gäller också för

Försäkringen gäller också vid förorening av eller annan inverkan på vattenområde eller grundvatten samt mark, byggnad, anläggning eller anordning, om skadan beror på

- växtskyddsarbete*
- oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare
- avrinning av stallgödsel, urin eller pressvatten som spritts på åkermark.

Försäkringen gäller också för luftförorening, om skadan beror på växtskyddsarbete.

[1] Detta undantag tillämpas inte vid skada genom levererad produkt. Härmed avses skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när den sattes i omlopp av den försäkrade eller därefter tillförts produkten genom åtgärder som den försäkrade eller för dennes räkning annan person vidtagit.

Anmärkning
Vid ren förmögenhetsskada gäller särskild självrisk enligt ➔ C.42.1 och högsta ersättning enligt ➔ C.43.1.

12.6 Böter, viten och straffskadestånd
Försäkringen gäller inte för böter, viten, straffskadestånd eller liknande.

12.7 Fel och brist i utredningar och beskrivningar
Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet (konsultuppdrag).

12.8 Förutsebar skada
Försäkringen gäller inte för skada som uppkommit under sådana omständigheter att det för den försäkrade eller försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

12.9 Lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut
Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att arbetsledningen varken haft eller borde haft kännedom om åsidosättandet.

12.10 Terrorism
Försäkringen gäller inte för förlust, skada, kostnad eller utgift som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon bidragande del orsakad av terroristhandling eller åtgärd som vidtagits i syfte att förhindra eller reagera på terroristhandling.

12.21 Trav och galopp
Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som kan åläggas den försäkrade
- som innehavare av trav- eller galopphäst
- som tränare, kusk eller ryttare

om skada inträffat inom trav- eller galoppbaneområde och till den del ersättning kan lämnas från annan försäkring.

12.28 Asbest, formaldehyd och PCB
Försäkringen gäller inte för skada orsakad av asbest, formaldehyd eller PCB.

12.29 Arbetsskada och annan försäkring
12.29.1 Arbetsskada
Försäkringen gäller inte för arbetsskada* som drabbar försäkrads egna anställda.

12.29.2 Annan försäkring
Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom annan försäkring. Försäkringen gäller dock om regressrätt föreligger mot den försäkrade.

12.30 Krav från företag med samma ägarförhållanden m.m.
Försäkringen gäller inte vid skadeståndsanspråk som framställs mot försäkrad av
1. medförsäkrad
2. företag inom samma koncern som försäkrad
3. företag som, utan att träffas av punkt 2, helt eller delvis har samma ägarförhållanden som den försäkrade
4. företag som, utan att träffas av punkt 2, helt eller delvis ägs av försäkrad eller som försäkrad helt eller delvis äger
5. fysisk person som helt eller delvis äger försäkrad.

I situationer enligt punkt 4 och 5 ovan gäller åtagandet enligt ➔ C.11.20 oaktat undantagen till den del skadeståndsanspråk kan hänföras till företag eller fysisk person som inte träffas av undantagen. I sådant fall är dock högsta ersättningsbelopp för skadestånd som försäkrad är skyldig att betala begränsat till, inom försäkringsbeloppet, sådan andel av skadeståndsbeloppet som svarar mot icke undantaget företag eller fysisk persons ägarandel i kravställaren.

12.31 Poly- och perflourerade alkylsubstanser (PFAS)
Försäkringen gäller inte för skada orsakad av eller som har samband med poly- och perfluorerade alkylsubstanser (PFAS). Med PFAS avses samtliga från tid till annan ingående ämnen i samlingsnamnet PFAS, inkluderande men ej begränsat till den PFAS-definition som från tid till annan används av Kemikalieinspektionen. Undantaget gäller även för annat kemiskt ämne eller produkt som kan ersätta PFAS.

42. Självrisk
Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk* som är 10 procent av prisbasbeloppet*. Avtal kan träffas om annan självrisk*, som då anges i försäkringsbrevet. Självrisk* som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Endast en självrisk* avgår
- vid serieskada*
- för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

42.1 Särskild självrisk
Självrisken* är lägst
- 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 20 procent av prisbasbeloppet* vid byte eller ändring av lås till följd av nyckelförlust
- 20 procent av basbeloppet vid skada på omhändertagen egendom.
- 20 procent av prisbasbeloppet vid kabelskada med tillägg för 50 procent av prisbasbeloppet i de fall kabelanvisning inte begärts eller begärts men inte följts
- 30 procent av skadebeloppet, dock lägst 1 prisbasbelopp* och högst 10 prisbasbelopp*, vid sakskada genom brand eller explosion* som orsakats av svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning
- 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 5 prisbasbelopp* vid ren förmögenhetsskada* enligt ➔ C.11.2.2 (vissa växtodlingsarbeten) och vid ren förmögenhetsskada* enligt ➔ C.12.5.1–3 (vissa miljöskador).

43. Skadeersättningsregler
Bolaget ersätter
- kostnaderna enligt ➔ C.11.20
- räddningskostnader enligt ➔ C.43.2

med avdrag för
- självrisk* enligt ➔ C.42
- eventuell påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift och räddningsplikt enligt ➔ Q.02.2 och ➔ R.02.5.

43.1 Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet är 10 000 000 kronor. Bolagets ersättningsskyldighet är begränsad till ett försäkringsbelopp vid varje skada och totalt två försäkringsbelopp per försäkringsår, dock högst

- 1 försäkringsbelopp vid serieskada*, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade.
- 1 försäkringsbelopp vid flera skador som orsakats av samma skadehändelse.
- 25 prisbasbelopp* per försäkringsår för ren förmögenhetsskada* enligt → C.12.5.1-3 (vissa miljöskador).
- 15 prisbasbelopp* per försäkringsår för ren förmögenhetsskada* enligt → C.11.2.2 (vissa växtodlingsarbeten).
- 10 prisbasbelopp* vid varje skada enligt → C.11.3.
- 6 prisbasbelopp* vid byte eller ändring av lås till följd av nyckelförlust.
- 5 prisbasbelopp* vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för dennes räkning åtagit sig att installera, montera, demontera, reparera, skörda, bearbeta*, kontrollera, besiktiga, tillse (ej djur* eller djurslag exkluderade i definitionen av djur*), uppställa, lagra, lyfta eller transportera i andra fall än de som är undantagna i → C.12.2, om inte annat anges i försäkringsbrevet.
- 2 prisbasbelopp* vid skada på egendom som försäkrad eller annan för dennes räkning hyr, leasar, lånar, arrenderar eller nyttjar, om inte annat anges i försäkringsbrevet. Denna beloppsbegränsning gäller dock inte för skada på byggnad som försäkringstagaren arrenderar eller hyr som skadas genom brand, explosion, utströmning av sot eller utströmning av vatten från ledningssystem.
- 4 prisbasbelopp* vid skada på djur* och djurslag exkluderade i definitionen av djur* som omhändertas/tillses, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

43.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. Ersättning lämnas dock inte för kostnad för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt.

43.3 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom/henne enligt avsnitt → R.02.

43.4 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt → R.02. Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet*.

E. Rättsskyddsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

01.1 Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren, dennes arbetstagare* och medförsäkrade som anges i försäkringsbrevet (de försäkrade)
- försäkrad som ägare eller brukare av fastighet där verksamheten bedrivs och för delägare till sådan fastighet.

01.1.1 Försäkrad verksamhet

Försäkringen avser försäkrad verksamhet enligt → A.06.1. För annan näringsverksamhet enligt → A.06.1.1 och körning för annans räkning enligt → A.06.1.2 gäller försäkringen endast om den årliga* bruttointäkten är högst 4 prisbasbelopp för → A.06.1.1 respektive → A.06.1.2, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

02. När försäkringen gäller

Huvudregel

Försäkringen gäller för tvist* som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft under förutsättning att försäkring för samma försäkrade verksamhet då varit i kraft under en sammanhängande tid av minst två år. I denna tid får inräknas tid då rättsskyddsförsäkring för samma försäkrade verksamhet funnits i annat försäkringsbolag.

Försäkringen gäller för arbetsmiljöbrottmål och miljöbrottmål om den är i kraft när den försäkrade delges misstanke om brott, under förutsättning att försäkring för samma försäkrade verksamhet omfattande sådana brottmål då varit i kraft under en sammanhängande tid av minst två år. I denna tid får inräknas tid då rättsskyddsförsäkring för samma verksamhet omfattande sådana brottmål funnits i annat försäkringsbolag.

Om försäkring inte varit i kraft två år

Om försäkring i bolaget är gällande, men varit i kraft kortare tid än två år när tvisten uppkommer, lämnas rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för framställt anspråk inträffat under den tid försäkringen varit i kraft, med samma omfattning i bolaget eller annat försäkringsbolag, under förutsättning att inget uppehåll i försäkringsskyddet förekommit.

Om försäkring i bolaget omfattande arbetsmiljöbrottmål och miljöbrottmål är i kraft när den försäkrade delges misstanke om arbetsmiljöbrottmål eller miljöbrottmål, men då har varit i kraft kortare tid än två år, lämnas rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för misstanke om brott inträffat under den tid försäkring omfattande sådana brottmål varit i kraft.

Om försäkringen upphört

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer och för misstanke om arbetsmiljöbrott och miljöbrottmål som delges den försäkrade efter det att försäkringen upphört på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken inträffat under den tid försäkringen var i kraft samt att inte längre tid än tio år förflutit sedan dessa händelser eller omständigheter inträffade.

Om rättsskydd beviljas efter det att försäkringen upphört så tillämpas den omfattning och de villkor som försäkringen hade vid tiden för de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket.

Vid konkurs
Sätts försäkringstagaren i konkurs kan konkursboet endast ta försäkringen i anspråk för tvist som uppkommit före konkursen och för tvist som uppkommit efter konkursen men där de händelser och omständigheter som ligger till grund för tvisten inträffat före konkursen.

Anmärkning
Med tvist avses att anspråk helt eller delvis avvisas.

03. Var försäkringen gäller
Försäkringen gäller för tvist
- med motpart som har hemvist inom Norden
- med motpart som har en svensk filial under förutsättning att tvisten avser filialens verksamhet som bedrivs i Sverige och att tvisten prövas i svensk domstol med tillämpning av svensk lag
- som avser fastighet belägen inom Norden.

Med svensk filial menas att filialen är registrerad hos Bolagsverket och har ett svenskt organisationsnummer.

Vid skattemål enligt ➔ E.11.4 och vissa förvaltningsmål enligt ➔ E.11.5 gäller försäkringen endast för tvist som ska prövas i Sverige. Vid arbetsmiljöbrottmål och miljöbrottmål enligt ➔ E.11.7-11.8 gäller försäkringen endast för misstanke som delges eller åtal som väcks av svensk myndighet.

11. Vad försäkringen gäller för
Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga kostnader som uppstår efter det att tvist har uppkommit under följande förutsättningar:
- tvisten omfattas av försäkringen enligt ➔ E.11.1–11.8 med de undantag som följer av ➔ E.12,
- försäkrad företräds av ombud enligt ➔ R.03.2,
- försäkrad kan inte få kostnaderna betalda av staten eller motpart.

Anmärkning
Försäkringen gäller således inte för brottmål förutom vad som anges under ➔ 11.7 Miljöbrottmål respektive ➔ 11.8 Arbetsmiljöbrottmål..

11.1 Tvist utan rättegång
11.1.1. Försäkringen gäller för försäkrads egna ombuds- och utredningskostnader i tvist som kan prövas
- som tvistemål i tingsrätt,
- som tvistemål i Patent- och marknadsdomstolen, eller
- i mark- och miljödomstol enligt vad som är föreskrivet om tvistemål i allmän domstol.

Begränsning
När det gäller miljömål* omfattas endast tvister enligt 21 kapitlet 1 § sjätte punkten miljöbalken där talan väcks av den försäkrade.

Anmärkning
Försäkringen gäller således inte för tvist som vid prövning handläggs enligt lag om domstolsärenden.

11.1.2. Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans än domstol, till exempel myndighet eller nämnd, betalas endast kostnader som uppkommer efter sådan prövning.

11.1.3. Försäkringen gäller dock för
- egna ombuds- och utredningskostnader vid prövning i arrendenämnd av tvist enligt 9 kapitlet 10 § eller 10 kapitlet 6 b § jordabalken avseende arrendeavtal som ingåtts för längre tid än ett år.

11.2 Tvistemål med rättegång
11.2.1. Försäkringen gäller för försäkrads egna rättegångskostnader och sådana motpartskostnader som denne efter domstols prövning ålagts att betala i
- mål som anges i ➔ E.11.1.1. och efterföljande prövning i hovrätt, Högsta domstolen, Patent- och marknadsöverdomstolen och Mark- och miljööverdomstolen.

Anmärkning
Har tingsrätt hänskjutit en tvist för medling till hyresnämnd eller arrendenämnd gäller försäkringen även för sådan medling.

11.2.2. Försäkringen gäller även för
- Överklagande av hyres- och arrendenämnds beslut till hovrätt. Försäkringen ersätter då även kostnader för utredningar i arrendenämnd om den försäkrade kan visa att utredningarna varit nödvändiga för den fortsatta prövningen.
- Överklagande av lantmäteriförrättning till mark- och miljödomstol och Mark- och miljööverdomstolen även om dessa tvister handläggs enligt lag om domstolsärenden.

11.2.3. Träffas förlikning under rättegång gäller försäkringen för rättegångskostnader som försäkrad åtagit sig att betala motpart, under förutsättning att det är uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten prövats av domstol.

Anmärkning
Som rättegångskostnad anses även kostnad för medlare som är förordnad enligt 42 kap 17 § andra stycket rättegångsbalken.

11.3 Tvist med skiljeförfarande
Försäkringen gäller för kostnader för skiljeförfarande i sådan tvist som anges i ➔ E.11.1.1. Ersättning lämnas för försäkrads egna kostnader och för sådana motpartskostnader som denne, efter skiljemännens prövning ålagts att betala, dock inte för ersättning till skiljemännen.

11.4 Skattemål
Försäkringen gäller för försäkrads ombudskostnader i tvist som prövas som skattemål i förvaltningsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen och som avser någon av följande skatter eller avgifter:
- inkomstskatt enligt inkomstskattelagen (1999:1229)
- skatt enligt lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader
- fastighetsskatt enligt lag (1984:1052) om statlig fastighetsskatt
- fastighetsavgift enligt lag (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift
- avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980)
- löneavgift enligt lagen (1994:1929) om allmän löneavgift
- skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
- mervärdeskatt (moms) enligt mervärdesskattelagen (1994:200).

11.5 Vissa andra förvaltningsmål
Försäkringen gäller för tvist vid omprövning eller överklagande av svensk förvaltningsmyndighets eller domstols beslut som avser
- ändring eller upphävande av beslut om EU-stöd avseende gårdsstöd eller andra jordbrukarstöd
- återbetalning av beviljat stöd eller bidrag enligt punkt ovan.

Anmärkning
Försäkringen gäller inte för ansökan om till exempel stöd eller bidrag, eller för andra ärenden än som angetts ovan.

11.6 Andra mål och ärenden
Försäkringen gäller för prövning i svensk förvaltningsdomstol, svensk miljödomstol eller av regeringen avseende
- ny-, till- eller ombyggnad av byggnad* tillhörande den försäkrade verksamheten enligt E.01 om det innebär ett överklagande av beviljat bygglov eller tillstånd om överklagandet görs av annan än av försäkrad eller dennes närstående
- myndighets omprövning enligt Miljöbalken 24 kap 3 § punkt 3, 4 och 7 samt 5 § punkt 5, 6, 7, 8, 9 och 10 om det innebär en inskränkning av tidigare beviljat verksamhetstillstånd eller avser verksamhet som inte tidigare har krävt tillstånd
- myndighetsföreläggande och beslut enligt Miljöbalken 12 kap 6 §, 26 kap 9 § samt Skogsvårdslagen 35 §
- beslut om inskränkning i markanvändning på grund av bildande eller utökning av naturreservat, kulturreservat, biotopskydds-område, strandskyddsområde och vattenskyddsområde enligt Miljöbalken
- ersättning på grund av beslut enligt föregående punkt.

Anmärkning
Vid omprövning eller myndighetsföreläggande enligt ovan gäller försäkringen endast om tvisten inte beror på försäkringstagarens försumlighet i kontakter med myndighet. Med försumlighet avses till exempel att den försäkrade undviker eller försvårar kommunikation med myndighet.

11.7 Arbetsmiljöbrottmål
Försäkringen gäller för försäkrads egna rättegångskostnader när den försäkrade misstänks eller åtalats för arbetsmiljöbrott enligt Brottsbalken (1962:700) 3 kap 10 § och inte har rätt till offentlig försvarare.

11.8 Miljöbrottmål
Försäkringen gäller för försäkrads egna rättegångskostnader när den försäkrade misstänks eller åtalats för miljöbrott enligt Miljöbalken (1988:808) 29 kap 1 § och inte har rätt till offentlig försvarare.

12. Vad försäkringen inte gäller för
12.1 Vissa undantagna tvister
Försäkringen gäller inte för tvist
- som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3 d § första stycket rättegångsbalken (så kallade småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet
- som rör sådan av försäkrad bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljölagstiftning kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lagstiftning åberopas eller inte
- när försäkrad begär eller för talan om andra än i ➔ E.11.6 uppräknade tillstånd, godkännande eller liknande om saken prövas av miljödomstol eller mark- och miljödomstol
- enligt plan- och bygglagen om inte annat anges i ➔ E.11.6
- som rör förhållanden mellan arbetsgivare och nuvarande eller före detta arbetstagare*
- som avser fordran eller annat anspråk som överlåtits på försäkrad om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan händelser och omständigheter som ligger till grund för tvisten uppkom
- som grundar sig på försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande
- som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad på grund av gärning som föranlett misstanke om brott eller åtal för brott som kräver grov oaktsamhet eller uppsåt för straffbarhet
- enligt marknadsföringslagen
- som avser ersättningsanspråk mot försäkrad som kan eller skulle kunna omfattas av ansvarsförsäkring oavsett om sådan är gällande eller inte
- som gäller försäkrad i egenskap av ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon eller av vatten- eller luftfarkost och där skadan kan eller skulle kunna omfattas av motorförsäkring, båtförsäkring eller annan liknande försäkring
- som rör försäkrad i egenskap av konkursgäldenär, part i ackords-förhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion
- där försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak prövad
- som gäller dig som ägare eller delägare till annan fastighet eller byggnad eller innehavare av annan tomträtt än den som anges i försäkringsbrevet eller som bostadsrättshavare
- som har samband med köp eller försäljning av fastighet. Detta undantag tillämpas inte vid köp eller försäljning som är att betrakta som annat än rent kommersiell
- som avser anspråk som uppkommit mellan delägare eller försäkrade som omfattas av samma försäkringsavtal eller mellan företag inom samma koncern
- om försäkringstagaren ingår eller har för avsikt att ingå i ett arvodesavtal som ger ombudet rätt till en kvotdel av uppdragets resultat
- tvist som har samband med styrelseledamots eller aktieägares personliga betalningsansvar enligt aktiebolagslagen eller motsvarande lagstiftning
- försäkrads tvist såsom medlem eller delägare i annan förening eller annat bolag än den försäkrade verksamheten.

12.1.1 Vissa kostnader för eget arbete med mera
Försäkringen ersätter inte
- kostnader som avser försäkrads eget arbete, tidsspillan, inkomstbortfall, resor eller uppehälle
- kostnader för utredning om innehållet i utomnordisk rätt
- kostnader för verkställande av dom, beslut eller avtal
- bokföringskostnader
- avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter.

12.1.2 Vissa merkostnader
Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad
- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt
- underlåtit att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att få ersättning av staten eller av motpart
- krävs på högre ersättning för ombudskostnad än vad som utdömts efter prövning av domstol.

12.2 Vissa skattemål
Försäkringen gäller inte för tvist i skattemål avseende
- belopp som understiger ett halvt prisbasbelopp*
- omständigheter som utgör brott enligt skattebrottslagstiftning
- skönstaxering
- huruvida skatt eller avgift har inbetalts till myndighet
- eftertaxering och omprövning såvida inte den försäkrade, efter omprövning i allmän förvaltningsdomstol, kan visa att han fullgjort sin uppgiftsplikt på ett riktigt sätt

- köp eller försäljning av aktie eller liknande andelsbevis
- skattetillägg
- skatteflykt.

12.2.1 Vissa kostnader för eget arbete med mera

Försäkringen ersätter inte

- kostnader som uppkommit före skatteverkets slutliga beslut
- kostnader som avser försäkrads eget arbete, tidsspilan, inkomstbortfall, resor eller uppehälle
- bokföringskostnader
- avgifter, räntor eller viten
- kostnader för inhämtande av förhandsbesked eller liknande från EU-domstol, EU-myndighet eller annat EU-organ.

12.2.2 Vissa andra förvaltningsmål och mål enligt → 11.5 och → 11.6

Försäkringen gäller inte om

- tvisten grundas på att försäkrad anses ha lämnat felaktiga, eller ofullständiga uppgifter såvida försäkrad kan visa att detta inte, till någon del, beror på grov vårdslöshet eller uppsåt
- tvisten avser rätten till omprövning eller överklagande eller avser avvisningsbeslut på grund av att ansökan inkommit för sent eller försäkrad inte är behörig sökande
- värdet av det som yrkas i tvisten understiger 1 prisbasbelopp*
- tvisten har samband med ett beslut som beror på bristande medel eller anslag
- tvist enligt → 11.6 uppkommit i växthusverksamhet*.

12.2.3 Vissa merkostnader för skattemål och vissa andra förvaltningsmål

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

12.3 Arbetsmiljöbrottmål och miljöbrottmål

Försäkringen gäller inte

- om den försäkrade misstänks eller åtalas för uppsåtlig gärning
- för merkostnader på grund av att försäkrad anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
- för kostnader som avser försäkrads eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehälle
- avgifter, räntor, viten eller böter.

42. Självrisk

Självrisken* är 20 procent av prisbasbeloppet* och 20 procent av de kostnader enligt → E.11 som överstiger 20 procent av prisbasbeloppet* om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk* tillämpas

- när två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist
- när försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkanden stöder sig på väsentligen samma händelse eller omständigheter, även om yrkanden inte stöder sig på samma rättsliga grund
- om flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

Självrisk* som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

43 Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnader enligt → E.11

med avdrag för

- självrisk* enligt → E.42.

43.1 Högsta ersättning

Vid varje tvist är bolagets ersättningsskyldighet för ombuds- och rättegångskostnader begränsad till högst 5 prisbasbelopp*. Med prisbasbelopp avses det belopp som gällde det år tvisten uppkom. Om rättsskydd ska beviljas enligt tredje stycket i punkten E.02. *Om försäkringen upphört,* tillämpas i stället den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gällde vid tidpunkten för de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket. För samtliga tvister som uppkommer under samma försäkringsår, är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till högst 30 prisbasbelopp*.

En tvist föreligger om

- två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist
- försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkanden stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund
- flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

43.2 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning betalas till försäkrads eget ombud för försäkrads egna ersättningsbara kostnader enligt → E.11 när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk av motpart genom verkställighet av dom eller liknande förfarande. Om försäkrad blir, eller riskerar att bli, ersättningsskyldig till flera, har bolaget rätt att fördela resterande del av försäkringsersättningen.

Ersättning a conto förutsätter särskild prövning. Bolaget åtar sig utbetalning högst en gång var sjätte månad. Betalning a conto görs endast till ombudet och eventuell återbetalningsskyldighet faller på betalningsmottagaren.

J. Tjänstereseförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

01.1 Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare* för skada orsakad i tjänsten. Försäkringen gäller endast för person som är stadigvarande bosatt och försäkrad i allmän försäkringskassa i Norden.

01.1.1 Försäkrad verksamhet

- Försäkringen avser tjänsteresa* i försäkrad verksamhet enligt → A.06.1.
- För annan näringsverksamhet enligt → A.06.1.1 och körning för annans räkning enligt → A.06.1.2 gäller försäkringen endast om den årliga bruttointäkten* är högst 4 prisbasbelopp för → A.06.1.1 respektive → A.06.1.2, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

02. Var och när försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen under de första 45 dagarna av en tjänsteresa*. Försäkringen gäller vid resa i tjänsten för uppdrag kopplat till den försäkrade verksamheten och/eller bekostas av arbetsgivare eller uppdragsgivare.

Tjänsteresan* är påbörjad då den försäkrade lämnar tjänstestället, som står till den försäkrades förfogande, eller bostaden och upphör i och med att denne återkommer till någon av dessa platser. Försäkringen gäller endast för resor i direkt förbindelse till och från tjänstestället eller bostaden.

Försäkringen gäller inte under semester eller annan motsvarande ledighet i samband med tjänsterresa. Försäkringen gäller dock under tre dagars ledighet i direkt anslutning till tjänsteresan.

Försäkringen gäller under den tid försäkringen är i kraft.

02.1 Begränsningar

- Reseskyddet gäller endast i den mån skadan inte omfattas av en privat reseförsäkring.
- Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig och krigsliknande situationer. Detsamma gäller för skador som har samband med händelser och oroligheter i länder eller områden dit Utrikesdepartementet avråder från att resa.
- För skada som inträffat på resa utanför Sverige och som har samband med ovanstående situationer gäller dock försäkringen, utom för skada enligt ➔ J.11.5 Överfall,
  - om skadan inträffat inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott och
  - du vistades i det drabbade området vid utbrottet och
  - du inte deltagit i händelserna eller tagit befattning med dem som rapportör eller liknande.
- för skada som har samband med deltagande i
  - tävling eller träning med motordrivet fordon
  - sport, idrottstävling eller organiserad träning som professionell idrottsutövare.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Akut sjukdom och olycksfall*

Om den försäkrade under tjänsteresa* drabbas av akut sjukdom, råkar ut för olycksfallsskada* eller får akuta tandbesvär lämnas ersättning för nödvändiga och skäliga kostander enligt nedanstående bestämmelser.

11.1.1 Läkar- och sjukhusvård

Ersättning lämnas för kostnader för läkarvård och sjukhusvård samt för behandling och hjälpmedel som läkare föreskriver.

Vid sjukdom lämnas ersättning för sådana kostnader som avser vård och behandling inom 60 dagar från första besöket. Vid olycksfallsskada* är ersättningstiden maximerad till 60 dagar från olycksfallet.

11.1.2 Tandvård

Ersättning lämnas för kostnader för tillfällig behandling av akuta tandbesvär som under resan måste utföras av tandläkare utanför hemorten.

Ersättning för tillfällig behandling lämnas med högst 10 % av prisbasbeloppet.

11.1.3 Resor i samband med sjukvård och tandvård

Behöver den försäkrade resa för att få sjukvård eller tandvård lämnas ersättning för resekostnader*.

Måste den försäkrade resa hem för att söka sjukvård i Sverige lämnas ersättning enligt nedan.

11.1.3.1 Merkostnader vid hemtransport

Bedömer behörig läkare på vistelseorten att den försäkrade måste återvända till hemorten i Sverige betalas ersättning för merkostnad för hemresa. Såväl nödvändigheten av hemresan som färdsättet ska vara föreskrivet av läkaren och med godkännande från bolaget och/eller SOS International* i Köpenhamn.

Kan den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfallsskada* inte återvända till hemorten i Sverige på det sätt som planerats, ersätts merkostnaden för hemresa. Färdsättet ska vara föreskrivet av läkare. Merkostnader för medföljande* försäkrades hemresa ersätts också.

11.1.3.2 Hemtransport vid dödsfall

Skulle den försäkrade avlida utanför hemorten i Sverige, betalar bolaget kostnaden för transport av den avlidne till hemorten. Bolaget betalar också kostnaden för sådana arrangemang som är nödvändiga för transportens genomförande, samt merkostnad för medföljande* försäkrades hemresa.

Vid dödsfall utanför Sverige kan, i stället för transporten till hemorten i Sverige, kostnaderna för begravning på platsen betalas, dock med högst 50 % av prisbasbeloppet*.

11.1.3.3 Nära anhörigs resa till svårt sjuk eller avliden

Blir den försäkrade sjuk eller råkar ut för olycksfallsskada* utomlands, och läkare bedömer tillståndet som livshotande betalar bolaget nödvändiga och skäliga kostnader för biljett och uppehälle för två nära anhörigas* resa från Sverige och åter inklusive uppehälle. Om tid finns bör bolagets medgivande inhämtas. Detsamma gäller om den försäkrade avlider utomlands och begravning äger rum på platsen. Resa från annat land än Sverige kan betalas upp till vad det kostar att resa från Sverige och åter.

11.1.3.4 Ny utresa eller ersättningsresa

Om den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfallsskada* inte kan utföra sitt arbete och tvingas avbryta sin tjänsteresa* lämnas efter godkännande av bolaget ersättning till arbetsgivaren enligt följande

- måste arbetsgivaren av affärsmässiga skäl ersätta den försäkrade med annan person betalar bolaget transportkostnaden för ersättares utresa
- ska den försäkrade återuppta sitt arbete efter tillfrisknandet betalas dels transportkostnaden för ny utresa, dels transportkostnaden för eventuell ersättares hemresa.

11.1.3.4.1 Har någon ersättare inte sänts ut eller ska den försäkrade inte återuppta sitt arbete på platsen, lämnas i stället ersättning till arbetsgivaren för outnyttjade resekostnader* för de faktiska dagar som inte kunnat utnyttjats. Från ersättningen avräknas den återbetalning som kan erhållas från annat håll.

Ersättning för outnyttjade resekostnader* lämnas även när den försäkrade inte kunnat utföra sitt arbete på plats på grund av sjukdom eller olycksfall* och detta kan styrkas genom intyg från behörig och ojävig läkare.

11.1.4 Merkostnader för kost och logi

Försäkringen ersätter merkostnader för kost och logi som uppstått för den försäkrade och övriga medföljande försäkrade på grund av akut sjukdom eller olycksfallsskada*. Förutsättningen är att sjukdomen eller olycksfallsskadan enligt intyg från behörig läkare medfört att restiden förlängts eller att den försäkrade tvingats ändra boendeform.

Ersättning lämnas under längst 60 dagar från första läkarbesöket.

11.1.5 Intyg och andra handlingar
Ersättning lämnas för läkarintyg och andra handlingar som bolaget behöver för att reglera skadan.

11.1.6 Vad försäkringen inte gäller för
Försäkringen lämnar inte ersättning för kostnad:
- Som beror på att vårdbehov förelåg redan då den försäkrade påbörjade resan. Blir hälsotillståndet akut försämrat under resan lämnas således endast ersättning för den merkostnad försämringen medfört.
- Som avser vistelse på hälso- och rehabiliteringshem och därmed förenade resor.
- För sjukdom som har orsakats av alkohol, sömnmedel, narkotiska medel eller missbruk av läkemedel.
- Som är förorsakad av att fartyg eller flygplan på grund av den försäkrades skada måste ändra sin färdplan.
- För privat sjukvård i Norden.
- Som kan ersättas från annat håll enligt lag, konvention, författning, kollektivavtal, annan försäkring eller från kommun, region och staten.

Anmärkning
Vid graviditet lämnas ersättning om hälsotillståndet blir akut försämrat. Försäkringen gäller inte för kostnader som har samband med normal graviditet och förlossning.

11.2 Resgodsskydd
Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

11.2.1 Försäkrad egendom
Försäkringen gäller för den försäkrades egendom, även hyrd eller lånad, som medförts på resan för resans ändamål. Försäkringen gäller även för egendom tillhörig den försäkrades arbetstagare*. Försäkringen omfattar följande egendom med respektive försäkringsbelopp:
- lösegendom som tillhör den försäkrade eller den försäkrades arbetstagare* – 2 prisbasbelopp
- pengar och värdehandlingar* – 1 prisbasbelopp.

Privat lösegendom ersätts endast till den del som inte täcks av annan försäkring.

11.2.2 Egendom som försäkringen inte omfattar
- Varor avsedda för försäljning eller bearbetning, provkollektion, varuprover, demonstrationsexemplar, presentreklamartiklar eller liknande.
- Motordrivna fordon, husvagn eller annat släpfordon.
- Vatten- eller luftfarkost samt delar eller utrustning till sådant fordon eller farkost.
- Frimärken, mynt och sedlar med samlarvärde.
- Cykel.
- Djur.

Anmärkning
Se Säkerhetsföreskrifter samt påföljd enligt ➔ Q.04.

11.2.3 Vad försäkringen inte gäller för
Försäkringen gäller inte för
- stöld av pengar, värdehandlingar* och stöldbegärlig egendom* som
  – förvaras i garage eller annat gemensamhetsutrymme
  – lämnats för transport eller pollettering
  – lämnats kvar i bil, båt, tält, husvagn eller annat släpfordon.

Detta undantag tillämpas inte när det sammanlagda värdet av det stulna understiger 5 procent av prisbasbeloppet*.
- skada på sportredskap under användning
- ytliga skador på resväskor och liknande som består i bucklor, repor eller dylikt utan väsentlig inverkan på användbarheten
- skada som består i eller orsakas av
  – att egendom kvarglömts, borttappats eller förlagts, även om den senare stulits
  – att egendom skadats vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring
  – slitage eller förbrukning
  – djur eller insekter
  – bristfällig eller olämplig emballering
  – att medförd vätska eller smetande ämnen runnit ut
- skada som kan ersättas genom annan försäkring eller avtal
- skada som kan ersättas genom transportföretag, hotell eller liknande.

11.3 Reseavbrott
11.3.1 Merkostnad för hemresa på grund av nödsituation
Försäkringen gäller när den försäkrade tvingats avbryta sin tjänsteresa* för att resa hem till Sverige på grund av att:
- Nära anhörig* i Sverige avlider, blir allvarligt sjuk eller råkar ut för svårare olycksfall, och läkare bedömer tillståndet som livshotande. Även resa till annat land än Sverige kan efter prövning betalas, dock högst med vad motsvarande resa skulle kosta till Sverige.
- Väsentlig skada drabbat den försäkrades privata egendom i Sverige genom oförutsedd händelse.
- Affärskollega som är med på resan och som omfattas av samma försäkring blir allvarligt sjuk eller allvarligt skadad vid olycksfall eller avlider lämnas ersättning för nödvändiga och skäliga merkostnader för transportmedel i reguljär trafik.

Merkostnader för medföljande* till försäkrad ersätts också. Ersättning lämnas bara om återresan är nödvändig. Ersättning lämnas också för de rese- och/eller hotellkostnader som inte kan återbetalas från reseföretag, hotell eller liknande.

11.3.2 Ny utresa eller ersättningsresa
Om den försäkrade tvingats avbryta sin tjänsteresa på grund av nödsituation enligt ➔ 11.3.1 och måste den försäkrade av affärsmässiga skäl omedelbart ersättas av annan person betalar bolaget transportkostnaden för ersättares resa.

Ska den försäkrade återuppta sitt arbete efter att nära anhörig* har tillfrisknat eller avlidit, betalas dels transportkostnaden för ny utresa - om den försäkrade tvingats resa hem - dels transportkostnaden för eventuell ersättares hemresa.

Har någon ersättare inte sänts ut eller ska den försäkrade inte återuppta sitt arbete på platsen, lämnas i stället ersättning för outnyttjade resekostnader* för de faktiska dagar som inte kunnat utnyttjats. Från ersättningen avräknas den återbetalning som kan erhållas från annat håll.

11.4 Försening

11.4.1 Resestartskydd

Blir den försäkrade försenad till inbokad avresa eller inbokad hemresa lämnas ersättning för nödvändiga och skäliga merkostnader för att hinna fram i tid eller kunna ansluta sig till den inbokade resan.

Ersättning lämnas om orsaken till försening är att allmänt färdmedel eller privat eller hyrd bil som den försäkrade åker med försenas och förseningen beror på

- trafikolycka
- oförutsett trafikhinder
- väderlekshinder

eller

- tekniskt fel som inträffar på den direkta färden till utgångspunkten för resan.

Är vid utresa från Norden anslutning inte möjlig på grund av ovannämda orsaker lämnas i stället ersättning med ett belopp motsvarande resans pris i den mån ersättning inte kan erhållas från transportföretaget. Ersättning ska i första hand alltid sökas från transportföretaget.

Den försäkrade ska planera sin resa väl och följa de anvisningar som transportören meddelar, till exempel avseende inställelsetid på flygplats, tidtabellsändringar med mera. Hänsyn ska även tas till väderleks- och trafiksituation.

11.4.2 Försening av allmänt transportmedel

Blir den försäkrade under resa med allmänt färdmedel försenad mer än 4 timmar lämnas ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader som uppstått på grund av, och i direkt samband med, förseningen. Avdrag görs för den ersättning som kan lämnas av transportören. Kostnaden ska kunna styrkas med kvitton i original. Försäkringen gäller inte vid försening på grund av strejk, lockout eller andra fackliga åtgärder.

11.4.3 Försening av resgods

Om försäkrad egendom som polletterats, eller på annat sätt skrivits in, blir försenat på utresan mer än fyra timmar vid resa med allmänna färdmedel till annat resmål än hemorten, betalas ersättning för nödvändiga och skäliga extrakostnader för inköp av kläder och hygienartiklar.

11.4.3.1 Har incheckat bagage vid hemresa blivit försenat och den försäkrade ska företa ny tjänsteresa inom 48 timmar från hemkomsten, lämnas ersättning för nödvändiga och skäliga extrakostnader för inköp av kläder och hygienartiklar om bagage inte kommit tillrätta innan den nya tjänsteresan ska företas. Den nya tjänsteresan ska kunna styrkas med resehandlingar/biljett för att sådan ersättning ska kunna lämnas.

11.5 Överfall

Försäkringen gäller för personskada som försäkrad under tjänsteresa* tillfogats genom misshandel eller annat uppsåtligt fysiskt våld.

Den försäkrade ska visa att han är berättigad till skadestånd och att den ansvarige är okänd eller saknar betalningsförmåga.

Föranleder skadan åtal, ska den försäkrade på bolagets begäran föra skadeståndstalan i rättegången, varvid bolaget ersätter uppkomna rättegångskostnader.

11.5.1 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för skada som:

- Föranletts eller förvärrats av att den försäkrade varit påverkad av berusnings-, sömn- eller narkotiska medel.
- Uppstått när den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas.
- Har samband med krig och krigsliknande situationer. Detsamma gäller för skador som har samband med händelser och oroligheter i länder eller områden dit Utrikesdepartementet avråder från att resa.
- Uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.
- De försäkrade tillfogar varandra.
- Samband med krig eller krigsliknande situationer.
- Kan ersättas genom annan försäkring.

11.6 Hemresa vid katastrof

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga merkostnader för omedelbar hemresa till Sverige om försäkrad omedelbart måste avbryta tjänsteresa i förtid på grund av att det

- har uppstått en naturkatastrof
- har inträffat en terrorhandling
- har uppstått krig.

Försäkringen gäller också för förlust av resgods som konfiskerats eller som försäkrad tvingats lämna kvar på grund av evakuering.

11.6.1 Begränsningar

- Händelsen ska ha inträffat på det resmål där försäkrad befinner sig och ha ägt rum under tjänsteresan.
- Händelsen ska ha fått till följd att Utrikesdepartementet avråder från resor till det aktuella området.
- I område som drabbats av krigsutbrott gäller försäkringen inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott om försäkrad vistades i det drabbade området vid utbrottet och försäkrad inte har deltagit i händelserna eller tagit befattning med dem som rapportör eller liknande.

11.6.2 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för

- resavbrott och försening enligt ➔ J.11.4 och ➔ J.11.5
- kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, konvention, författning, kollektivavtal, annan försäkring eller från kommun, landsting och staten.

41. Skadevärderingsregler

41.1 Skadevärdering Resgodsskydd (➔ J.11.2)

Skada på lösegendom som tillhör den försäkrade värderas enligt ➔ A. Egendomsförsäkring eller bolagets hemförsäkringsvillkor.

41.2 Skadevärdering Överfall (➔ J.11.5)

Skada värderas enligt skadeståndsrättsliga regler vid personskada.

Skada värderas dock högst till det belopp som enligt praxis utdöms vid skada av motsvarande slag, även om den ansvarige medgett högre belopp.

42 Självrisk

Försäkringen gäller, om inte annat avtalats, utan självrisk*.

43 Skadeersättningsregler

43.1 Akut sjukdom och olycksfall (→ J.11.1)*

43.1.1 Högsta ersättning

Ersättning för outnyttjade resekostnader* enligt → J.11.1.3.4.1 lämnas vid varje skadetillfälle med högst 50 % av prisbasbeloppet*.

43.2 Resgodsskydd (→ J.11.2)

43.2.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt → J.41.1 med avdrag för
- eventuell självrisk* och med hänsyn till
- leveranstörsgaranti enligt → 43.7.

43.2.2 Högsta ersättning

Ersättningen för försäkrad egendom (resgods) vid varje skadetillfälle begränsad till de belopp som anges i → J.11.2.1.

43.3 Reseavbrott (→ J.11.3)

43.3.1 Högsta ersättning

43.3.1.1 Vid återbetalning av rese- och/eller hotellkostnader enligt → J.11.3.1 är ersättningen vid varje skadetillfälle begränsad till 50 % av prisbasbeloppet*.

43.3.1.2 Ersättning för outnyttjade resekostnader enligt J.11.3.2 lämnas vid varje skadetillfälle med högst 50 % av prisbasbeloppet.

43.4 Försening (→ J.11.4)

43.4.1 Högsta ersättning

43.4.1.1 Vid resestartskydd enligt → J.11.4.1 är ersättningen vid varje skadetillfälle begränsad till 75 % av prisbasbeloppet*.

43.4.1.2 Vid försening med allmänt transportmedel enligt → J.11.4.2 är ersättningen vid varje skadetillfälle begränsad till 75 % av prisbasbeloppet*.

43.4.1.3 För extrakostnader enligt → J.11.4.3 och → J.11.4.3.1 är ersättningen vid varje skadetillfälle begränsad till 30 % av prisbasbeloppet*.

43.5 Överfall (→ 11.5)

Bolaget ersätter

- skada värderad enligt → J.41.2
- skäliga kostnader för rättegång.

43.5.1 Högsta ersättning

Vid varje skadetillfälle är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till 15 prisbasbelopp*. Denna begränsning gäller även om flera av de försäkrade skadats.

43.6 Hemresa vid katastrof (→ 11.6)

43.2 Högsta ersättning

Vid varje skadetillfälle är ersättningen begränsad till ett prisbasbelopp*. Om flera som omfattas av försäkringen deltar i samma resa, är det sammanlagda högsta ersättningbeloppet begränsat till två prisbasbelopp*.

43.7 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller annan ansvarig, enligt kontrakt, garanti eller liknande, skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden härför. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig. Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller annan ansvarig inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

43.8 Skadeersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts tillrätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhålllen ersättning.

43.9 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att bolaget erhållit utredningen.

43.10 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet*.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt → R.

L. Krisförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare* för skada orsakad i tjänsten
- medlemmar av försäkringstagarens hushåll, som bor och är folkbokförda på samma adress eller på annan i försäkringsbrevet angiven fastighet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för behov av stödsamtal till följd av skada enligt → L.11 som inträffat under den tid försäkringen är i kraft. För arbetstagare* gäller försäkringen enbart för skada som inträffat under arbetstid och vid resa till och från arbetsplatsen.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för kostnader för behandling i Sverige av försäkrad person hos psykolog, eller annan för stödsamtal och krisbearbetning av utbildad person, till följd av ersättningsbar skada enligt:

- Försäkringar för Gröna näringar* inklusive tecknade tilläggsförsäkringar. Försäkringen gäller dock vid behov av stödsamtal till följd av skada på egen skog genom skogsbrand, storm eller snöbrott även om inte skogsförsäkring tecknats.
- Kombinerad Företagsförsäkring eller annan företagsförsäkring angiven för samma fysiska eller juridiska person och i samma försäkringsbrev som försäkringar för Gröna näringar*.
- Besättningsförsäkring* för lantbruksdjur tecknade hos Agria Djurförsäkring i kombination med en gällande försäkringar för Gröna näringar*.

Försäkringen gäller också efter nära anhörigs* dödsfall samt efter

- hot kopplat till aktivism
- rån
- försök till rån
- överfall (med överfall avses här att våld utövas på person)
- trafikolycka
- arbetsplatsolycka

som inträffar i den försäkrade verksamheten.

Försäkringen gäller också för resekostnader i samband med sådan behandling. Resekostnaderna beräknas enligt bestämmelserna i lag (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor. Behandlingen ska anvisas eller godkännas av bolaget och ske inom en 12-månadersperiod från skadetillfället.

12. Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för

- skada som inte har samband med den försäkrade verksamheten (tillämpas inte vid nära anhörigs* dödsfall)
- skada som de försäkrade tillfogar varandra
- skada som uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.

42. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk*.

43. Högsta ersättning

Bolagets ersättningsskyldighet är för varje försäkrad person begränsad till kostnaderna för 10 behandlingar samt för nödvändiga och skäliga resekostnader i samband med behandlingen.

TILLÄGGSFÖRSÄKRINGAR

F. Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter

Ingår endast om så anges i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet enligt ➔ A.11.15 Storm eller hagel gäller följande kompletteringar.

02 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar endast de växthus respektive de växthusväxter som enligt försäkringsbrevet omfattas av ➔ F. Storm och hagelförsäkring. Försäkringen omfattar även egendom enligt ➔ A.06.1 i ett försäkrat växthus. För att växthusväxter ska omfattas krävs dock att dessa är separat försäkrade för storm och hagel, vilket i sådana fall framgår av försäkringsbrevet.

11. Vad försäkringen gäller för

11.15 Storm och hagel

Försäkringen gäller för skada på växthus genom storm – vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund – eller genom hagel.

Med skada genom storm avses skada som orsakats av att egendomen:

- i samband med storm utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder
- träffas av föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig.

Med skada genom hagel avses skada som orsakats av att egendomen slås sönder av hagel.

Vid ersättningsbar skada genom storm eller hagel lämnas även ersättning enligt ➔ B1. Avbrottsförsäkring.

11.15.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på revetering, puts eller skorstensbeklädnad av annan orsak än föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas enligt Egendomsförsäkringen ➔ A.41.

42. Självrisk

Särskild självrisk enligt skadehändelsen Storm och hagel ➔ A.11.15 gäller.

43. Skadeersättningsregler

Skada ersätts enligt Egendomsförsäkringen ➔ A.43.

Anmärkning

Se säkerhetsförskrift ➔ Q.01.2.4 respektive ➔ Q.01.4.3 för följdskador växthusväxter.

G. Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter

Ingår endast om så anges i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet enligt → A.11.14 Snötryck gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar endast de växthus respektive de växthusväxter som enligt försäkringsbrevet omfattas av → G. Snötrycksförsäkring. Försäkringen omfattar även egendom enligt → A.06.1 i ett försäkrat växthus. För att växthusväxter ska omfattas krävs dock att dessa är separat försäkrade för snötryck, vilket i sådana fall framgår av försäkringsbrevet.

11. Vad försäkringen gäller för

11.14 Snötryck

Försäkringen gäller för skada genom snötryck på växthus. Vid ersättningsbar skada genom snötryck lämnas även ersättning enligt → B1. Avbrottsförsäkring.

11.14.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom snöras*
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, att byggnorm för rådande snözon inte följts, felaktigt utförande eller material, ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter
- skada på ouppvärmda växthus. Vid tillämpning av detta undantag för växthus gäller försäkringen inte heller för skada på växthusväxter eller annan egendom däri.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas enligt Egendomsförsäkringen → A.41.

42. Självrisk

Särskild självrisk enligt skadehändelsen Snötryck i → A.11.14 gäller.

43. Skadeersättningsregler

Skada ersätts enligt Egendomsförsäkringen → A.43.

Anmärkningar

Se säkerhetsföreskrift → Q.01.28 vid snötryck samt → Q.01.2.4 respektive → Q.01.4.3 för följdskador på växthusväxter.

N. Maskinskadeförsäkring

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet → (A. B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av i försäkringsbrevet angiven egendom under den tid försäkringen är i kraft.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar endast sådan egendom som enligt försäkringsbrevet omfattas av → N. Maskinskadeförsäkring. Försäkringen kan omfatta byggnadsinventarier, markinventarier och/eller verksamhetsinventarier.

06.2 Undantagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på

- byggnadsinventarier* utförda i betong som är äldre än 25 år
- borrhål och brunn eller på pump som fastnat i dessa
- rökgång, fundament, murverk och inmurning eller infodring
- tak till eller annan övertäckning av utomhus belägen flytgödselbehållare, urinbehållare eller rötgaskammare
- tätande material till utomhus belägen vattendamm eller bassäng/behållare för flytgödsel eller urin
- förbrukningsmaterial, till exempel drivmedel, däck och slangar, filter, linor, packningar, remmar och kedjor, larvband och transportband
- verksamhetsinventarier som tappats bort eller förlagts
- fordon som utrustats/använts med komponenter/programvara som avviker från fordonets seriemässiga utförande, till exempel trimning med komponenter som inte är godkända av generalagenten/tillverkaren.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Maskinskada och maskinavbrott

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd förlust eller plötslig och oförutsedd fysisk skada

- på försäkrad egendom och en direkt och oundviklig följdskada på egendom som ingår enligt → A.06. Vid ersättningsbar skada lämnas även ersättning enligt → B1. Avbrottsförsäkringen.

Anmärkning

Cyberangrepp eller Datasäkerhetsincident**

Försäkringen omfattar maskinskada och maskinavbrott enligt ovan, vars uppkomst eller omfattning orsakats av eller står i samband med Cyberangrepp* eller Datasäkerhetsincident*.

Med maskinskada avses här fysisk skada på försäkrad egendom och inte skada som enbart innebär nedstängning eller annat hinder för drift eller användning av egendomen eller förlust av, skada eller fel på eller förhindrad åtkomst av elektroniskt lagrad information.

11.2 Undantag

11.2.1 Undantagna skadehändelser

Försäkringen gäller inte för skada genom

- sådan skadehändelse som försäkringen gäller för enligt ➔ A. Egendomsförsäkring, oavsett om ersättning kan lämnas eller inte
- sprängningsarbete
- ras, skred, förskjutning och sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till dessa skadehändelser.

11.2.2. Vissa skadetyper

Försäkringen gäller inte för skada

- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, försummat underhåll, ingrepp i bärande stomme
- som uppstår vid förflyttning, behandling, demontering, reparation, bearbetning eller montering utförd av annan än försäkrad
- som består i förslitning, förbrukning, korrosion (till exempel rost eller frätning), beläggning eller avsättning eller annan försämring såsom viktförlust, röta, mögel eller åldrande
- orsakade av insekter eller skadedjur
- har sina orsaker i sådana omständigheter att den försäkrade eller dennes arbetsledning borde ha insett att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa
- består i självförstörelse, till exempel självsprickor, vittring, form- och strukturförändring såsom förgasning, färg- eller luktförändring
- på bränslesystem, inklusive följdskador, om skadan beror på kondensvatten eller annan förorening i bränslet.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas enligt Egendomsförsäkring ➔ A.41 och ➔ A.43.

42. Självrisk

42.1 Självrisk i försäkringsbrevet

Vid varje skadetillfälle gäller den självrisk* som anges i försäkringsbrevet för maskinskadeförsäkringen. Det självriskbelopp som erhålls vid beräkningen avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

42.2 Särskild självrisk

Den särskilda självrisken är 50 procent av prisbasbeloppet för verksamhetsinventarier om skadan inträffar i samband med körning för annans räkning.

43. Skadeersättningsregler

Skada ersätts enligt Egendomsförsäkringen ➔ A.43.

O. Särskilda gårdsbyggnader

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet ➔ (A, B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

06. Försäkrad egendom

06.1 Egendom som försäkringen omfattar

Försäkringen gäller för den egendom som särskilt anges i försäkringsbrevet.

07. Försäkringsform

Försäkringsformen är förstariskförsäkring*.

08. Försäkringsbelopp

I försäkringsbrevet framgår vilken egendom du har försäkrat och till vilket försäkringsbelopp för respektive egendom.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Försäkringen gäller för

Merkostnader för att reparera eller återuppföra en byggnads* särart vad gäller byggmetoder och material för sådan skada som egendomsförsäkring enligt ➔ A.11.1–11.18 gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad. Försäkringen gäller för merkostnader upp till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

11.2 Försäkringen gäller inte för

- ekonomisk förlust enligt ➔ B1. Avbrottsförsäkring
- ekonomisk förlust enligt ➔ B2. Arrende- och hyresförlustförsäkring

om återuppbyggnaden efter skada fördröjs på grund av byggnadens särart.

41. Skadevärderingsregler för särskilda gårdsbyggnader

41.1 Byggnad eller del av byggnad återställs

Om försäkringstagaren inte önskar återställa med rationella metoder och material enligt ➔ A.41 kan andra metoder och material väljas. Återställandekostnaden värderas till kostnaderna (material och arbetskostnader) för att återställa skadad byggnad eller byggnadsinventariernas särart vad gäller byggnadsmetoder och material. Merkostnader begränsas till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

Försäkringstagaren ansvarar för att hitta hantverkare och ta fram underlag för materialval. Val av hantverkare och material ska godkännas av försäkringsbolaget innan återställande påbörjas.

42. Självrisk

Självriskrisk gäller enlig ➔ A.42.

43. Skadeersättningsregler

Skada ersätts enligt Egendomsförsäkringen ➔ A.43.

P. Husbocks- och hästmyreförsäkring

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet ⊡ (A. B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet och gäller för skada som anmäls under den tid försäkringen är i kraft.

02.1 Besiktningskrav

Förutsättningen för försäkringens giltighet är att byggnaden* godkänts vid bolagets besiktning. Har vid sådan besiktning angrepp konstaterats och utför den försäkrade inte försanering som bolaget anser nödvändig träder inte husbocksförsäkringen i kraft.

Om byggnaden är högst tre år vid nyteckningstillfället och endast nytt virke använts vid uppförandet börjar försäkringen gälla redan vid avtalets början. Om byggnaden är byggd med begagnat virke gäller försäkringen först sedan bolaget särskilt godkänt byggnaden.

Gör inte bolaget besiktning inom sex månader från husbocksförsäkringens begynnelsedag anses byggnaden godkänd.

06. Försäkrad egendom

06.1 Egendom som försäkringen omfattar

Byggnad försäkrad med denna tilläggsförsäkring anges i försäkringsbrevet.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för kostnad för sanering och nödvändig reparation av försäkrad byggnad* vid angrepp av husbock eller hästmyra.

Undantag

Försäkringen gäller inte för:

- Angrepp på rötskadat virke.
- Reparation av försäkrad byggnad* eller utbyte av skadat virke eller för annan byggnadsteknisk åtgärd, om skadan inträffat före det att husbocksförsäkringen börjat gälla. Detta undantag avser inte saneringskostnad för skada på försäkrad byggnad* som upptäcks efter det att försäkringen trätt i kraft, men inträffat före det att försäkringen börjat gälla.

42. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk* om inte annat anges i försäkringsbrevet.

S. Skogsförsäkring

Det finns tre omfattningar på försäkringsskydd för skog, *S1. Skogsförsäkring Max, S2. Skogsförsäkring Mer* samt *S3. Skogsförsäkring Bas.* I avsnitt *S4.Gemensamma bestämmelser för Skogsförsäkring Max, Mer och Bas* framgår skadevärderings- och ersättningsregler. Om du tecknat skogsförsäkring framgår det av ditt försäkringsbrev tillsammans med den omfattning på skydd du valt.

S1. Skogsförsäkring Max

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

02 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

02.1 Karens

Försäkringen gäller inte vid skada på träd, i ungskog eller i skog, genom insekter eller svamp om skadan inträffar inom sex månader från det att försäkringen har trätt i kraft.

03. Var försäkringen gäller

03.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

03.2 På annan plats

Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

04. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom

06.1 Levande skog på skogsmark

Med levande skog på skogsmark* avses

- skogsföryngring, då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller lägre
- ungskog, då trädens medelhöjd är högre än 1,3 meter och trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter
- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring.

06.2 Skogsråvara

Med skogsråvara avses

- rundvirke*
- avverkade helträd eller träddelar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplantor och frön för skogsodling

Med skogsplantor och frön för skogsodling avses

- plantor och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Skada på skogsföryngring

Försäkringen gäller för skada genom

- torka* och frost*
- storm, snötryck och snöbrott
  och oförutsedd skada genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- svamp, sork, insekter och tjäder
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*
  samt
- plötslig och oförutsedd skada

som leder till att antalet utvecklingsbara plantor* på ett skadat sammanhängande område understiger det i tabellen under punkten 40, avsnitt → S4 angivna stamantalet per hektar. Skogsföryngringen ska omedelbart före skada innehålla minst så många utvecklingsbara plantor* som det i tabellen för ståndorten angivna stamantalet per hektar.

På mark där stamantalet enligt tabellen är färre än 1 000 utvecklingsbara plantor* per hektar gäller försäkringen när andelen skadade plantor är minst 50 procent inom ett sammanhängande område som är 0,50 hektar eller större.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats av

- rötsvampar, till exempel rotröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper
- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar*
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter → Q.05.

11.2 Skada på ungskog

Försäkringen gäller för skada genom

- storm, snötryck och snöbrott
  och oförutsedd skada genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*
- insekter och svamp
  samt
- plötslig och oförutsedd skada

som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälpplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats av

- svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- rötsvampar, till exempel rotröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper
- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar*
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter → Q.05.

11.3 Skada på skog

Försäkringen gäller för skada genom

- storm, snötryck och snöbrott
  och oförutsedd skada genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*
- insekter och svamp
  samt
- plötslig och oförutsedd skada.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på träd som enbart består i påverkan av kvalitet och/eller tillväxt. Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av snötryck, snöbrott eller sot till följd av brand.

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats till följd av

- svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- rötsvampar, till exempel rotröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper
- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar *
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter → Q.05.

11.4 Skada på skogsråvara

Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom

- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse*.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling

Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom

- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

S2. Skogsförsäkring Mer

01. Vem försäkringen gäller för
Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

02. När försäkringen gäller
Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller
03.1 På försäkringsstället
Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

03.2 På annan plats
Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

04. Försäkrat intresse
Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom
06.1 Levande skog på skogsmark
Med levande skog på skogsmark* avses
- skogsföryngring, då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller lägre
- ungskog, då trädens medelhöjd är högre än 1,3 meter och trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter
- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring.

06.2 Skogsråvara
Med skogsråvara avses
- rundvirke*
- avverkade helträd, eller träddelar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplantor och frön för skogsodling
Med skogsplantor och frön för skogsodling avses
- plantor och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

11. Vad försäkringen gäller för
11.1 Skada på skogsföryngring
Försäkringen gäller för skada genom
- torka* och frost*
- storm, snötryck och snöbrott

samt oförutsedd skada genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- svamp, sork, insekter och tjäder
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*

som leder till att antalet utvecklingsbara plantor* på ett skadat sammanhängande område understiger det i tabellen under punkten 40, avsnitt ➔ S4 angivna stamantalet per hektar. Skogsföryngringen ska omedelbart före skada innehålla minst så många utvecklingsbara plantor* som det i tabellen för ståndorten angivna stamantalet per hektar.

På mark där stamantalet enligt tabellen är färre än 1 000 utvecklingsbara plantor* per hektar gäller försäkringen när andelen skadade plantor är minst 50 procent inom ett sammanhängande område som är 0,50 hektar eller större.

11.1.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada
- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning
Se Säkerhetsföreskrifter ➔ Q.05.

11.2 Skada på ungskog
Försäkringen gäller för skada genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*
- storm, snötryck och snöbrott

som leder till att ett skadat sammanhängande område ska planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada
- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning
Se Säkerhetsföreskrifter ➔ Q.05.

11.3 Skada på skog
Försäkringen gäller för skada genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*
- storm, snötryck och snöbrott.

Begränsning
Vid stormskada gäller försäkringen endast för skadad volym som överstiger:
- 100 m3fub inom Länsförsäkringar i Blekinge, Göinge-Kristianstad, Göteborg och Bohuslän, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skaraborg, Skåne, Älvsborg, Östergötland
- 75 m3fub inom Länsförsäkringar i Bergslagen, Gotland, Stockholm, Södermanland, Uppsala, Värmland
- 50 m3fub inom Länsförsäkringar i Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland.

11.3.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada
- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar trädens kvalitet och/eller tillväxt. Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand, snötryck eller snöbrott.

Anmärkning
Se Säkerhetsföreskrifter ⮕ Q.05.

11.4 Skada på skogsråvara
Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse*.

11.4.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada
- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling
Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*.

11.5.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada
- orsakad av sprängningsarbete.

S3. Skogsförsäkring Bas

01. Vem försäkringen gäller för
Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

02. När försäkringen gäller
Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller
03.1 På försäkringsstället
Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

03.2 På annan plats
Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

04. Försäkrat intresse
Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom
06.1 Levande skog på skogsmark
Med levande skog på skogsmark* avses
- skogsföryngring då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller lägre
- ungskog, då trädens medelhöjd är högre än 1,3 meter och trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter
- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring.

06.2 Skogsråvara
Med skogsråvara avses
- rundvirke*
- avverkade helträd, eller träddelar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplantor och frön för skogsodling
Med skogsplantor och frön för skogsodling avses
- plantor och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

11. Vad försäkringen gäller för
11.1 Skada på skogsföryngring
Försäkringen gäller för skada genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg

som leder till att antalet utvecklingsbara plantor* på ett skadat sammanhängande område understiger det i tabellen under punkten 40, avsnitt S4 angivna stamantalet per hektar. Skogsföryngringen ska omedelbart före skada innehålla minst så många utvecklingsbara plantor* som det i tabellen för ståndorten angivna stamantalet per hektar.

På mark där stamantalet enligt tabellen är färre än 1 000 utvecklingsbara plantor* per hektar gäller försäkringen när andelen skadade plantor är minst 50 procent inom ett sammanhängande område som är 0,50 hektar eller större.

11.1.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada
- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning
Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.2 Skada på ungskog
Försäkringen gäller för skada genom
- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg som leder till att ett skadat sammanhängande område ska planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag
Försäkringen gäller inte för skada
- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning
Se Säkerhetsföreskrifter ⮕ Q.05.

11.3 Skada på skog

Försäkringen gäller för skada på träd genom

- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.
- som enbart påverkar trädens kvalitet och/eller tillväxt. Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter ➔ Q.05.

11.4 Skada på skogsråvara

Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom

- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse*.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling

Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom

- brand, explosion*, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse*.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

S4. Gemensamma bestämmelser för Skogsförsäkringarna Max, Mer och Bas

40. Skada på skogsföryngring

40.1 Antal utvecklingsbara plantor per hektar*

Ståndortsindex H100		Stamantal per hektar	
Skogstyp	**Ståndortsindex**	**i allmänhet**	**i fjällnära skog**
Tallskog*	T28+	2 300	1 800
	T24	2 000	1600
	T20	1 700	1 300
	T16	1 300	1 000
	T12	1 100	900
Granskog	G36+	2 300	-
	G32	2 000	1 600
	G28	1 800	1 400
	G24	1 500	1 200
	G20	1 100	900
	G16	900	700
Björkskog	Alla	2 000	1 500

*Gäller även contortatall

41. Skadevärderingsregler

Våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador finns på vår webbplats lansforsakringar.se. Du kan ringa ditt länsförsäkringsbolag om du vill ha den per post. Vid beräkningen av ersättningsbeloppen i tabellerna har Länsförsäkringar beaktat att den skadade skogen har ett restvärde som det åligger skogsägaren att realisera på bästa möjliga sätt.

41.1 Värdering vid skada på skogsföryngring

Sådd, plantering eller hjälpplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringen ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara* plantor, dock högst upp till det antal plantor som är rekommenderat enligt ➔ tabellen i 41.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.1.1 Rekommenderat plantantal

Plantantal i olika bestånd	
Ståndortsindex	**Rekommenderat plantantal**
Tall*	
T28+	3 000-3 500
T24	2 600-3 000
T20	2 300-2 800
T16	1 900-2 500
Gran*	
G36+	2 800-3 500
G32	2 500-3 000
G28	2 300-2 800
G24	2 000-2 500
G20	1 700-2 500
G16	1 500-2 500
Löv	
Hybridasp	1 000-1 200
Övrigt löv, om en branschrekommendation inte anger annat	1 800-2 200

41.2 Värdering vid skada på ungskog

Sådd, plantering eller hjälpplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringen ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara* plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt ➔ tabellen i 41.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.3 Värdering vid skada på skog

41.3.1 Skada på skog genom brand, explosion, åskslag och luftfartyg*

Skog som inte avverkas efter skada (kvarlämnad), exempelvis i samband med bildande av naturvårdsområde, värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Skadad skog som avverkas värderas till virkesförluster* som uppkommer som en direkt och oundviklig följd av ersättningsbar skada, ökade direkta avverkningskostnader* till följd av lägre produktivitet vid avverkningsarbete i skadad skog samt till föryngringskostnad för vissa bestånd.

Vid skada på skog som inte uppnått den enligt skogsvårdslagen* lägsta tillåtna slutavverkningsåldern värderas föryngringsåtgärd* till nedlagda kostnader, dock högst till de belopp som anges i våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Om skogens ålder överstiger den lägsta slutavverkningsåldern reduceras ersättningen för föryngringsåtgärd* med 5 % per år då mer än 50 % av virkesförrådet före skadan var tall respektive med 10 % per år i övriga fall.

Värdering av skada på avverkad skog görs utifrån de marknadsvillkor och marknadspriser som var rådande omedelbart före skadetillfället. Vid värdering av skada på skog värderas inte skada på rundvirke* som upptäcks efter det att de upparbetade och skadade träden lämnat försäkringsstället eller utebliven eller begränsad möjlighet att tillvarata hyggesavfall i form av stubbar, grenar och toppar i virkesförlust*.

41.3.2 Skada på skog genom annan skadehändelse än brand, explosion, åskslag och luftfartyg*

Skada på skog genom annan skadehändelse än brand, explosion*, åskslag och luftfartyg värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.4 Värdering vid skada på skogsråvara

Skada på skogsråvara värderas enligt

- våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador
- skriftligen avtalat pris uttryckt i kronor per m3fub* eller liknande minus skadad skogsråvaras restvärde.

41.5 Värdering vid skada på skogsplantor eller frön

Skada på skogsplantor och frön värderas till inköpspris och transportkostnad.

42. Självrisk

Självrisken framgår av försäkringsbrevet. En självrisk dras för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle. För svamp- och insektsskador räknas skador under samma växtsäsong som en skada. Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas vid beräkning nedåt till närmast 100-tal kronor.

43. Skadeersättningsregler

43.1 Beräkning av ersättning

Ersättningsbeloppet utgörs av

- summa skadebelopp enligt ➔ S4.41 Skadevärderingsregler
- räddningskostnad enligt ➔ S4.43.3

med avdrag för

- självrisk* enligt ➔ S4.42
- påföljd vid åsidosättande av upplysningsplikt enligt ➔ S4.43.2, säkerhetsföreskrift enligt ➔ Q.05 och räddningsplikt enligt ➔ R.07

och med hänsyn till

- leverantörsgaranti enligt ➔ S4.43.5 och skadeersättningsregler i övrigt enligt ➔ S4.43.6.

43.2 Felaktig uppgift

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark* är mindre än den verkliga har du åsidosatt upplysningsplikt enligt ➔ Y.03.2 och ➔ Y.05. Då ersätter vi dig utifrån det du betalat i förhållande till det du borde betalat.

43.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft kostnader för akuta räddningsåtgärder enligt avsnitt ➔ R07 och dessa med hänsyn till omständigheterna varit skäliga kan försäkringen ersätta dessa i den mån ersättningen inte kan fås av annan.

Med räddningskostnad avses

- skäliga kostnader för nedlagt arbete och förluster av egendom på grund av brandbevakning
- förlust på grund av att räddningstjänsten upprättat brandgator
- ytterligare virkesförluster än de som ersätts enligt avsnitt ➔ 41 Skadevärderingsregler på grund av att myndigheter efter stormskada rensar infrastruktur, till exempel väg, järnväg eller kraftledningsgator från stormskadad skog.

Brandbevakning kan tidigast starta efter det att räddningstjänsten avslutat insatsen. Detta ska dokumenteras skriftligen. Anlitas extern personal ska kostnaderna för denna vara godkänd av försäkringsbolaget. Ersättning för brandbevakning omfattar även mark som inte är försäkrad (exempelvis impediment*) på försäkrade fastigheter om denna mark gränsar till skadat försäkrat område.

Andra kostnader än de ovan angivna ska godkännas av försäkringsbolaget för att ge rätt till ersättning. Detta gäller till exempel hyra av utrustning.

43.3.1 Undantag

Du får inte ersättning för kostnader för släckningsarbete och kostnader för räddningstjänstens släckningsutrustning. Inte heller för brandbevakning som enbart avser torvmossar.

Åtgärder som betraktas som normal aktsamhet och normala skyddsåtgärder i verksamheten betraktas aldrig som räddningskostnad. Detta gäller till exempel skyddsåtgärder mot snytbaggeangrepp.

43.4 Inteckningshavare

43.4.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning, vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

43.4.2 Företagsinteckning

Om skadan gäller företagsintecknad egendom och den som har rätt till ersättning enligt företagsinteckning anmäler namn och adress till oss, så har de företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering. Vid skada genom storm eller snöbrott gäller företrädesrätten bara om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av här gällande försäkringsbelopp. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare och andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.5 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig.

Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

43.6 Skadeersättningsregler i övrigt

I de fall ersättning eller kompensation i någon form fås från annat håll, i samband med skada som omfattas av försäkringen, begränsas rätten till ersättning så att summan av ersättning från annat håll och försäkringsersättning uppgår till högst 100 procent av värdet på skada enligt ➔ S4.41

Vi är inte skyldiga att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av egendomen.

43.7 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

43.7.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som krävs enligt avsnitt ➔ R07.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffats, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att vi fått utredningen eller värderingen.

43.7.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än enligt avsnitt ➔ 43.7.1 betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar vi ränta enligt Riksbankens referensränta.

Vi betalar inte den ränta som beror på ditt dröjsmål att styrka ersättningsanspråk enligt avsnitt ➔ R01.

Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet.

U. Biodlingsförsäkring

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet ➔ (A. B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

02. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för bisamhälle inom Norden utan angivet försäkringsställe.

05. Definition av egendomstyper

05.3 Övriga inventarier

Härmed avses verksamhetens

- Bikupa
- Skattlådor
- Redskap, till exempel slungningsutrustning, perforatorer och avtäckare.

05.4 Produkter

Härmed avses

- Producerade varor som till exempel honung, vax, avläggare, socker
- Paketbin.

05.6 Djur

Härmed avses

- Bin.

06. Försäkrad egendom och försäkrad verksamhet

06.1 Egendom som försäkringen omfattar i försäkrad verksamhet

Försäkringen omfattar endast sådan egendom som ingår i biodlingsverksamhet och som angetts som bisamhälle eller på annat sätt i försäkringsbrevet.

06.1.1 Annan näringsverksamhet

Härmed avses följande verksamheter:

- Försäljning av avläggare, skattlådor, kupor, paketbin, socker och vax inköpt för vidareförädling samt inköp av honung för vidareförsäljning.
- Legotappning.
- Pollineringsuppdrag.

11. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för:

- Skadehändelserna enligt → A.11.1-11.18 samt för plötslig och oförutsedd skada orsakad av vilda djur, dock inte fåglar, myror, råttor, möss, sorkar, insekter och kvalster.
- Besprutnings- och bepudringsskada på bisamhälle när bisamhälle dör. I samband med sådan skada lämnas även ersättning för kostnad för analyser och undersökningar som utförs av exempelvis Sveriges lantbruksuniversitet.
- Med ändring av → Q 01.5.4 gäller inte särskild påföljd för bikupa som förvaras utomhus.

11.20.1 Undantag

Ersättning lämnas inte för skada

- som uppstår på bisamhälle till följd av besprutnings- och bepudringsåtgärd som försäkrad eller annan för dennes räkning utfört
- i den mån ersättning kan lämnas från annat håll.

41. Skadevärdering

Skada värderas enligt Egendomsförsäkringen → A.41.

42. Självrisk

Självriskrisk gäller enligt → A.42. Särskilda självrisker enligt → A.11.9.2, A.11.13.2, A.11.14.2, A.11.15.2, A.11.16.2, A.11.17.2 och A.11.18.2. tillämpas inte.

43. Skadeersättningsregler

Skada ersätts enligt Egendomsförsäkringen → A.43.

ÖVRIGT

V. Särskilda försäkringsvillkor

Ingår endast om så anges i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet → (A. B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

30. Revisionsbesiktning

Elektrisk starkströmsanläggning inom byggnad* ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad av besiktningsman som godkänts av Svenska Brandskyddsföreningen, Elektriska Nämnden eller av bolaget.

Revisionsbesiktning ska ske minst vart tredje kalenderår. Av upprättat EN protokoll efter revisionsbesiktning framgår anmärkningar samt inom vilken tidsperiod en anmärkning ska åtgärdas, i enlighet med tekniska bestämmelser för revisionsbesiktning av elanläggningar (T300). I de fall fel eller brister kan utgöra en omedelbar fara, ska de omgående åtgärdas alternativt kan de felaktiga delarna tas ur bruk och skyddas mot oavsiktlig användning. Intyg om utförd besiktning, anmärkningar och vidtagna åtgärder ska av försäkringstagaren visas för bolagets representanter på begäran.

86. Förlängd ansvarstid 36 månader i B1. Avbrottsförsäkring

Med ändring av → B1.11.3 gäller att ansvarstiden* vid avbrottsskada, vid verksamhet med djur* i byggnad* där tidigare produktionsgren återupptas inom 12 månader från skadedagen* är förlängd till 36 månader.

Q. Säkerhetsföreskrifter

01. Egendomsförsäkring, Avbrottsförsäkring, Arrende och hyresförlustförsäkring, Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter, Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter, Maskinskadeförsäkring, Särskilda gårdsbyggnader samt Biodlingsförsäkring

01.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Den försäkrade ska iaktta:

- Lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter som meddelas i syfte att förhindra eller begränsa skada, till exempel lag eller förordning om
  - byggregler
  - skydd mot olyckor
  - brandfarliga varor
  - explosiva varor
  - elektrisk starkströmsanläggning* (starkströmsföreskrifter)
  - hälso- och miljöfarliga varor
  - djurskydd
  - vägtrafik.
- Säkerhetsföreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- Anvisningar som lämnas av tillverkare, leverantör, besiktningsman, veterinär eller liknande i syfte att förhindra eller begränsa skada.
- Aktsamhet och genomföra åtgärder för att förebygga skada. Detta innebär bland annat att ordningen ska vara god i utrymmen där brand lätt kan uppstå, att försäkrad egendom inte får användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning och den försäkrade egendom underhålls och sköts så att den är i funktionsdugligt skick.
- Att LBK*:s rekommendationer och övriga säkerhetsföreskrifter som anges nedan efterföljs.

01.2 Elektriska starkströmsanläggningar och reservelverk

01.2.1 Allmänt elinstallationer

Elanläggningar ska uppfylla i Sverige gällande starkströmsföreskrifter (elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter) och elinstallationsregler* samt LBK*:s rekommendation 5, *Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet.* Elinstallationsarbete får endast utföras av behörig elinstallatör eller av honom anställd yrkesman.

01.2.2 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning

Anges i försäkringsbrevet att elektrisk starkströmsanläggning* ska revisionsbesiktigas gäller följande. Elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad. Besiktningen ska utföras av besiktningsman som godkänts av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN) eller av bolaget.

Den första revisionsbesiktningen ska göras inom ett år efter det att elanläggningen blivit besiktningspliktig. Revisionsbesiktning ska därefter ske vart tredje kalenderår med högst 40 månader mellan besiktningarna. Av upprättat EN protokoll efter revisionsbesiktning framgår anmärkningar samt inom vilken tidsperiod en anmärkning ska åtgärdas, i enlighet med tekniska bestämmelser för revisionsbesiktning av elanläggningar (T300). I de fall fel eller brister kan utgöra en omedelbar fara, ska de omgående åtgärdas alternativt kan de felaktiga delarna tas ur bruk och skyddas mot oavsiktlig användning. Intyg om utförd besiktning, gjorda anmärkningar och vidtagna åtgärder ska av försäkringstagaren på begäran uppvisas för bolagets representanter.

01.2.3 Underhåll av elektrisk starkströmsanläggning

"Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1. – Innehavarens kontroll", tydliggör anläggningsinnehavarens/försäkringstagarens ansvar för att elanläggningen ger betryggande säkerhet mot person-, djur*- och egendomsskada.

Innehavaren beslutar själv om lämplig tidsintervall för den periodiska kontrollen. Kontrollen anpassas till anläggningen beskaffenhet, ålder, omgivande miljö och användning. Resultatet av kontrollen, det beslutade tidsintervallet och de åtgärder som har vidtagits med anledning av kontrollen ska dokumenteras. Den senaste dokumentationen ska på begäran kunna visas upp för Elsäkerhetsverket och för bolaget.

01.2.4 Krav på reservelverk

Reservelverk ska finnas för produkter och växthusväxter i kyl-, frysenhet och klimatkontrollerade växthus och lager samt för djur*. Reservelverk har till uppgift att upprätthålla el-, vattenförsörjning-, ventilation, värme samt kyla. Reservelverket ska vara godkänt av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick enligt gällande föreskrifter i "Länsförsäkringars och Agrias krav på driftlarm och reservelverk för lantbruksdjur, produkter och växthusväxter" (hämtas på lansforsakringar.se eller direkt via ditt länsförsäkringsbolag). Reservelverk ska uppfylla anvisningarna i LBK*:s rekommendation 5, *Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet.* Anteckningar om utförd provkörning och service ska göras i en särskild driftsjournal, som ska visas upp för bolagets representant på begäran.

01.2.4.1 Särskild påföljd

Har föreskrift enligt ➔ Q.01.2.4 inte följts ersätts produkter och växthusväxter i kyl-, frysenhet och klimatkontrollerade lager och växthus samt djur* upp till ett sammanlagt marknadsvärde* på högst 0,5 prisbasbelopp*.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i ➔ Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.3 Brand

01.3.1 Brandberedskap

Brandsläckningsutrustning ska finnas i den utsträckning som anges i LBK*:s rekommendation 10, *Brandlarm och släckutrustning* och av bolaget. Brandsläckningsutrustning ska hållas i funktionsdugligt skick.

01.3.2 Brandlarm

Brandlarm ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget och enligt anvisningarna i LBK*:s rekommendation 3, *Byggnadstekniskt brandskydd* samt rekommendation 10, *Brandlarm och släckutrustning.*

Brandlarm ska hållas i funktionsdugligt skick och provning samt drift och skötsel av anläggningen ska utföras enligt tillverkarens anvisningar. Anteckningar om detta ska göras i en särskild driftsjournal, som ska visas upp för bolagets representant på begäran.

01.3.3 Byggnadstekniskt brandskydd

Anvisningarna för byggnadstekniskt brandskydd i LBK*:s rekommendation 3, *Byggnadstekniskt brandskydd* ska följas.

01.3.4 Brandsektionering

Brandsektionering ska utföras enligt anvisningarna i LBK*:s rekommendation 3, *Byggnadstekniskt brandskydd*. Branddörr, brandlucka eller annan liknande sektionering ska alltid vara stängd under tider då inte någon person arbetar i byggnaden* nära brandsektioneringen. Brandsektionering, inklusive dörrar och luckor ska kontinuerligt underhållas och alltid vara i funktionsdugligt skick.

01.3.5 Brandfarlig sysselsättning

01.3.5.1 Öppen eld

Öppen eld får inte förekomma inom 75 meter från byggnad* eller upplag av brännbart material* eller närmare än 40 meter från brännbar växande gröda. Upplag av lättantändliga ämnen får inte finnas inom 15 meter från byggnad. Anvisningar i LBK*:s rekommendation 9.1, *Gräsbränning mm* ska följas. Öppen eld får inte förekomma i djurstall eller annan byggnad* med brännbart material*. Eld eller annan brandfarlig verksamhet får inte handhas på sådant sätt att brand kan uppstå.

01.3.5.2 Upptining

Upptining med elström får utföras endast av behörig elinstallatör. Svetslåga, blåslampa, varmluftspistol eller dylikt får inte användas.

01.3.5.3 Tobaksrökning

Tobaksrökning får inte ske

- i djurstall
- i lokal där lagring eller bearbetning av brännbart material* förekommer eller i andra lokaler där brandskada på grund av tobaksrökning kan uppstå
- vid upplag utomhus av brännbart material*.

01.3.6 Heta arbeten

Säkerhetsföreskrifter för heta arbeten gäller för permanent och tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga. Anvisningar i LBK*:s rekommendation 7 *Brandfarliga heta arbeten,* och i förekommande fall Brandskyddsföreningens SBF 506 *Säkerhetsregler för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats,* ska följas. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i ➔ Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.3.6.1 Identifikation - ansvar för att föreskrifterna följs
Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att ovanstående säkerhetsföreskrifter följs av

- den försäkrades företagsledning
- anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitats av den försäkrade och
- annan som utför arbete åt försäkrad.

01.3.6.2 Särskild påföljd
Har säkerhetsföreskrift enligt Heta arbeten → (Q.01.3.6) inte följts sätts den ersättning som annars skulle ha lämnats efter avdragen självrisk* ned med 30 procent, dock med lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp*. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i → Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.3.7 Väv för skuggning och energibesparning i växthus
Väv i växthus ska uppfylla klass B-s1, d0 enligt standarden EN-13501-1 alternativt klass B1 enligt standarden DIN4102.

01.4 Datautrustningar, driftlarm för djur, produkter, växthusväxter och annan elektronisk utrustning

01.4.1 Överspänningsskydd
Datautrustningar, larmanläggningar och annan elektronisk utrustning ska överspänningsskyddas enligt anvisningarna i LBK*:s rekommendation 5, *Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet*. Överspänningsskydd ska vara fackmannamässigt installerade.

Anmärkning
Med datautrustning avses här inte dator som endast används för bokföring och administration.

01.4.2 Reservdelar och serviceavtal
Reservdelar för datautrustningar, larmanläggningar och annan elektronisk utrustning ska finnas eller kunna skaffas fram inom 24 timmar samt anläggning ska vara i funktion inom 36 timmar, efter det att skadan har uppmärksammats. Alternativt ska ett serviceavtal ha tecknats med samma tidsgräns.

01.4.3 Driftlarm för djur, produkter* och växthusväxter**
Driftlarm ska finnas för produkter och växthusväxter i kyl-, frysenhet och klimatkontrollerade växthus och lager och för fjäderfä, grisar samt för kalvar yngre än 6 månader. Driftlarmanläggning som har till uppgift att upprätthålla el- och vattenförsörjning, ventilation, värme samt kyla. Driftlarmet ska vara godkänt av bolaget, uppfylla kraven enligt gällande föreskrifter i ”Länsförsäkringars och Agrias krav på driftlarm och reservelverk för lantbruksdjur, produkter och växthusväxter” (hämtas på lansforsakringar.se eller direkt via ditt länsförsäkringsbolag) samt vara i drift.

01.4.3.1 Särskild påföljd
Har föreskrift enligt → Q.01.4.3 inte följts ersätts produkter och växthusväxter i kyl-, frysenhet och klimatkontrollerade lager och växthus, fjäderfä, grisar samt för kalvar yngre än 6 månader upp till ett sammanlagt marknadsvärde* på högst 0,5 prisbasbelopp*.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om → Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.4.4 Elektroniskt lagrad information.
Rutin för säkerhetskopiering av användarfiler
Säkerhetskopior av användarfiler ska framställas med den frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhet, dock minst en gång per vecka. Säkerhetskopior ska vara korrekta, kompletta och funktionsdugliga. Säkerhetskopior ska förvaras skilda från originalet och från varandra på sådant sätt att dessa inte kan skadas vid samma tillfälle.

Förvaring av bevis på nyttjanderätt
Bevis på nyttjanderätt (licensavtal) ska förvaras på sådant sätt att inte licensen och installerat program kan skadas eller förloras vid ett och samma tillfälle.

Antivirus och brandvägg
IT-system och nätverk ska vara skyddade av professionellt antivirusprogram samt professionell hårdvaru- eller mjukvarubrandvägg. Antivirusprogram och brandvägg ska uppdateras med den frekvens som vanligen tillämpas inom försäkrads verksamhetsområde.

01.4.4.1 Särskild påföljd
Har säkerhetsföreskrift enligt → Q.01.4.4 inte följts gäller utöver påföljd enligt → Q.01.50.4 att ingen ersättning lämnas för avbrottsskada enligt → B1. Avbrottsförsäkring till följd av skada på elektroniskt lagrad information.

01.5 Uppvärmningsanordningar

01.5.1 Uppvärmning och torkning
Uppvärmnings- och torkanläggning samt hetvattentvätt ska anordnas enligt anvisningarna i LBK*:s rekommendation 4, *Uppvärmning och torkning.*

Innan uppvärmnings- eller torkanläggning tas i bruk ska den godkännas av oberoende sakkunnig eller sotningsdistriktet och av bolaget.

Elektrisk uppvärmningsanläggning ska vara CE-märkt och godkänd enligt Q.01.2. Uppställning ska göras enligt anvisningarna i LBK:s rekommendation 5. *Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet.*

01.5.2 Särskilda uppvärmningsanordningar
Uppvärmningsanordningar där risk för överhettning föreligger, till exempel spisplattor, kaffebryggare och bastu ska vara försedda med ej urkopplingsbar timer.

01.5.3 Bränsle
Bränsle* ska hanteras och förvaras enligt anvisningarna i LBK*:s rekommendation 11, *Förvaring av bränsle.*

01.5.4 Sotning och brandskyddskontroll
Eldstad och rökkanal ska besiktigas innan den tas i bruk. Kommunens regler för sotning och brandskyddskontroll ska följas.

01.6 Transportanordningar

Med transportanordningar avses anordningar som transporterar foder, spannmål och dylikt, horisontellt eller vertikalt, till exempel elevatorer, skruvar, transportfläktar och bandtransportörer. Dessa anordningar ska utformas enligt anvisningarna i LBK*:s rekommendation 5, *Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhe*t samt rekommendation 6, *Inomgårdsutrustning*.

01.7 Elmotorer

Anläggningar med elmotorer för remtransmissioner, exempelvis krossar, kvarnar, skopremselevatorer och bandtransportörer, ska vara försedda med varvtalsvakt och kontrolleras och skötas enligt anvisningar i LBK*:s rekommendation 5, *Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet* samt rekommendation 6, *Inomgårdsutrustning*.

Elmotorer i system som blåser luft till och från utrymmen där lagring eller bearbetning av brännbart material* förekommer, ska vara försedda med inbyggt termiskt skydd (temperaturskydd) i motorlindningen enligt anvisningarna i LBK*:s rekommendation 5, *Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet*. Härmed avses exempelvis elmotorer som driver fläktar för torkning av hö eller spannmål.

01.8 Motordrivna fordon

Motordrivna fordon ska uppfylla anvisningarna i LBK*:s rekommendation 8, *Motordrivna fordon* (som baseras på SBF 127), till exempel vad gäller tekniska krav, uppställning och inkörsel i byggnad*. Vad som är motordrivna fordon, inklusive stationär förbränningsmotor, definieras i LBK*:s rekommendation 8, *Motordrivna fordon.*

Motordrivet fordon får köras in i brandfarliga utrymmen (skullar, logar, djurstallar och dylikt) endast om det har säkerställts att brännbart material i närheten inte kan antändas. Betryggande avstånd skall finnas mellan heta avgasrör och brännbara ämnen. Fordon får inte finnas i lokalen längre tid än som behövs för att arbetsuppgiften ska utföras.

01.9 Stationär förbränningsmotor

Stationär förbränningsmotor ska vara försedd med gnistsläckare. Stationär förbränningsmotor ska utomhus placeras minst 6 meter från byggnad och från upplag av lättantändliga ämnen.

Motorn får placeras inomhus om lokalen uppfyller kraven för garage enligt LBK*:s rekommendation 3, *Byggnadstekniskt brandskydd*. Avgasrör ska utformas i samråd med bolaget enligt rekommendationerna för skorsten i LBK*:s rekommendation 4, *Uppvärmning och torkning.* Uppställning av gasdriven stationär förbränningsmotor får dock endast ske efter bolagets godkännande.

Anmärkning

Ovanstående gäller även traktor i stationär drift.

01.10 Batteriladdning samt lagring av el i batterilager

Laddning av batteri ska ske i ett välventilerat och välstädat utrymme, på en plats där brandrisken är låg, exmpelvis i gårdsverkstad eller maskinhall. Laddning av batteri och lagring av el i batterilager ska ske enligt tillverkarens anvisningar samt anvisningar i LBK*:s rekommendation 5, *Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet.*

01.11 Tankning av motorfordon och förvaring av motorbränsle

Tankning av motorfordon och motorredskap ska ske enligt LBK*:s rekommendation 11, *Förvaring av bränsle.* Tankning får aldrig ske då motorn är igång. Motorfordon och motorredskap definieras i LBK*:s rekommendation 8, *Motordrivna fordon.* Förvaring av motorbränsle och andra brandfarliga vätskor ska ske enligt anvisningarna i LBK*s rekommendation 11, *Förvaring av bränsle.*

01.12 Cistern för brandfarliga vätskor

Cistern ska uppfylla anvisningarna i LBK*:s rekommendation 11, *Förvaring av bränsle.* Cistern ska vara försedd med elektroniskt överfyllnadsskydd. Krav på låsanordning för cistern finns under Q.01.16.

01.13 Förvaring av husvagnar, husbilar, bilar och båtar

Vid förvaring av husvagnar, husbilar, bilar och båtar i byggnader* ska gasoltuber och batterier hanteras enligt anvisningar i LBK*:s rekommendation 3, *Byggnadstekniskt brandskydd.*

01.14 Skyddskrav för utströmning av vätska från ledningssystem

01.14.1 Frysrisk

- Åtgärder ska vidtas så att vattenledningar och anslutna anordningar inte fryser sönder.
- Hålls byggnaden uppvärmd ska innetemperaturen vara minst 15°C. Om verksamhetens art kräver annan temperatur ska vatten som finns i behållare antifrysbehandlas.
- Om byggnaden inte hålls uppvärmd ska ledningssystem och installation som innehåller vatten, stängas av och tömmas.
- Byggnad ska hållas under regelbunden tillsyn.
- Koppling på vattenutkastare ska kopplas bort vid risk för frysning.

Se även ⮕ Q.01.3.5.2 Upptining.

01.14.2 Dagvattenledning

Invändigt ledningssystem för regn- eller smältvatten ska uppfylla de krav som ställs på avloppsledningar enligt Boverkets Byggregler (BBR).

01.14.3 Prouning

Ledningssystem ska innan de tas i bruk provas och godkännas i vedertagen ordning.

01.14.4 Underhåll

Ledningssystem och övriga anordningar som ska förhindra utströmning ska underhållas på ändamålsenligt sätt. Påföljd enligt ⮕ Q.01.50 tillämpas dock endast om underhållet är uppenbart eftersatt.

1.14.5 Bygg- och branschregler

Ledningssystem och konstruktioner ska vara utförda enligt vid tiden för uppförandet eller reparationen gällande bygg- och branschregler.

*01.15 Skyddskrav mot stöld och skadegörelse**

All egendom skall förvaras i byggnad eller lokal i byggnad. Förvaring i låst eller olåst fordonshytt betraktas inte som byggnad eller lokal i byggnad.

01.15.1 Skyddskrav på låsanordning på byggnad eller lokal i byggnad

Byggnad* och lokal* i byggnad ska ha golv, väggar, tak, dörr- och fönsterenheter med mera som vad avser såväl det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar, i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvårar bortförande av stöldgods.

Byggnad* och lokal i byggnad* ska ha dörrar, portar och luckor låsta med av bolaget godkänd låsenhet. Med godkänd låsenhet avses:

- certifierat insticksås och slutbleck som uppfyller fodringarna i svensk standard SS 3522 lägst klass 3.
- certifierat hänglås med beslag eller certifierad låsbom. Lås och beslag ska på dörrens insida vara lägst klass 3 eller lägst klass 3 på utsidan enligt fordringarna för hänglås och hänglåsbeslag i Svenska Stöldskyddsföreningens norm SSFN 014 och SSF 018.
- invändig stålbom av plattjärn minst 8 x 50 mm som låses med hänglås certifierat enligt Svenska Stöldskyddsföreningens norm för hänglås SSFN 014 klass 3.

Dörr, port och lucka anses inte vara låst om nyckel* har lämnas kvar i låset. Lås i dörrar till, exempelvis gårdsverkstad*, sadelkammare, kemiska förråd, ska utgöras av klass 3. Låset ska från båda sidor av dörren endast kunna öppnas med nyckel*. Låsenhet ska vara fastsatt på ett säkert sätt enligt tillverkarens anvisningar. För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren ska vara reglad upp- och nedtill med säkrade kantreglar eller på likvärdigt sätt.

Öppningsbart fönster i väggar, dörrar och tak ska vara stängt och invändigt reglat.

Anmärkning
Skyddskrav på låsanordning gäller inte byggnadsdel med djur*. Kraven på låsanordning gäller däremot för lokal i djurstall.

01.15.2 Nyckel, kod eller låskombination
Nyckel*, kod eller låskombination till byggnad* och lokal i byggnad* ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får till exempel inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i byggnad eller i lokal i byggnad att den är lättillgänglig för obehöriga.

01.15.3 Lås, kod och låskombination
Lås, kod och låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckeln* eller har kännedom om koden eller låskombinationen.

01.15.4 Särskild påföljd
Har föreskrift enligt ➔ Q.15.1–15.3 inte följts görs nedsättingen med 20 procent av ett prisbasbelopp. Förvaring under bar himmel eller i låst eller olåst fordon medför också denna särskilda påföljd.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i ➔ Q.01.50.1 hade tillämpats.

Den särskilda påföljden tillämpas inte vid stöld av eller skadegörelse* på djur* och hästar.

01.16 Skyddskrav på låsanordning för cistern
På utomhus placerad cistern ska påfyllnings- och tappningsanordningar samt andra öppningar vara låsta med låsanordning som lägst motsvarar beslag och hänglås klass 3.

För cistern placerad i byggnad gäller att byggnaden ska vara låst med av bolaget godkänd låsenhet enligt punkt ➔ Q.01.15.1, lägst klass 3. Med byggnad avses här särskilt cisternhus eller av bolaget godkänt brandavskilt utrymme.

01.16.1 Särskild påföljd
Har föreskrift enligt ➔ Q.01.16 inte följts görs nedsätting med 20 procent av ett prisbasbelopp.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i ➔ Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.17 Kollision, påkörning, vältning, dikeskörning, fastkörning och transportskada
01.17.1 Allmänt
Föraren ska ha giltigt körkort, förarbevis eller annan särskild behörighet enligt myndighetskrav. Förare av fordon/maskiner där körkort/förarbevis inte behövs ska ha kunskap och erfarenhet för att kunna framföra fordonet på ett betryggande sätt. Föraren får inte vara straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel vid framförande av fordonet.

01.17.2 Användning, service och underhåll
Försäkrad ska följa de anvisningar för fordon och efterfordon som hör till egendomen, exempelvis avseende användning, service och underhåll, tillåtna hastigheter och tillåtna maxvikter.

01.28 Snötryck
Om det med hänsyn till väderleksförhållandena är möjligt, ska byggnaders tak skottas så att stora mängder snö inte samlas på taken. Växthus skall hållas uppvärmda så att inte snö ansamlas på växthuset. Föreskriften om snöskottning tillämpas inte på växthus.

01.50 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift
01.50.1 Allmänt
Har den försäkrade när skada har inträffat försummat att följa en säkerhetsföreskrift som framgår av försäkringsvillkoren, av försäkringsbrev eller av en författning som villkoren hänvisar till, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning skadan får antas ha inträffat även om säkerhetsföreskriften hade iakttagits. Detta kan innebära att ingen ersättning lämnas.

Med den försäkrade likställs annan som haft att tillse att säkerhetsföreskriften följdes.

01.50.2 Påföljd enligt 01.50.1
Har föreskrift enligt
- elektriska starkströmsanläggningar och reservelverk ➔ (Q.01.2.1–3)
- skyddskrav för utströmning av vätska från ledningssystem ➔ (Q.01.14)
- snötryck ➔ (Q.01.28)
- påkörning, kollision, vältning, dikeskörning, fastkörning och transportskada ➔ (Q 01.17.1)

inte följts tillämpas enbart ➔ Q.01.50.1.

01.50.3 Särskild påföljd
Om särskild påföljd anges i direkt anslutning till säkerhetsföreskriften tillämpas den. Särskild påföljd finns för punkt:
- 01.2.4 Krav på reservelverk
- 01.3.6 Heta arbeten
- 01.4.3 Driftlarm för djur*, produkter* och växthusväxter*
- 01.4.4 Datamedia och information
- 01.15 Ej godkänd låsanordning och förvaring under bar himmel eller i låst eller olåst förarhytt
- 01.16 Ej godkänd låsanordning för cistern

01.50.4 Nedsättning görs med 20 procent
Har annan säkerhetsföreskift som inte åberopas i ➔ Q.01.50.2-Q.01.50.3 inte följts sätts den ersättning som annars skulle lämnats efter avdragen självrisk* ned med 20 procent, dock med lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp*. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande kan ersättningen sättas ned så mycket att ingen ersättning lämnas.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i ➔ Q.01.50.1 hade tillämpats.

02. Ansvarsförsäkring

02.1 Den försäkrade ska

- följa de säkerhetsföreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- tillse att dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning förvaras och på bolagets begäran uppvisas när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa
  – leveranstidpunkt, eller
  – om skadeståndsskyldighet föreligger, eller
  – om produkt varit defekt vid leverans

02.2 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt säkerhetsföreskrifterna i → Q.02.1 och har detta varit till väsentligt men i utredning av skadeståndsfrågan, görs ett avdrag med 20 procent av annars utgående ersättning, dock med lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp*.

03. Husbocks- och hästmyreförsäkring

03.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Den försäkrade ska följa de säkerhetsföreskrifter som anges i → Q.01.1.

03.2 Särskilda säkerhetsföreskrifter

Vid uppförande av byggnad* eller vid reparation, om- eller tillbyggnad får inte virke användas som är eller kan misstänkas vara angripet av husbock eller hästmyra.

Angrepp av husbock eller hästmyra måste genast meddelas till bolaget när angreppets upptäcks. Försäkringstagaren måste se till att bolagets personal eller annan som är utsedd att besikta byggnaden får tillträde till byggnaden samt om nödvändigt tillhandahålla stege och annan utrustning för besiktning och sanering.

03.3 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har säkerhetsföreskrift enligt → Q.03.1-.2 inte följts sätts den ersättningen som annars skulle ha lämnats ned med 20 procent, dock med lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande av säkerhetsföreskrift kan nedsättning av ersättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

04. Tjänstereseförsäkring

04.1 Särskilda säkerhetsföreskrifter

Den försäkrade ska iaktta följande:

- Egendom ska handhas och förvaras så att stöld och skada så långt som möjligt förhindras. Av betydelse är bland annat om egendomen är stöldbegärlig, särskilt värdefull eller av sådan beskaffenhet att det i sammanhanget framstår som naturligt att ägna den särskild uppmärksamhet.
- Bil, båt, husvagn och annat släpfordon ska vara låst när den försäkrade lämnat den/det.
- Dörr till tillfällig bostad ska vara låst när den försäkrade sover eller lämnar den tillfälliga bostaden. Detta gäller även för sovvagnskupé om den försäkrade har möjlighet att låsa den. Som tillfällig bostad räknas hotellrum, lägenhet, passagerarhytt och liknande.
- Pengar, värdehandlingar* och stöldbegärlig egendom* ska när den försäkrade lämnar den tillfälliga bostaden eller sovvagnskupén vara inlåsta i skåp, låda eller resväska.

04.2 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt säkerhetsföreskrifterna i → Q.04.1 sätts ersättningen ned med 25 procent. Nedsättningen kan höjas eller minskas om särskilda skäl föreligger.

05. Skogsförsäkring

05.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe ska iaktta aktsamhet och vidta åtgärder för att förebygga och begränsa skada genom att följa föreskrifter och anvisningar

- i försäkringsbrevet
- i lag, förordning eller föreskrift meddelad av myndighet
- från tillverkare, leverantör, besiktningsman eller liknande

samt genom att följa skogsbrukets branschgemensamma riktlinjer, *Riskhantering avseende brand vid skogsarbete.* Riktlinjerna finns tillgängliga på Skogforsk hemsida, se skogforsk.se.

05.2 Särskilda föreskrifter för Skogsförsäkring Max och Skogsförsäkring Mer

Vid skogsskötselåtgärder ska du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe, alltid följa rådgivning publicerad av Skogsstyrelsen eller annan större och i Sverige etablerad skogsorganisation, till exempel skogsägarförening eller skogsbolag.

05.2.1 Markberedning

Där det är möjligt och lämpligt ska markberedning genomföras före plantering.

05.2.2 Plantering

Frys- eller kyllagrade plantor ska inte planteras efter 1 juli. Typ av planta, storlek på planta, trädslag och härkomst ska vara lämpliga för aktuell växtplats. Planteringen ska utföras fackmannamässigt, exempelvis ska planteringspunkten vara rätt.

05.2.3 Snytbagge

Där det finns risk för snytbaggeangrepp ska plantor förses med beprövat skydd.

05.2.4 Avverkning och gallring

Vid avverkning och gallring ska hänsyn tas till risk för stormfällning. Gallring ska inte genomföras efter att den grundytevägda medelhöjden (Hgv) är 20 meter.

05.3 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

05.3.1 Allmänt

Om du vid en skada har låtit bli att följa de föreskrifter som framgår av försäkringsvillkoren eller av en författning som villkoren hänvisar till får du ersättning från försäkringen endast för skador som kan antas uppkommit även om du följt föreskrifterna.

05.3.2 Särskild påföljd

Har säkerhetsföreskrift gällande riktlinjer för riskhantering avseende brand vid skogsarbete (Q.05.1) inte följts sätts den ersättning som annars skulle ha lämnats efter avdragen självrisk* ned med 30 procent, dock med lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp*.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i Q.05.3.1 hade tillämpats.

R. När skada inträffat

01. Egendomsförsäkring, Avbrottsförsäkring, Arrende och hyresförlustförsäkring, Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter, Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter, Maskinskadeförsäkring, Särskilda gårdsbyggnader samt Biodlingsförsäkring

01.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott*, rån*, överfall* eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

01.1.1 Påföljd vid åsidosättande av Anmälan om skada

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada enligt ➔ 01.1 och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Observera att anspråk på försäkringsersättning måste framställas inom ett år enligt ➔ 01.2.

01.2 Anspråk på försäkringsersättning - Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade. Avser ersättningskravet förlust enligt ➔ B1.04 och ➔ B2.03 ska krav framställas inom ett år efter ansvarstidens* slut. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ersättningsskyldighet.

Vid skada ska den försäkrade kunna styrka innehav av skadad eller förlorad egendom. Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade ska tillhandahålla de upplysningar och handlingar som bolaget behöver för att reglera skadan, till exempel inköpskvitton, bevis och läkarintyg, och sådana upplysningar och handlingar som visar att egendom förvärvats lagligt och finansierats med medel som erhållits lagligt.

01.3 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom
- utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamheten
- söka bereda sådana arbetstagare*, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företag eller på platsen.

01.4 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

01.5 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besikta skadan samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation, återställande eller tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av reparatör, entreprenör eller metod för reparation eller sanering.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

01.6 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

01.7 Oriktiga uppgifter

Om den försäkrade vid skada uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning, kan den ersättning som annars skulle ha betalats ut sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

02. Ansvarsförsäkring

02.1 Anmälan om skada

Skada som kan grunda ersättningskrav mot försäkrad ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Vid nyckelförlust ska polisanmälan ske och kopia på anmälan ska på begäran insändas till bolaget.

02.1.1 Påföljd vid åsidosättande av Anmälan om skada

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bolagets föreskrift om att anmäla skada enligt ➔ 02.1 och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skull ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Om bolaget har betalat ut ersättning till skadelidande har bolaget rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utbetalt till den skadelidande.

Observera att anspråk på försäkringsersättning måste framställas inom ett år enligt ➔ 02.2.

02.2 Anspråk på försäkringsersättning eller försäkringsskydd

Anspråk mot försäkringen med anledning av skadeståndskrav mot försäkrad måste anmälas till bolaget inom ett år från tidpunkten när försäkrad fick kännedom om skadeståndskravet. framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

02.3 Uppgörelse i godo med mera

Om bolaget begär det är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldigheten att ersätts därutöver uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

Den försäkrade har inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav, efterge fordran på rättegångskostnade eller regresskrav och heller inte utbetala ersättning.

Om den försäkrade har försummat att följa bolagets föreskrifter ovan, är bolaget fritt från samtliga sina åtaganden enligt villkoren, om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

02.4 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.
- vidta åtgärder för att bevara sin rätt mot annan.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företag eller på platsen.

02.5 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

02.6 Oriktiga uppgifter

Om den försäkrade vid skada uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning, kan den ersättning som annars skulle ha betalats ut sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

02.7 Rättegång med mera

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämts till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget om detta.

Bolaget äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne anvisningar och instruktioner avseende rättegångens utförande.

Den försäkrade är skyldig att lämna svar och medverka i rättsliga förfaranden för att förhindra att skadeståndsskyldighet ådöms genom passivitet (såsom till exempel tredskodom).

I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

Om den försäkrades skadeståndsskyldighet har sin grund i dom eller utslag från myndighet som grundas på den försäkrades passivitet, är bolaget fritt från samtliga sina åtaganden enligt villkoren, om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

02.8 Utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet

03. Rättsskyddsförsäkring

03.1 Anmälan om tvist

Tvist ska anmälas till bolaget snarast möjligt.

03.1.1 Ersättningsanspråk

Ersättningsanspråk ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast 1 år från det att den försäkrade fått kännedom om sin fordran på försäkringsersättning. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ersättningsskyldighet.

Anmärkning

Försäkrad anses ha fått kännedom om sin fordran när ombud anlitas.

03.2 Ombud

Ombud ska anlitas innan tvist anhängiggörs i domstol. Är tvist sådan att den enligt ➔ E.11.1 först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till ärendets natur och den ort där verksamheten bedrivs, och vara

- advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.

Ombudet, bolaget och försäkrad har rätt att, för sådant ombud som avses i andra punkten, begära rådgivande yttrande av lämpligheten enligt Svensk Försäkrings Prövningsförfarande beträffande Ombuds Lämplighet. Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud, som är ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot, och bolaget ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning. Övriga ombud har rätt att begära prövning av skäligheten i arvode och övriga kostnader hos Nämnden för Rättsskyddsfrågor. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Vid tvist utomlands har bolaget rätt att bestämma vilket ombud som ska anlitas.

Anmärkning

Den försäkrade anses ha fått kännedom om försäkringsfallet när ombud anlitas i tvist.

03.3 Oriktiga uppgifter

Om den försäkrade vid skada uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning, kan den ersättning som annars skulle ha betalats ut sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

04. Tjänstereseförsäkring

04.1 Allmänna åtgärder vid skada

Vad som anges i ➔ R.01.1–R.01.7 gäller även för Tjänstereseförsäkring.

04.2 Särskilda åtgärder vid skada

Anmälan om sjuk- och olycksfallsskada som kan ge rätt till ersättning ska göras snarast möjligt. En förutsättning för rätt till ersättning är att den försäkrade utan dröjsmål anlitar behörig läkare, under sjuktid står under fortlöpande läkartillsyn och iakttar läkarens föreskrifter samt följer av bolaget i samråd med läkare lämnade anvisningar, som avser att begränsa följderna av olycksfallsskadan. Den som gör anspråk på ersättning ska enligt bolagets anvisningar förete läkarintyg och övriga handlingar, som är av betydelse för bestämning av rätten till ersättning. Kostnaden för läkarintyg och övriga handlingar ersätts av bolaget.

Bolaget har rätt att föreskriva att den försäkrade inställer sig för undersökning hos läkare som bolaget anvisar, om detta bedöms vara nödvändigt för fastställande av rätten till ersättning. Kostnaderna för sådan undersökning och härför nödvändiga resor ersätts av bolaget.

Medgivande för bolaget att för bedömning av sin ansvarighet inhämta upplysningar från läkare, sjukhus, annan vårdanstalt, allmän försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning ska lämnas om bolaget begär det.

Anspråk på ersättning för kostnader ska styrkas med originalverifikationer.

Vid försening enligt punkt ➔ 11.4 är den försäkrade skyldig att styrka sitt ersättningskrav med originalintyg från polis, transportör, myndighet eller liknande om inträffad försening. Originalkvitto på uppkommen kostnad ska alltid åtföljas skadeanmälan.

05. Krisförsäkring

Försäkrad som drabbats av traumatiskt tillstånd till följd av skada ska ta kontakt med Länsförsäkringars för bokning av besök hos psykolog/psykoterapeut.

Den försäkrade ska

- tillse att Länsförsäkringar får de upplysningar och intyg som Länsförsäkringar bedömer är nödvändiga för att fastställa rätten till ersättning. Länsförsäkringar ersätter kostnader för begärda intyg och undersökningar
- styrka sina ersättningsanspråk med originalkvitton eller motsvarande.

06. Husbocks- och hästmyreförsäkring

06.1 Allmänna åtgärder vid skada

Vad som anges i ➔ R.01.1–R.01.7 gäller även för Husbocks- och hästmyreförsäkring.

06.2 Särskilda åtgärder vid skada

Angrepp eller skada ska omedelbart anmälas till bolaget.

Den försäkrade ska ge sanerings- och reparationspersonal tillträde för åtgärder och ta undan lösöre som kan försvåra arbetet. Om skadan förvärras för att anmälan dröjt, svarar inte bolaget för merkostnaden.

07. Skogsförsäkring

07.1 Allmänna åtgärder vid skada

Vad som anges i ➔ R.01–R.01.7 gäller även för Skogsförsäkring med komplettering enligt ➔ 07.2 nedan.

07.2 Besiktning av skada

Vi har rätt att låta besiktiga skadan och att, innan åtgärder vidtas, ge anvisningar för tillvaratagande av skadad egendom. Du är skyldig att följa våra anvisningar om val av entreprenör eller metod för tillvaratagande av skadad egendom.

Åtärder som påverkar möjligheten att besiktiga och värdera skadan får påbörjas först efter medgivande från oss. Detta gäller till exempel avverkning av skadad skog eller hjälpplantering.

Följer du inte våra anvisningar begränsas vårt ansvar till de förluster som kan antas ha uppkommit om anvisningarna följts.

X. Allmänna undantag

01. Grov vårdslöshet och uppsåt

Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt. Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företag eller på platsen.

02. Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, cyberangrepp som en del av krigföring mellan stater, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

03. Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, till exempel kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall inklusive radonstrålning.

04. Terroristattack

04.1 Undantag

Om skada orsakats av terroristattack eller står i samband med terroristattack gäller försäkringen med följande undantag.

Försäkringen gäller inte för skada

- genom oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme
- som innebär att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan skada som egendomsförsäkringen enligt ➔ A.11.1–11.18 gäller för, inträffat hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt
- som orsakas av biologisk eller kemisk kontamination.

Med terroristattack jämställs cyberangrepp riktat mot kritiska funktioner i samhället, oavsett om angreppet är sanktionerat av annan stat eller av grupp fristående från stat.

05. Sanktionsbestämmelse, penningtvätt och lagligt förvärv

Länsförsäkringar är inte skyldigt att lämna försäkringsskydd, betala ersättning för en skada eller tillhandahålla en tjänst eller förmån om det skulle innebära att Länsförsäkringar därigenom blir föremål för någon sanktion eller bryter mot ett förbud eller en begränsning som följer av ett beslut från FN, EU, Storbritannien, Nordirland eller USA om ekonomiska, handels- eller finansiella sanktioner.

Länsförsäkringar är inte heller skyldiga att lämna försäkringsskydd, betala ersättning för en skada eller tillhandahålla en tjänst eller förmån om det skäligen kan antas att sådan åtgärd skulle medföra risk för konflikt med gällande penningtvättslagstiftning, eller att Länsförsäkringar i något avseende riskerar att bidra till att försäkringsersättning utbetalas för egendom som inte har förvärvats lagligt eller som inte har förvärvats med lagliga medel.

Y. Allmänna avtalsbestämmelser

01. Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden räknas från kl 00.00 begynnelsedagen och är ett år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkring på begynnelsedagen räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar den premie som bolaget genom utsänd avi underrättar honom om. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har bolaget anledning att inte förnya försäkringen ska försäkringstagaren underrättas om detta senast 1 månad före försäkringstidens slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

02. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

02.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra

- tre dagar efter uppsägningen vid första premieperioden (nyteckning)
- sju dagar efter uppsägningen vid senare premieperiod.

02.2 Bolaget har rätt att säga upp försäkringen före försäkringstidens utgång

- om försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget
- om ett i försäkringsavtalet angivet förhållande av väsentlig betydelse för risken har ändrats på ett sätt som bolaget inte kan antas ha tagit i beräkning.

02.3 Om försäkrad inte tillåter att bolaget besiktigar försäkrad egendom har bolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.

02.5 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort, till exempel genom att egendom avyttras.

02.10 Förändring av avtal vid terroristattack

Bolagets återförsäkring kan med anledning av skada orsakad av terrorism komma att förändras. Bolaget äger därför rätt att helt exkludera eller förändra sitt åtagande enligt detta avtal med anledning av skada orsakad av terrorism 14 dagar efter det att meddelande härom avsänts till försäkringstagaren.

03. Premiebetalning och uppgifter för förnyad försäkring

03.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Bolagets ansvarighet inträder vid försäkringsårets början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändningen av avi föreligger dröjsmål med premiebetalning. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

03.2 Förnyad försäkring

03.2.1 Uppgifter för förnyad försäkring

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren utan dröjsmål lämna uppgift om

- ny-, till- eller ombyggnad eller annan därmed jämförlig förbättring av fullvärdeförsäkrad byggnad*
- investering i övrig egendom som omfattas av försäkringen
- arealökning
- ökning av årsomsättning*.

03.2.2 Förnyelsepremie

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelsedag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin. Försäkringen förnyas under förutsättning att premien betalas inom här föreskriven tid.

Försäkringen förnyas även om premien betalas senare än inom föreskriven tid, dock endast under förutsättning att betalning sker innan försäkringen sagts upp.

03.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

Om tilläggspremien i sin helhet är föranledd av att försäkringen utökats, gäller för tilläggspremien vad som sagts om första premien (→ se Y.03.1).

Om tilläggspremien i övriga fall inte betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot betald premie.

03.3 Särskilda regler vid kontobetalning

Utöver vad som anges i → Y.03.1-03.3 gäller bestämmelserna i kontoavtalet (autogiroavtalet).

Om kontot upphör att gälla av annan anledning än utebliven betalning aviseras premie för återstående del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i → Y.03.1-03.3 Om kontot upphör att gälla på grund av bristande betalning har bolaget rätt att säga upp försäkringen enligt → Y.02.1.

03.5 Särskilda regler vid annan delårsbetalning än konto

Premie för senare premieperiod (månads-, kvartals- eller halvårsbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

04. Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla ska bolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början hade bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter bolagets uppsägning upphör att gälla återbetalar bolaget oförbrukad del av premien.

Om försäkrad egendom skadats är premien för den skadade egendomen förbrukad.

05. Upplysningsplikt och riskökning

05.1 Felaktiga eller ofullständiga uppgifter

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades eller förnyades. Den som vill teckna, utvidga eller förnya en försäkring ska lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring ska meddelas. Försäkringstagaren ska ge riktiga och fullständiga upplysningar och även utan förfrågan från bolaget ska försäkringstagaren lämna uppgifter som är av uppenbar betydelse för riskbedömningen. Om bolaget begär upplysningar enligt meningen ovan under försäkringstiden ska försäkringstagaren lämna sådana. Om en försäkringstagare inser att bolaget tidigare har fått oriktiga uppgifter eller ofullständiga uppgifter ska försäkringstagaren utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Har försäkringstagaren lämnat uppgifter, som han insett eller bort inse vara felaktiga eller ofullständiga, och har detta medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som egentligen skulle ha gällt. Beräkning av premieprorata görs på den lägsta premieberäkningsnivå som bolaget beräknat premie för i den del av försäkringsavtalet som träffas av försäkringsfallet. Om bolaget med kännedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring, lämnas ingen ersättning om skada inträffar.

05.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada eller skadans omfattning ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget ändringen begränsas ansvarigheten på samma sätt som anges i ➔ Y.05.1.

05.3 Besiktning

Bolaget har rätt att besiktiga den försäkrade egendomen.

05.4 Återkrav

I den mån bolaget har betalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

10 Behandling av personuppgifter

Du hittar information om hur vi på Länsförsäkringar behandlar personuppgifter och dina rättigheter i samband med det på vår webbplats lansforsakringar.se/personuppgifter.

11. Gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) med mera

Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. Registret används endast i samband med skadereglering. Personuppgiftsansvarig för det gemensamma skadeanmälningsregistret är GSR AB. Dessutom kan bolaget komma att lämna uppgifter om stöldanmält och eftersökt gods till Larmtjänst AB för utredning av oklara försäkringsfall och eftersökning av stulen egendom.

12. Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna.

Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i försäkringsavtalslagen.

13. Force majeure

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av arbetsmarknadskonflikt, konfiskation eller nationalisering, rekvisition, destruktion av eller skada på egendom genom order från regering eller myndighet.

14. Preskription*

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan mot försäkringsbolaget inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant försäkringsskydd inträdde. Annars går rätten till ersättning förlorad.

Anmärkning

Med det förhållande som berättigar till försäkringsskydd menas:

- Vid egendomsförsäkring – tidpunkten för försäkringsfallet.
- Vid avbrotts- och hyresförlustförsäkring – tidpunkten för ansvarstidens slut.
- Vid ansvarsförsäkring – tidpunkten då försäkrad fick kännedom om skadeståndskrav mot honom.

Om anspråk har framställts till bolaget inom ett år är fristen att väcka talan alltid minst 6 månader från det att bolaget har förklarat att det tagit slutlig ställning till anspråket eller, om bolaget skriftligen förelagt en försäkrad att väcka talan är denna frist minst ett år från det att den försäkrade fick del av föreläggandet.

Anmärkning

Anspråk på försäkringsersättning måste framställas inom ett år enligt ➔ R 01.2 och ➔ R 02.2.

15. Lagar

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i Försäkringsavtalslagen (2005:104).

Tvist angående tolkningen eller tillämpningen av detta försäkringsavtal eller frågor med anknytning till avtalsförhållandet ska avgöras enligt svensk lag i svensk domstol.

Z. Definitioner

Här anges definitioner av med * markerade ord och begrepp i försäkringsvillkoret.

Allmän väg
Avser allmän eller enskild väg där allmän trafik har rätt att vistas. Skogsbilvägar som ej är öppna för allmän trafik, gärdes- och ängsvägar räknas inte som allmän väg.

Annans egendom
Se → A.05.10

Ansvarstid
Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag egendomsskadan inträffat.

Arbetskraft
Med arbetskraft avses försäkringstagaren själv och dennes anställda i den försäkrade verksamheten.

Arbetsskada
Med arbetsskada avses skada som drabbar arbetstagare* hos försäkringstagaren till följd av olycksfall i eller under färd till och från arbetet eller annan skadlig inverkan i arbetet.

Arbetstagare
Med arbetstagare avses person med vilken den försäkrade ingått anställningsavtal och för vilken den försäkrade betalar arbetsgivaravgift enligt lagen om socialavgifter. Med arbetstagare förstås även den för vilken den försäkrade har principalansvar enligt skadeståndslagen även om anställningsförhållande inte föreligger.

Arbetstagares egendom
Se → A.05.9.

Arkivalier
Se → A.05.7.

Avverkningskostnader*
Med avverkningskostnader, direkta avverkningskostnader, avses kostnader som följer på avverkning av skog:
- fälla/kapa träd
- kvista och uppdela fällda/kapade träd
- transportera upparbetade träd till närmaste lämpliga avlägg vid skogsbilväg.

Avverkning ska ske med moderna och rationella metoder.

Flyttkostnader och administrativa kostnader är inte att betrakta som direkta avverkningskostnader.

Bearbeta
Med bearbetning förstås paketering-, sortering-, torknings- skörde- och avverkningsarbete av jordbruksprodukter*, obärgad gröda och skog. Med bearbetning avses även chipmärkning av hästar.

Besättningsförsäkring
Avser Agria Djurförsäkrings försäkringsprodukter för besättningar av nöt, gris, får, get, höns, slaktkyckling och kalkon.

Brandbevakning
Med brandbevakning avses här:
- Visuell bevakning av område drabbat av brand.
- Släckning, med hjälp av lättare utrustning av mindre enstaka uppflammande bränder i till exempel stubbar och myrstackar.
- Bevakning som tidigast påbörjas när räddningstjänsten avslutat brandbekämpande insats.

Brännbart material
Med brännbart material avses till exempel, hö, halm, ris, virke, flis, bränsle, spannmål, oljeväxter.

Bränsle
Med bränsle avses till exempel bensin, dieselolja, energigas, ved, flis, pellets, bränslekärna eller halm.

Byggnad
Se → A.05.1.

Byggnadsinventarier
Se → A.05.1.

Båthus
Med båthus avses byggnad för förvaring av båtar. En byggnad som är byggd vid vatten, exempelvis sjö, hav, flod eller å. Även om båthuset används för annat ändamål – exempelvis boende, snickeriverkstad, förvarning – är byggnaden enligt detta villkor ett båthus.

Cyberangrepp
Med Cyberangrepp avses obehörigt tillträde eller påverkan på försäkrads dator- eller IT-system, nätverk eller mjukvaruenhet, till exempel via skadlig kod eller virus, överbelastningsattack eller cyberutpressning.

Datamedia
Se → A.05.7.

Datasäkerhetsincident
Med Datasäkerhetsincident avses
- misstag eller oavsiktligt fel hos försäkrad genom eget användande av försäkrads dator- eller IT-system, nätverk eller mjukvaruenhet, till exempel bluffmail, länk eller webbsida med skadlig kod eller virus, *eller*
- annat fel eller störning, tillfällig avstängning eller fel i prestanda på försäkrads dator- eller IT-system, nätverk eller mjukvaruenhet.

Djur
Se → A.05.6.

Driftsenhet
Med driftenhet avses verksamhet som drivs av en driftledning, med samma arbetsstyrka och maskiner*. Till driftenheten räknas inte fastighet som är utarrenderad eller inte brukas på ett aktivt sätt av försäkringstagaren.

Egendomstyp
Se → A.05.

Explosion
Med explosion avses ögonblicklig kraftyttring som orsakats avgasers eller ångors strävan att utvidga sig.

Frost
Frost uppstår vid temperatur under noll grader Celsius. Ersättningsbar frostskada ska ha inträffat under den normala vegetationsperioden.

Fullvärdeförsäkring
Med fullvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Föremål
Minsta gemensamma utbytbara enhet.

Förstariskförsäkring
Med förstariskförsäkring avses att viss del av egendomens värde är föremål för försäkring. Försäkringsbeloppet är det högsta belopp som kan betalas vid en skada.

Försäljningskostnader
Med försäljningskostnader avses kostnader för till exempel frakt, analys, provisioner, förmedlingsavgifter.

Föryngringsåtgärd
Med föryngringsåtgärd avses markberedning och därefter plantering, sådd eller självföryngring.

Markberedning utförs för att gynna etablering av självföryngrad, sådd eller planterad ny skog. Se vidare under definition av Markberedning. Vid plantering betraktas även behandling och en upprepning av behandling mot snytbagge som föryngringsåtgärd.

Genetiska egenskaper
Med genetiska egenskaper menas egenskaper erhållna genom förädling eller annan metod i syfte att påverka egenskaper i viss riktning.

Gran
Med gran avses enbart trädarten Picea Abies.

Gårdsbutik
Med gårdsbutik avses försäljningslokal som är placerad på den försäkrade fastigheten.

Gårdsverkstad
Med gårdsverkstad avses verkstad belägen på den försäkrade fastigheten för reparation och underhåll av den försäkrade verksamhetens inventarier och fordon.

Gröna näringar
Med gröna näringar avses verksamhet med jordbruks-, skogsbruks-, växthus- och hästverksamhet samt trädgårdsodling.

Hemdjur
Med hemdjur avses djur som används i lantbruk. Exempel på hemdjur är nötkreatur, häst, grisar, får, getter och fjäderfä. Hund och katt är inte hemdjur.

Hästverksamhet
Med hästverksamhet avses uppfödning av häst (stuteri), träning av häst, hingsthållare, ridskola, ridläger, uthyrning av stallplats, uthyrning av byggnad* för hästverksamhet, hästhållning för försäkringstagarens egen och familjens fritidshästverksamhet. Med hästverksamhet avses inte undersökning, behandling och vård av häst, om detta inte särskilt anges i försäkringsbrevet.

Inbrott
Med inbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig in i lokal eller med dyrk tagit sig in i lokal.

Jordbruksverksamhet
Med jordbruksverksamhet avses passivt eller aktivt brukande av jordbruksegendom, växtodling och animalieproduktion. Med jordbruksverksamhet avses även försäljning av i verksamheten producerade produkter i gårdsbutik*, via torgförsäljning, självplock eller genom direktleverans till kunden.

Med jordbruksverksamhet avses inte egen förädling av produkter genom slakt, styckning, kokning, malning, bakning eller annan motsvarande typ av förädling.

Med jordbruksverksamhet avses inte heller odling i växthus.

Jordbruksprodukter
Med jordbruksprodukter avses gröda som skördats på åkermark eller friland. Exempelvis avses vallgrödor, spannmål, potatis, grönsaker, frukt och bär. Med jordbruksprodukter avses inte produkter som har förädlats genom exempelvis, kokning, malning eller bakning.

Kapacitet
För ytkrävande byggnader som djurstall och maskinhallar bestäms byggnadens kapacitet av dess rationellt användbara yta. I de fall då verksamheten i byggnaden är mer volym än ytkrävande, exempelvis tork- och lagerbyggnad, bestäms dock kapaciteten istället av dess rationellt användbara volym.

Med kapacitet för byggnads- och markinventarier förstås exempelvis en silo eller behållares lagringskapacitet eller en transportörs transportkapacitet.

Kollision
Två föremål som möts och var och en har rörelseenergi i olika riktning.

Kontaminerats
Egendom som har förorenats, hopblandats eller nedsmittats.

Korttidsjakt
Med korttidsjakt avses en tillfällig och mot betalning upplåten rätt för försäkringstagarens kund, att på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet delta i jakt under ett begränsat antal dagar. Jakten ska bedrivas i en viss förutbestämd form och på vissa förutbestämda vilt- eller fågelarter, till exempel smygjakt på rådjur eller drevjakt på klövvilt.

Kyl- och frysenhet
Med kyl- och frysenhet avses exempelvis kylskåp, frysskåp, frysbox, kyllagerrum och termos för förvaring av djursperma.

I termos för förvaring av djursperma är köldmediet ofta flytande kväve (minus 196 grader Celsius.)

Kvalitetsförlust
Med kvalitetsförlust avses förlust som kan påverka värdet av växande träd, men som inte orsakar skyldighet till hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagen*, föreskrifter 5 §, 6 § och 29 §

LBK (Lantbrukets Brandskyddskommitté)
LBK är ett samarbetsorgan för lantbruket, myndigheter, organisationer, och försäkringsbolag med målsättning att genom skadeförebyggande verksamhet minska risken för brandskador och dess konsekvenser inom lantbruk och hästverksamhet.

LBK tar fram rekommendationer som beskriver brandskyddslösningar och brandskyddsarbete. Rekommendationerna uppdateras löpande och anpassas till gällande lagstiftning, ny teknik och nya brandrisker inom lantbruket.

LBK:s rekommendationer finns tillgängliga på Brandskyddsföreningens hemsida lantbruketsbrandskydd.nu. Du kan också ringa Brandskyddsföreningen och beställa dem, 08-588 474 00.

Ledningar
Med ledningar avses i byggnad*, byggnads- och markinventarier* monterade fasta rör och kablar avsedda vätskor, elektricitet eller dylikt. I ledningar inkluderas skydd, kabelrör, isolering, stolpar och annan egendom som hör till denna utrustning. Med ledningar avses inte rör för transport av foder.

Lokal i byggnad
Med lokal i byggnad avses till exempel sadelkammare, kemikalieförråd, kiosk, butik, cafeteria, klubblokal, personalrum, kontor, arbets- och redskapsbod. Med lokal i byggnad avses inte motordrivna fordon eller släpfordon.

Luftförorening
Med luftförorening avses luftburna och för träd direkt eller indirekt skadliga kemiska ämnen.

Markanläggningar
Se ⮕ A.05.2.1

Markberedning
Med markberedning avses följande:

a Bearbetning av planteringspunkt så att mineraljord blottas.
b Bearbetning sker genom harvning, fläckmarkberedning eller högläggning.
c Bearbetad yta ska vara minst 50 x 50 cm per planteringspunkt.

Marknadsvärde
Det värde ett föremål* vid skadetillfället betingar i den allmänna handeln.

Markinventarier
Se ⮕ A.05.2 .2

Medföljande
Med medföljande avses den försäkrades make/maka, sambo eller registrerad partner och barn.

M3fub
M3fub är ett handelsmått för rundvirke, kubikmeter fast volym mätt under bark.

Miljömål
Med miljömål avses mål som prövas enligt miljöbalken och enligt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Moderplanta
Med moderplanta avses en planta som är avsedd för produktion av frön eller sticklingar.

Naturliga utbredningsområden
En art anses ha sitt naturliga utbredningsområde inom Sverige när arten bedöms som bofast och reproducerande i Artfakta, publicerad av Artdatabanken, från Sveriges lantbruksuniversitet.

Nyckel
Med nyckel avses även passerkort eller liknande.

Nära anhörig
Med nära anhörig menas make, sambo, registrerad partner, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far-, mor- och svärföräldrar, annan person med vilken den försäkrade sammanlever samt person som har vårdnad om nära anhörig.

Obärgad gröda
Se ⮕ A.05.5.

Olycksfallsskada
Med olycksfallsskada menas kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Olycksfallsskadan ska ha krävt läkarbehandling. Total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt smitta på grund av fästingbett ersätts som olycksfallsskada. Med olycksfallsskada jämställs skada på grund av förfrysning, värmeslag eller solsting. Sådan kroppsskada anses ha inträffat den dag den visar sig.

Med olycksfallsskada menas inte:

- Kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändringar. Kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggskott, diskbråck och muskelbristning. Som olycksfallsskada ersätts inte skada som uppkommit genom vridvåld, om inte vridvåldet är orsakat genom en direkt yttre händelse (avser inte vridvåld mot knä).
- Skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterie, virus eller annat smittämne (avser inte smitta på grund av fästingbett).
- Skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte orsakats av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring.
- Sådant tillstånd som även om det konstaterats efter en olycksfallsskada enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallsskadan utan på sjukdom, åldersförändringar, lyte eller sjukliga förändringar.

Ren förmögenhetsskada
Med ren förmögenhetsskada avses ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Pengar och värdehandlingar
Se ⮕ A.05.8.

Preskription
Preskription innebär att möjligheten till ersättning från försäkringen kan gå förlorad om krav inte framställs inom viss tid.

Prisbasbelopp
Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt Socialförsäkringsbalken.

Produkter
Se ➔ A.05.4.1.

Produktionsgren
Med produktionsgren avses en produktion i verksamheten. Vid djurproduktion avgränsas produktionsgrenarna till respektive produktionsinriktning. Till exempel är smågrisproduktion och slaktgrisar olika produktionsgrenar, liksom mjölkproduktion och dikor. All odling i växthus tillhör samma produktionsgren.

Påkörning
Fordon eller redskap i rörelse kör på ett stillastående föremål.

Resehandlingar
Här menas färdbiljetter, pass, resecheckar samt restaurang- och hotellkuponger.

Resekostnad
Med resekostnad avses de faktiska kostnader som erlagts för resa och logi.

Ridbaneunderlag
Med ridbaneunderlag avses de övre skikten i underlaget i ett ridhus eller i en paddock och är byggnadsinventarie eller markinventarie. Dränerings- och grundskikt tillhör byggnad respektive markanläggning.

Ritningar och arkivalier samt datamedia
Se ➔ A.05.7.

Rundvirke
Rundvirke är ett träd som har kvistats och delats upp i olika virkessortiment, som till exempel timmer, kubb, massaved eller energived.

Rån
Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara.

Serieskada
Med serieskada menas en serie skador som inträffat till följd av samma orsak, samma handling eller samma händelse. Med serieskada avses även när samma typ av skada uppkommer till följd av att försäkrad utför samma växtodlingsarbete, på samma sätt åt flera uppdragsgivare i en omedelbar följd.

Sjukdom
Med sjukdom menas en sådan försämring av hälsotillståndet som inte är att betrakta som en olycksfallsskada. Med sjukdom menas inte sådan försämring av hälsotillståndet som beror på missbruk av alkohol, narkotiska medel, andra berusningsmedel, sömnmedel eller läkemedel.

Självgående maskiner
Se ➔ A.05.3.

Självrisk
Härmed avses det skadebelopp som försäkringstagaren enligt försäkringsvillkoren själv får svara för.

Sjöbod
Med sjöbod avses byggnad för förvaring av utrustning för båtar och fiske vid vatten, även om sjöboden används för annat ändamål.

Skadedag
Med skadedag avses den tidpunkt då skadan inträffar.

Skadegörelse
Med skadegörelse menas en avsiktlig handling som utförts av någon för att förstöra eller skada annans egendom. Med skadegörelse avses inte skada orsakad av exempelvis djur, fåglar, råttor eller insekter.

Skogsbruk
Med skogsbruk avses produktion av virke och energiråvara på skogsmark.

Skogsmark
Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål och som enligt skogsvårdslagen*, föreskrift § 2, i genomsnitt minst producerar 1 m3sk per hektar* och år.

Skogsråvara
Med skogsråvara menas:
- rundvirke*
- ihopsamlade stamdelar, stubbar och hyggesavfall för avsalu eller för egen användning.

Skogsvård
Med skogsvård avses markberedning* och plantering med flera föryngringsåtgärder* samt skötsel av föryngring* till exempel åtgärder mot snytbaggeangrepp, gräsrensning och ungskogsröjning.

Skogsvårdslagen
Härmed avses följande:
- Skogsvårdslagen.
- Skogsstyrelsens gällande föreskrifter och allmänna råd.
- Skogsvårdslagen Handbok (lag, föreskrift, råd) – kan beställas via svo.se.

Snöras
Med snöras förstås att skadan orsakas genom snö eller is i rörelse, till skillnad från snötryck där snön genom ett konstant tryck orsakar skadan.

SOS International
SOS International är en hjälporganisation som finns i Köpenhamn. Vid behov av akut vård kan SOS ställa betalningsgaranti till läkare och sjukhus. Hemtransport till hemlandet på grund av medicinska skäl kan också ordnas av SOS. SOS prövar nödvändigheten och skäligheten av behov och kostnader. Vid kontakt med SOS måste alltid korrekt försäkringsnummer uppges.

Standard
En byggnads eller byggnadsinventaries standard påverkas av materialval, hållfasthet, utförande och teknisk funktion exempelvis byggnaders isolerande förmåga eller väggars bärande förmåga.

Stöldbegärlig egendom
Med stöldbegärlig egendom avses
- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter, konstföremål och äkta mattor
- ur avsedda att bäras
- apparat/utrustning för ljud- eller bildupptagning/-återgivning
- pälsar och pälsverk
- skinnkläder
- vapen (även delar av vapen), vin och sprit
- mobiltelefoner och annan mobil elektronisk kommunikationsutrustning samt tillbehör till dessa
- datorer samt utrustning, tillbehör och programmedia till dessa.

Tall
Med tall avses enbart trädarten Pinus Silvestris.

Tamboskap
Härmed avses exempelvis nötkreatur, svin, häst och ren.

Tillväxtförlust
Med tillväxtförlust avses förlust orsakad av nedsatt volymtillväxt. Förlusten ska inte heller orsaka skyldighet att utföra hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagens* föreskrifter.

Tjänsteresa
Med tjänsteresa avses resa i tjänsten som är på uppdrag av och/eller bekostas av, verksamheten eller arbetsgivare. Tjänsteresan ska företas i tjänsten och ha samband med den försäkrade verksamheten. Resa mellan bostad och tjänsteställe räknas inte som tjänsteresa. Resa som den försäkrade regelmässigt utför i sitt dagliga arbete inom den ordinarie verksamhetsorten och som ingår i den försäkrades normala arbetsuppgifter anses inte som tjänsteresa. Med ordinarie verksamhetsort menas ett område inom ett avstånd av 50 km, närmaste färdväg, från den försäkrades tjänsteställe eller dennes bostad.

Tjänsteställe
Med tjänsteställe menas den plats där den försäkrade utför huvuddelen av sitt arbete och där man normalt arbetat flest dagar. Om arbetet utförs på olika arbetsplatser som växlar är tjänstestället i regel den plats där den försäkrade hämtar och lämnar arbetsmaterial eller förbereder och avslutar sina arbetsuppgifter.

Torka
Torka är en direkt följd av bristande nederbörd som orsakar brist på vatten för plantan.

Transportskada
Skada på gods som uppstår vid transport på den försäkrade verksamhetens vagnar, flak eller motsvarande och orsakas av att godset faller av flaket eller genom oförutsedd sammanstötning med annat gods eller med annat föremål. Som transportskada räknas inte skada som inte har sin uppkomst i själva transporten, exempelvis mögelskador.

Tätskikt
Tätskikt används i våtutrymme* för att förhindra utströmning av vätska i byggnadsdelar. I dammar och bassänger används tätskikt i form av dukar av exempelvis plast eller butylgummi som ska förhindra att lagrad vätska sprids till underliggande marklager.

Tvist
Med tvist avses att anspråk helt eller delvis avvisas

Utvecklingsbara plantor
Med utvecklingsbara plantor avses plantor som enligt skogsvårdslagens* föreskrifter och på berörd ståndort* anses vara godkända som huvudplantor.

Vattenfarkost
Med vattenfarkost avses till exempel rodd-, motor- och segelbåtar, kanoter och färjor.

Verksamhetsinventarier
Se ⮕ A.05.3.

Virkesförlust
Med virkesförlust avses:
- Ekonomiska värdeförluster på träd genom fysiska och synliga skador som oundvikligt orsakar ett lägre ekonomiskt värde på upparbetat rundvirke.
- Ekonomiska värdeförluster genom oundvikligt ökad stubbhöjd över normalt stubbskär. Normalt stubbskär är 1 % av trädhöjden.
- Ekonomiska värdeförluster genom kvarlämnade stamdelar som på grund av skador inte kan samlas in till förädling. Trädtoppar och grenar är inte stamdelar.

Våtutrymme
Med våtutrymme avses duschutrymme, tvättrum, mjölkrum, tvätt- och spolutrymme samt kyl- eller frysanläggningar med hög luftfuktighet.

Väderpåverkan
Med skada genom väderpåverkan avses skada genom vind oavsett vindhastighet, hagel, snö och översvämning.

Vältning
Föremål i rörelse välter.

Värdehandlingar
Se ⮕ A.05.8.

Växthus
Växthus ingår i definitionen av byggnad ⮕ A.05.1.1 Härmed avses växthus av plast eller glas som används i den försäkrade verksamheten. Som växthus räknas även byggnad av plast eller glas som används som packhall eller maskinhall. Som växthus avses inte enklare övertäckningar av duk eller väv.

Växthusföretag och växthusverksamhet
Företag vars verksamhet är odling av växthusväxter till exempel blommor, kryddor, grönsaker, bär och frukt under glas eller motsvarande takbeklädnad. Försäljning av egna och inköpta växter och trädgårdstillbehör kan förekomma som en mindre del i verksamheten.

Växthusväxter
Se ⮕ A.05.4.2

Växande skog
Träd som omedelbart före skadetillfället var levande

Växtskyddsarbete
Med växtskyddsarbete avses besprutnings-, bestryknings- och bepudringsarbete.

Yrkesmässig trafik
Transport mot betalning som inte har samband med körning för annans räkning eller annan näringsverksamhet i den försäkrade verksamheten.

Årlig bruttointäkt
Med årlig bruttointäkt avses de sammanlagda intäkterna, exklusive mervärdesskatt, från annan näringsverksamhet → A 06.1.1 eller från körning för annans räkning → A 06.1.2 under det senaste räkenskapsåret.

Årsomsättning
Med årsomsättning avses försäljningssumman exklusive mervärdesskatt och exklusive försäljning av skogsråvara enligt årsredovisningen för det senaste räkenskapsåret.

Överfall
Med överfall menas i villkoren att våld utövats på person.

Överskottsel
El som blir över när försäkrad producerar el för att förbruka i försäkrad verksamhet och den egna verksamhetens behov av el är tillgodosedd.

Övriga inventarier
Se → A.05.3.